

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ועשרים-ושש של הכנסת השלוש-עשרה

יום שלישי, כ"ח בסיוון התשנ"ד (7 ביוני 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:01

תוכן העניינים

שאלות בעל-פה

השוואת השואה היהודית עם ההפצצה האטומית על יפן

הצעה לסדר-היום

הסתרת התחייבות הממשלה לאש"ף בעניין ירושלים

הצעה לסדר-היום

המכתב הסודי בנושא ירושלים

סקירת שר החוץ על פעולות משרדו

הצעות לסדר-היום התגברות הנאציזם והאנטישמיות בעולם; מינוי שרים פאשיסטים בממשלת איטליה

סקירת שר החוץ על פעולות משרדו

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות לסדר-היום ביקורם של חברי הכנסת עבד-אלוהב דראושה וטלב אלסאנע בעזה והתבטאויותיהם

הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון – לשכת הסוכנים), התשנ"ג–1993

(הצעת חבר הכנסת א' גולדשמידט)

הצעות לסדר-היום

קופת-החולים הכללית

שאלות בעל-פה

הי"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת, יום שלישי, כ"ח בסיוון התשנ"ד, 7 ביוני 1994.

אנו פותחים בסדר-היום. הנושא הראשון שלנו: שאלת בעל-פה לשר החוץ בנושא: – השוואת השואה היהודית עם ההפצצה האטומית על יפן. את השאלת בעל-פה שואל חבר הכנסת יהושע מצא. כבודו, בבקשה.

השוואת השואה היהודית עם ההפצצה האטומית על יפן

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר החוץ, בטקס לציון הענקת פעמון החירות לאו"ם בקשר להפצצות האטומיות על יפן, אמר השר פרס: הפעמון ותשתית הסלע תרומת ישראל, "מסמלים בדרך כלל את השואה היהודית והשואה היפנית".

ברצוני לשאול:

כיצד עורכים השוואה בין השואה היהודית לשואה היפנית, ומה המשותף לנאצים ולאמריקנים?

הי"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני שר החוץ, תשובתך.

שר החוץ ש' פרס:

תשובתי שאין שום דמיון ושום השוואה. אני לא ערכתי שום השוואה ולא ניתן שום פעמון.

יש באו"ם בסיס של אבן ישראלית לזכר השואה, שעליה תלוי פעמון יפני. אמרתי שלנו זה מזכיר את השואה. ציטטתי סופר – אני ניסיתי במשך הלילה להיזכר מי זה – שאמר שהנשק הגרעיני הוא בגדר של שואה מעופפת.

לא התייחסתי למה שקרה ליפנים. התייחסתי לסכנה שבשואה.

אדוני היושב-ראש, בכלל מיותר לדון. שום יהודי ושום אדם הגון לא יעלה על דעתו להשוות שני דברים כל כך שונים ונוגדים כמו האסון שפקד את עמנו על לא עוול בכפו לחלק מהמלחמה ביפן התוקפנית, שכללה גם התקפה גרעינית.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. שאלה שנייה לחבר הכנסת יהושע מצא, ואחריו – שתי שאלות קצרות לחבר הכנסת רחבעם זאבי, ואחריו – לחבר הכנסת רענן כהן. חבר הכנסת יהושע מצא, בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני שר החוץ, קבעו: "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו". לי אין ספק, כי מן הראוי שהאמירה הזאת תותאם, אדוני השר, למעמדך הרם ותאמץ אותה יחד עם ממשלת ישראל, שתהיה אמירה תואם פרס-רבין: "שומר פיו ולשונו שומר מצרות לעמו".

אדוני השר, על השוואת השואה היהודית לקורבנות פצצת האטום שהוטלה על יפן, לקרוא לכך שואה יפנית, עם המשתמע מדבריך, שהאמריקנים כמוהם כנאצים – לא אוסיף מלה מעבר למה שכתב אברהם טל בעיתון "הארץ" – ובכתיבתו הוא התכוון אליך, אדוני השר: "המשפטים האלה מטופשים ברמה היהודית ומטופשים ברמה הדיפלומטית". לא אוסיף על זאת. כך קבע אברהם טל ב"הארץ".

אדוני שר החוץ, מדוע לומר, לכתוב, אחר כך להסביר, לתרץ, להכחיש ולבסוף לבוא בטענות לעם ישראל ולבוא ולומר לציבור שיש כאן רצח אופי? כך אתה אמרת הבוקר.

אם תדע לשמור על פייך ולשונך, ועל העט שאתה כל כך משתוקק לכתוב בו, אז גם הצרות לנפשך, שאותן אתה מכנה רצח אופי, יישמרו והצרות לעם ישראל בוודאי ייחסכו.

אתן כמה דוגמאות.

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה, חבר הכנסת מצא – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני השר, מותר לי שתי דקות. אתה מצביע על השעון שלך, צר לך, אבל שתי דקות לפחות מגיעות לי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, סליחה, לא כדאי לפתח מזה עניין.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל שר החוץ מייד מראה על השעון. זו חוצפה. שעון – לו מותר לדבר ולי אסור. עד עכשיו דיברתי חצי דקה בלבד.

היו"ר ש' וייס:

יש לך עוד דקה. חבל להתווכח. האמן לי.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני השר פרס, לפני ימים אחדים שיבחת כאן בכנסת את הבורסה הגואה כאות וסימן לתמיכת הציבור בהסכם השלום. רק דיברת, אדוני השר, והופ, הבורסה צנחה.

אני שואל אותך היום, האם אתה מוכן לציין כאן, שאותו אמון שראית בציבור, שהוא נותן להסכם השלום, האם עכשיו אתה מוכן לציין שנפילת הבורסה היא סימן לאי-אמון בממשלה?

אם תאמר את זה, אולי שוב תתחיל הבורסה לגאות.

היו"ר ש' וייס:

כן, אבל נא לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מציע לך לשתוק, אדוני השר.

בחודש ספטמבר האחרון לשונך נרתמה ליצור אופוריה בקרב העם על השלום שהגיע ועל מזרח תיכון חדש. כולנו כבר ראינו על-פי דמיוןך העשיר את האוטוסטרדות מתל-אביב דרך כוויית – –

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, לא סיימתי שתי דקות. אי-אפשר, באמת, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

אני אאפשר לך לסיים, אבל אני רוצה לומר לך משהו. קודם כול, השעון היחיד שקובע כאן, מה לעשות, הוא של יושבי-ראש הישיבות.

יהושע מצא (הליכוד):

נכון.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו שלי, ואחרי של החברים הטובים שינהלו את הישיבה – עובדיה עלי, אסתר סלמוביץ, ענת מאור וכן הלאה.

שנית, אנחנו לא נוהגים לצנזר את שתי הדקות, אבל תשתדל להתרכז בשאלה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, אני מתרכז בשמירת הלשון של שר החוץ.

היו"ר ש' וייס:

רק רגע, אני נותן לך עכשיו עוד חצי דקה, תסיים וזהו.

יהושע מצא (הליכוד):

חצי דקה, תמדוד אותה.

בדמיונו העשיר ראה שר החוץ את האוטוסטרדות מתל-אביב לכוויית דרך סעודיה, באותו ציר רחב שנקרא צאלח אל-דין. בינתיים, אדוני השר, אנחנו בצאלח אל-דין בירושלים לא יכולים לנסוע, ואתה מתאר את האוטוסטרדות בכוויית.

ולבסוף – – –

היו"ר ש' וייס:

ממש לבסוף.

יהושע מצא (הליכוד):

לבסוף, השבוע התגלה המכתב המיועד לערפאת – – –

היו"ר ש' וייס:

זה הנושא הבא.

יהושע מצא (הליכוד):

במכתב זה מבטיח פרס, כי במזרח-ירושלים יהיו מוסדות לא רק פלשתיניים אלא גם נוצריים.

אני רוצה לומר לך, אדוני השר, שבהבטחת מוסדות נוצריים לערפאת אתה תקומם את הוויקן נגד מדינת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

טוב, תודה רבה, חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

הווייטקן, שהיה מוכן להשלים – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, זה לא הולך כך, חבר הכנסת מצא, נא לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה גורם לכך שחברי הכנסת יצטרכו לדבר בקריאות ביניים. יש לי שתי דקות ולא אפשרת לי לדבר שתי דקות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אתה מדבר כבר שלוש דקות. אי-אפשר להתמקח על הזמן.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, אני רוצה לסיים.

היו"ר ש' וייס:

באמת לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

על-ידי הבטחת מוסדות נוצריים לערפאת, השר פרס מקומם את הוויטיקן נגדנו. כי הוויטיקן, שהתחיל להשלים עם מעמדנו בירושלים, עכשיו יתבע את המוסדות לעצמו. זה הנזק שהלשון הארוכה של פרס, של רבין, של הממשלה הזאת, מעוללת לעם ישראל.

היו"ר ש' וייס:

תודה. אדוני שר החוץ, רק שנייה. היו עוד שתי שאלות. לדעתי אתה יכול להשיב רק על השאילתא המקורית, כי היתר ממילא הן בסדר-היום שלנו ויעלו עוד מעט.

בבקשה, חבר הכנסת רחבעם זאבי, דקה. אחריו – חבר הכנסת רענן כהן לדקה. אחר כך ישיב שר החוץ במשולב, כמקובל בשאלות בעל-פה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני השר, בדברי תשובתך הסברת מדוע אין דומה ואין אח לשואה שלנו, לשואה הנוראה שעברה על עמנו. חבל, חבל מאוד, שהדברים האלה שהבעת אותם כאן בבהירות רבה כל כך לא עמדו לנגד עיניך כאשר עמדת שם ואמרת על מה שקרה ליפנים: "כשואה" – אומנם שואה מעופפת, הסתמכות על סופר או משורר כזה או אחר. אין אח ורע לשואה שלנו.

הייתי במשלחת הכנסת ב"מצעד החיים" השנה, החוויה הכי קשה שעברתי בימי חיי, ועברתי חוויות קשות כחייל. אני לא מצליח להיפרד ממנה, אף-על-פי שכבר חלפו חודשיים-שלושה חודשים.

אני סבור שגם אתה, אדוני השר, יודע מה קרה לנו בשואה הנוראה באירופה במלחמת העולם השנייה.

היו"ר ש' וייס:

נא לסכם.

רחבעם זאבי (מולדת):

ואני תמה עליך, שאתה כל כך מקפיד ומדקדק במלים, שצירפת לשואה שלנו את מה שעבר על היפנים.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת רענן כהן, ואחריו – ישיב שר החוץ במשולב.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, חברי הכנסת, צר לי, וחבל שאנחנו מנצלים כל הזמן את הכנסת לכך, שהחברים שלנו מהצד השני מחפשים את הפרשנות השלילית בכל מה שקשור לירושלים, בכל דרך ובכל אמצעים, ונדמה לי שהנזק – – –

היו"ר ש' וייס:

הנושא הוא יפן.

רענן כהן (העבודה):

אני יודע בדיוק מה הנושא. מותר לי כמו שמותר לו.

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, בזמן שאילתות בעל-פה אין קריאות ביניים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

רענן כהן (העבודה):

ונדמה לי שבסופו של דבר הנזק למדינת ישראל הוא נזק בל ישוער, ואתם גורמים לנזק הזה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רענן כהן, נא לסכם.

רענן כהן (העבודה):

אדוני שר החוץ, אנחנו יודעים שהיתה השוואה בין השואה היהודית לבין השואה הארמנית. אני מקבל את מה שאתה השבת על השאילתא, והשאלה היא, איך אתה רואה את השואה היהודית והשוואה הארמנית?

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני השר, תואיל בטובך לענות על השאלות במשולב.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת מצא ולחבר הכנסת זאבי ולחבר הכנסת רענן כהן מלה אישית: משפחתי שלי הושמדה בשואה, האנשים הכי יקרים בחיי: סבי, עליו השלום, סבתי, עליה השלום, אלה שגידלו אותי ועליתי לקברם, ואני לא זקוק לשום הטפת מוסר.

לצערי הרב, דיברתי בטקס הזה ללא מסמך כתוב, ופשוט קשה לי למצות מהזיכרון את כל הדברים שאמרתי. אני משוכנע שעשיתי את ההבדלה הנכונה והדרושה. זה שמישהו הוציא צימוק וניסה לשבש את דברי – אני מצטער על כך, אבל אני לא זקוק לשום הבחנה. אני יודע מה שעבר עלי, וצריך להתייחס בכבוד, ולא כל מה שכתוב בעיתון – אף אם כותב את זה אברהם טל – הופך להיות נכון.

יהושע מצא (הליכוד):

למה זה קורה רק – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, חבר הכנסת מצא, אתה כבר שאלת.

שר החוץ ש' פרס:

לשאלה השנייה. אני גאה במה שקרה בכלכלה הישראלית. היצוא עלה השנה ב-21%. החלק הגדול מהיצוא הזה נובע מהקמת קשרים חדשים עם ארצות שלא היו לנו קשרים אתן. אני עצמי הייתי ראש ממשלה ושר אוצר, ויש לי חלק מכריע – לא מילולי, אדוני מצא – ביציאת ישראל מהאינפלציה, בהרמת קרן המשק הישראלי, יחד עם חברים אחרים: אני רואה כאן את חבר הכנסת משה נסים, יחד עם מודעי. עבדנו בפרך כדי להוציא את המשק ממצוקותיו, ואני לא יכול לטבול כל יום בים של ציטוטים ושל מלים, נכונים ולא נכונים. אבל גם היום אני מאמין במשק הישראלי, ואני מאמין שהדבר הטוב ביותר למשק הישראלי זה השלום.

אני לא יודע על שום אוטוסטרדות לכוויית שאני דיברתי עליהן. אני לא יודע מאיפה לקחת את זה.

יהושע מצא (הליכוד):

פה, דיברת על אוטוסטרדות.

היו"ר ש' וייס:

לא, רבותי.

שר החוץ ש' פרס:

לא ידוע לי על שום דבר כזה.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

נא לשמור את המרץ להמשך, לא בזמן שאילתות בעל-פה.

שר החוץ ש' פרס:

סלח לי, לא ידוע לי על שום אוטוסטרדות ורכבות לכוויית, שדיברתי עליהן בפני הכנסת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כבודו דיבר על אוטוסטרדות.

שר החוץ ש' פרס:

אני שמח שאתה מייחס לי דברים כאלה, אבל היות שאתה זהיר בלשוני, אני מניח שתבדוק גם אתה את לשונך.

הדבר הרביעי, בעניין המכתב: לא כתבתי שום מכתב לערפאת, לא נתתי שום הבטחות לערפאת – לא לערפאת ולא לאש"ף. לא הבטחתי להקים שום מוסדות נוצריים חדשים. היות שאני בטוח שלחבר הכנסת מצא יש יחס לירושלים, אני מציע לא לספר לכל העולם שיש כאן בכנסת חלק שמוותר על ירושלים. אין לזה כל יסוד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, זאת שאילתא בעל-פה.

שר החוץ ש' פרס:

ירושלים יקרה לכולנו, וזה אני אומר גם לחבר הכנסת רחבעם זאבי. אני מודה על הצורה המנומסת שבה נשאלה השאלה. אני רק אומר לך, שבשבילי השואה איננה מלה ואיננה מושג. זה חלק מקורות חיי, מאותן צלקות נפשיות שיש לכל אדם יהודי, בוודאי גם לי.

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת רענן כהן: אינני רוצה לערוך שום השוואות. אני לא חושב שיש דומה לשואה היהודית. זה דבר חד-פעמי בהיסטוריה, ואין לזה אח ורע.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה, אדוני שר החוץ.

הצעה לסדר-היום

הסתרת התחייבות הממשלה לאש"ף בעניין ירושלים

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אנחנו עוברים לסעיף השני בסדר-היום שלנו. יש לנו שתי הצעות לסדר-היום, ואחר כך נמשיך. אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת דן מרידור להביא בפנינו את ההצעה לסדר-היום מס' 4270, הנושאת את השם: הסתרת התחייבות הממשלה לאש"ף בעניין ירושלים. אחריו יבוא חבר הכנסת עמנואל זיסמן. עשר דקות לרשותך.

דן מרידור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר החוץ, למה הסתרתם את המכתב? למה הטעיתם את הכנסת ואת העם? למה אמרתם לא אמת? הבסיס ליחסי אנוש, בוודאי ליחסים בעולם הפוליטי שלנו, הבסיס לוויכוח הפוליטי הקשה, הנוקב, הוא אמירת האמת. אתם חייבים לומר לנו את האמת, לא כטובה שאתם עושים לנו. אתם שליחים, שליחים של ציבור, ואתם חייבים לומר לציבור, לכל עם ישראל, את האמת. למה הסתרתם את האמת?

הבוקר דיברה ברדיו הגברת עשראווי ואמרה שהיה סיכום שהמכתב לא יפורסם. גברת עשראווי – היא בוודאי מוכרת לך, אולי גם היא לא אומרת אמת – אמרה שהסיכום היה שהמכתב לא יפורסם. מר פייצל חוסייני נתן ריאיון לעיתון "אל-נהאר" לפני ימים אחדים ואמר: היה סיכום שהמכתב לא יפורסם. למה ביקשתם לא לפרסם את המכתב הזה? למה הסתרתם את המכתב מן העם ומן הכנסת?

אבוי לנו, אדוני היושב-ראש, שהגענו ליום, שכאשר אנחנו צריכים להחליט מי אומר אמת בקשר למכתב על ירושלים, יאסר ערפאת או ממשלת ישראל, אנחנו צריכים להנמיך את קולנו, להוריד את ראשנו, להתבייש ולומר: אבוי לנו, ערפאת אמר אמת, ממשלת ישראל לא אמרה אמת. תמיד התגאינו שאנחנו מנהלים אחרת את העניינים שלנו, שכאן אומרים אמת, מדווחים אמת. ערפאת אמר את האמת. ממשלת ישראל – לא.

לא סתם לא אמרה ממשלת ישראל אמת. הבאתם לכאן את הסכם קהיר לאישור. היו נספחים להסכם הזה. הכול חשפתם. עמדו כאן שרים בזה אחר זה, מאז ועד היום, בכנסת ובעיתונות, ואמרו: הכול הוצג, שום דבר לא הוסתר, הכול הנחנו בפני הכנסת. זאת היתה האמת? הסתרתם את האמת, החבאתם את המכתב.

אינני יודע מה אתם רוצים מהשר שחל. אני מוכרח לומר: לבי לבי לשר שחל, שפגעו באמינותו פגיעה קשה. לפני זמן קצר, לפני שבועיים, עמד כאן השר שחל בכנסת ואמר: "בנאום ביוהנסבורג השמיע יושב-ראש אש"ף קריאה לעם המוסלמי לערוך ג'יהאד לשחרורה של ירושלים, וכן אזכר מכתב דמיוני, שכביכול נמסר לו, בקשר לעתידה של ירושלים". אמרתי לו בקריאת ביניים: "אל תהיה בטוח. אל

תתחייב שהוא דמיוני". אומר השר שחל: "אין שום מכתב בנושא ירושלים, ואין צורך במכתב שכזה". אדוני שר החוץ, שאלתי את השר שחל: "האם בדקת את זה עם שר החוץ?" אומר השר שחל: "בדקתי". ואני מבקש לדעת, האם אמר השר שחל אמת כשהוא אמר שהוא בדק אתך ואתה אמרת לו שאין מכתב, או שמא, חס וחלילה, שר המשטרה איננו אומר אמת? לבי לשר שחל, אבל אם הוא אומר אמת, יש שאלה קשה, מה אתה אמרת לו כשהוא שאל אותך אם יש מכתב. הטעיתם את הכנסת.

אני יודע, במשא-ומתן לא חייבים את הכול לגלות. פה לא מדובר על משא-ומתן. הוא נגמר. פה מדובר על מכתב על ירושלים, וגם אם לא רוצים לגלות, מה שאסור זה להגיד דבר שאיננו אמת, וזה מה שקרה כאן.

במקומות אחרים בעולם, ממשלה שמטעה את הכנסת, צריכה ללכת הביתה, לא להמשיך לכהן. לא רק כי זה לא יפה, אלא כי איך נדע שעכשיו אתם אומרים את האמת? איך נדע אם להאמין היום שאין מכתב נוסף, שזה המכתב היחיד?

הנשיא מובארק, ידיד, ראש מדינה, אמר לפני ימים ספורים, שראש הממשלה אמר לו: "נרד מכל סנטימטר בגולן". ראש הממשלה מכחיש. למי נאמין? אני רציתי להאמין תמיד לראש ממשלת ישראל ולממשלת ישראל. כאן עומד לפנינו ניסיון רע.

שמעתי תירוץ: זה לא מכתב לערפאת, זה מכתב לאדון הולסט, עליו השלום; מה זה קשור? קודם כול, שמענו משר החוץ שזה קשור. הוא הסביר לנו גם ברדיו, שהיה הישג גדול, שהמוסדות הם בריחו, ולכן התמורה היא שבירושלים נשמור מה שיש. זאת אומרת, זה עסק אחד, זה לא בלתי קשור.

לא זו אף זו. הסתכלתי בדיווחים העיתונאיים על האנשים שהיו במסגד הזה ביוהנסבורג, והם הסתכלו שם על הדובר שהיה לו איזה מכתב, ולא ראו שזה הולסט. זה נראה להם יותר כערפאת. המכתב הזה לא נמסר לאדון הולסט מפני שנורבגיה דרשה אותו. הוא נמסר כדי שיימסר לאש"ף, אלא אם כל אנשי אש"ף משקרים, וערפאת משקר, וחוסייני משקר, ועשראווי משקרת, שהם קיבלו מכתב כזה.

הממשלה אמרה לעם שמדובר על עזה. נקודה. אחר כך – על עזה ויריחו. נקודה. אחר כך על עזה, יריחו ויהודה ושומרון, אבל לא ירושלים. עכשיו אנחנו יודעים, שמיידי אחרי ההסכם באוסלו, אבל לפני ההסכם בקהיר, ניתן לערפאת מכתב דרך שר החוץ הנורבגי, ובו התחייבויות בקשר לירושלים, לא שום דבר אחר.

אין לי שום בעיה עם הנאום בכנסת, שבו נאמר שיש חופש דת בירושלים למוסלמים, לנוצרים, ליהודים, לכל הדתות. אבל יש כל ההבדל שבעולם בין אמירה כזאת, שגם החוק קובע אותה, לבין הפיכת ערפאת לנושה. פתאום הוא הצד, לו אני נותן את ההתחייבות. הוא יבוא מחר עם המכתב ביד ויגיד: התחייבת כלפי. ועל מה? – על המוסלמים והנוצרים. פתאום לא האפיפיור ולא דתות אחרות, ערפאת מייצג את הנוצרים. שימו לב, ביוהנסבורג ערפאת הדגיש את הנקודה הזאת: דאגנו לנוצרים לפני המוסלמים, אנחנו מייצגים אותם.

נעשה ניסיון שלא לומר את כל האמת כאשר הסבירו לנו לפני הפרסום, שבסך הכול נמסר נאום בכנסת. ראיתי את הנאום בכנסת. הנאום בכנסת לא מדבר על הפלשתינים, הוא מדבר על המוסלמים והנוצרים. האסלאם והנצרות דתות מכובדות. המכתב לא מדבר על המוסלמים ועל הנוצרים בלבד. הוא אומר הפלשתינים, המוסדות של הפלשתינים בירושלים.

נשמעת טענה, ש"אורינט האוס" היה קיים גם קודם. זה נכון. הרבה בתים היו קיימים בירושלים הרבה שנים. השאלה היא לא הבניין, השאלה היא מה עושים בו. בימי הליכוד היה דגל אש"ף על "אורינט האוס"? בימי הליכוד, שגרירים, משלחות ושרי חוץ באו ל"אורינט האוס"? אל תתחמקו אל הבניין, תראו את התוכן.

ממשלת הליכוד מעולם לא התחייבה כמו שהתחייבו כאן, שכל המוסדות הפלשתיניים, כל המוסדות, כך כתוב, לא הקיימים אלא בכלל, גם כנסייה שתקום מחר היא עדיין כנסייה נוצרית – כל המוסדות, לא חשוב מה יקרה בהם, יש להם הבטחה מפני פגיעה, מפני הפרעה. עוד יעודדו את הפעילות בהם.

זה דבר קטן, הבטחה כזאת על ירושלים? איך אני יודע שזה לא דבר קטן? מפני שאתם הסתרתם את המכתב. לו היה זה דבר קטן, הייתם מגלים אותו. אם אין בו כלום, הייתם מספרים לעם ולא הייתם עומדים כאן מעל במת הכנסת, שרי ממשלה, ואומרים שאין מכתב, כשיש מכתב. אני לא זוכר, אולי מישו יתקן אותי, אם בהיסטוריה של הכנסת הישראלית היה אי-פעם מעשה כזה, שממשלה באה לכנסת ובלי שום התחמקות אומרת דבר הפוך מן האמת, ממש הפוך.

שבוע לפני הדיון האחרון שהשר שחל דיבר בו, נשלח השר שחל – אני לא יודע למה בחרתם דווקא בו – לומר את הדברים הבאים בתשובה לחבר הכנסת יהושע מצא בכנסת: – – –

היו"ר ש' וייס:

השר שחל הוא השר המתאם.

דן מרידור (הליכוד):

הוא מתאם, אבל הוא לא תיאם כנראה בין האמת לבין הודעתו, הוא רק תיאם בין הממשלה לבין הכנסת. אומר השר שחל בכנסת, כאן מעל הדוכן הזה, ביום 17 במאי, לפני פחות מחודש: "אני רוצה, גברתי היושבת-ראש, לקבוע בצורה חד-משמעית, שאינה ניתנת לפרשנות, אין בה היסוס, ואין בה כל ניסיון למצוא איזו תשובה שלא תהיה ברורה וחדה כתער" – שימו לב – "שהמסמכים שנכתבו על-ידי ממשלת ישראל" – הוא לא אומר דווקא לערפאת, בכלל – "והיו קשורים עם הפלשתינים, הוצגו במלואם בפני הבית הזה". השר שחל לא אמר אמת, ואני מניח שהוא אומר אמת כשהוא אומר שהטעו אותו. אני לא מאמין שהוא היה אומר כאן דבר לא נכון ביודעין.

רון נחמן (הליכוד):

אולי זה בידוי ראיות?

דן מרידור (הליכוד):

הוא אומר: "המסמכים האלה הכילו את כל ההתייחסויות שלנו לנושא שבינינו לבין הפלשתינים". ועוד הוא מסביר: "אני יודע למה ערפאת מתייחס, הוא מתייחס למכתב שרבין כתב לו וצורף להסכם". עוד הטעיה. ועוד הוא מוסיף: "איזה דבר יכול משהו להעלות על דעתו" – שואל השר שחל שאלה רטורית – "שממשלת ישראל תעשה קנוניה מאחורי הגב ותחתום על איזה סיכום, תיתן איזה מכתב הנוגע לירושלים, בניגוד להצהרה שלה?"

יהושע מצא (הליכוד):

לא יעלה על הדעת.

דן מרידור (הליכוד):

לא יעלה על דעת השר שחל, שהקנוניה נעשתה כנראה נגדו כששלחו אותו הנה לומר דברים שהוא צריך ודאי לחזור בו מהם היום.

אבל הקנוניה האמיתית, אדוני היושב-ראש, או בלשון יותר נקייה, המעשה החמור שנעשה כאן, לא נוגע ליחסים בתוך הממשלה ולא בתוך מפלגת העבודה ולא בין ראש הממשלה לשר החוץ. העניין נוגע לשלושה נושאים מרכזיים.

הנושא האחד: הסתרה מן הכנסת, תוך הטעיה, של מסמך מרכזי שנוגע לירושלים, כאן, במשך חודשים רבים, עד היום האחרון, תוך הסתתרות מאחורי כל מיני תירוצים, ובעיקר תוך הכחשה.

הנושא השני: אמינות הממשלה הזאת. הממשלה הזאת צריכה לומר לעם את האמת. לנו אין מנגנון ביטחון ומודיעין למצוא את האמת. אנחנו יושבים כאן בכנסת מפני שנשלחנו על-ידי הבוחרים שצופים עכשיו בטלוויזיה, והם רוצים לשמוע, לא אנחנו אישית, הם רוצים לשמוע את האמת. ובאים ואומרים להם לא אמת – אין מכתב, הכול נגלה, הכול נמסר, וערפאת מחזיק אותו וחוסייני אומר, ביקשו לא לפרסם, והוא מתפרסם.

והנושא השלישי: נושא ירושלים. בפעם הראשונה לא מדובר על חופש למוסלמים באופן כללי ולנוצרים באופן כללי, מדובר על ערפאת, על אש"ף, על המוסדות של אש"ף, הם יהיו הפטרונים, הם יהיו הנושאים, בידיהם מכתב על תוכן ההסכם על ירושלים.

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, כנסת נכבדה, הממשלה הזאת עשתה מעשה שלא ייעשה בכל שלוש החזיתות האלה: הסתרת האמת, מפולת אמינותה של הממשלה וסיכון מעמדה של ירושלים.

הממשלה הזאת צריכה ללכת, במקומה צריכה לקום ממשלה שתנהל משא-ומתן לשלום עם חוט שדרה לאומי, ותבטיח גם את ירושלים, אולי מעל לכול את ירושלים. אני מציע, אדוני היושב-ראש, לקיים דיון בעניין במליאת הבית.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת דן מרידור.

הצעה לסדר-היום

המכתב הסודי בנושא ירושלים

היו"ר ש' וייס:

עכשיו יעלה ויבוא חבר הכנסת עמנואל זיסמן. הנושא של ההצעה לסדר-היום מס' 4279: המכתב הסודי בנושא ירושלים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

זה ממש מחמם את הלב אחרי השקרים של מלחמת לבנון. הממשלה מייד התפטרה כשנחשפו השקרים, מייד.

יהושע מצא (הליכוד):

יש עוד מכתב.

היו"ר ש' וייס:

חברים, אני מבקש להשתדל להימנע מקריאות ביניים בין נאום לנאום, ולא לתת עצות, חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

יש שני מכתבים. הוא לא יודע.

היו"ר ש' וייס:

גם אני לא יודע.

חגי מירום (העבודה):

שמיר אמר שלמען ארץ-ישראל מותר לשקר.

יהושע מצא (הליכוד):

אבל לא לוותר על ירושלים. לשמור על ארץ-ישראל, לא לוותר על ארץ-ישראל.

רן כהן (מרצ):

נעמי בלומנטל (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת רן כהן, נעמי בלומנטל, יש לנו סדר-יום עמוס מאוד, אנא.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, אני פונה אליך.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אנשי ערפאת – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, חשבתי שאתה עסוק בהכנסת קונסטיטוציה להסתדרות עכשיו.

נאפשר לחבר הכנסת עמנואל זיסמן לפתוח בדבריו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני שר החוץ, חברי הכנסת, הייתי מעדיף לפני שאני מדבר ששר החוץ ידבר.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

גם אנחנו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הייתי מעדיף לשמוע את שר החוץ, את הסבריו, לפני שאני מדבר, ולא לדבר על סמך מה שקראתי ושמעתי ב-12 השעות האחרונות. אבל לפי הנוהל של הכנסת, זו הפרוצדורה.

אני רוצה לומר שאני מדבר מתוך מבוכה והרגשה מרה, מאחר שאני תומך בעקביות ובאחריות בהתנויית הדרך הכואבת והנועזת של יצחק רבין, שמעון פרס וממשלת ישראל, ואני תמכתי בפינוי של עזה ויריחו ואני תומך בתהליך השלום.

אבל אני רוצה לומר לשר החוץ, שדוד בן-גוריון – ולא היה לנו עד היום, בעת החדשה, מנהיג רב-יוקרה ודגול כמוהו – שהיה גם מורו של שמעון פרס, אמר: להנהיג פירוש לבחור, להכריע בין אפשרויות שונות ולבחור בטובה ביותר. אנחנו בחרנו, ואני מאמין לך, בדרך הזאת מתוך הנחת יסוד, שלפחות 115 חברים בבית הזה רוצים בשלום, אבל מוכנים להילחם ולמות על ירושלים מאוחדת בריבונות ישראל על כל חלקיה. וכשבחרנו בדרך הזאת של תהליך השלום, זאת הנחת היסוד, ואין סטייה ממנה ואין חריגה ממנה.

לכן הייתי תמיד מלא סיפוק, ולא רק אני. אני מכיר את התחושות של האוכלוסייה הירושלמית על כל רבדיה. אני חי בעיר הזאת 46 שנה. כאשר נאמר: ירושלים מחוץ לאוטונומיה – ירושלים מחוץ לאוטונומיה. כאשר נאמר שאנחנו צריכים לספק שירותים ולספק את הצרכים – מדובר במוסדות חינוך, מדובר במוסדות בריאות, מדובר במוסדות רווחה, מדובר בשיפור תנאי החיים לגבי 28% הערבים, מרביתם מוסלמים ומקצתם נוצרים, שגרים בחלקים המזרחיים של ירושלים.

אני רוצה לומר לחברי הליכוד, אחרי מה שאמרתי, אם אני לוקח מה שפורסם בעיתון "מעריב" על מוסדות פלשתיניים בירושלים: משרד העיתון "אל-קודס" – בתקופת הליכוד הוקם; "מועדון הבוגרים" – בתקופת הליכוד הוקם; משרד העיתון "אל-נהאר" – בתקופת הליכוד הוקם, חבר הכנסת מרידור; בית האיגודים המקצועיים – לנו יש הסתדרות כללית שיש בה גם ערבים, אבל יש איגודים מקצועיים פלשתיניים, הם קמו וטופחו וניתן להם חופש פעולה גם בתקופת הליכוד.

דן מרידור (הליכוד):

מה אתה רוצה מ"אל-נהאר"?

עמנואל זיסמן (העבודה):

תיכף, סבלנות.

"אורינט האוס" – עם השם "אורינט", מתי הוקם?

יהושע מצא (הליכוד):

אז מה?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מכון מחקר.

יהושע מצא (הליכוד):

עמנואל זיסמן (העבודה):

זה מרגיז אתכם מפני שאני אומר לכם את האמת? אתם רוצים רק לשמוע צד שני?

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, שאלה רק ברשותי.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה רוצה להגיד שזה אותו "אוריינט האוס" אז והיום?

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא אותו דבר. תיכף אדבר על זה. אבל היתה פעילות פוליטית גלויה וסמויה ב"אוריינט האוס". היתה שם פעילות פוליטית, חבר הכנסת יהושע מצא. מה, היתה שם פעילות חברתית? היתה פעילות פוליטית, חבר הכנסת בני בגין, ב"אוריינט האוס".

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מכון מחקר ערבי, על-פי הגדרתו. שאל את חבר הכנסת דדי צוקר בעניין זה.

דוד צוקר (מרצ):

— — — ישב שם פייצל חוסייני, גם חקר וגם עשה פעילות אחרת.

שר החוץ ש' פרס:

מוסד של אש"ף — — —

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, אני מאפשר לך אחר כך, או שתשתלב איכשהו.

חגי מירום (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חברים יקרים, חברי הכנסת, אני ממליץ שנאפשר לנואם להמשיך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

יבוא שר החוץ והוא יסביר את פשר המכתב. מה שאותי מעניין ומה שמעניין את עם ישראל, האם תופסק הפעילות השלטונית באותם מוסדות ותועתק ליריחו. האם כל מה שאומר לנו פייצל חוסייני – ואני יודע מה היה אתמול בערב לפני שהוא נפגש עם השר שחל, אני גם יודע מה שהשר שחל אמר לו. האם מה שהשר שחל אמר לו הוא בתמיכה ובגיבוי מלא של ממשלת ישראל, שמוסדות אלה ואלה לא יוקמו ומוסדות אלה ואלה יועתקו ליריחו? זאת השאלה שאני שואל.

רון נחמן (הליכוד):

אני מענה לך – – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

שחל שיקר פעם אחת, שחל משקר עוד הפעם.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זיסמן, אתה מסכים שחבר הכנסת פלד יציג לך שאלה תוך כדי נאומך? זה במקום חמש קריאות ביניים, בסדר?

משה פלד (צומת):

חבר הכנסת זיסמן, אם אתה מקבל את דעת ראש הממשלה ושר החוץ, בזה פתחת את דבריך, מדוע יזמת הקמת תנועה חדשה בישראל – "הדרך השלישית"? מה מסתתר מאחורי זה?

היו"ר ש' וייס:

ועל כל זה תצטרך להשיב בארבע דקות שנשארו לך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אנחנו יודעים שגם כשאשרנו את הסכם העקרונות וגם כשאשרנו את ההצהרה ההדדית וכשאנחנו דורשים בתוקף ביטול האמנה הפלשתינית כתנאי בל יעבור להגעת התהליך המדיני לאותו שיא, שאתה אדוני שר החוץ מתווה אותו, אנחנו יודעים שהם לא חדלו מעולם לראות בירושלים ירושלים מפולגת, שחלק ממנה יהיה בירת פלשתיין. אני שואל, אדוני שר החוץ, האם ממשלת ישראל מתכוונת בכנות ובנחישות לבלום ולרסן את הלהט הלאומני המתפרץ?

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

נא להמשיך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני שר החוץ, אחזור על השאלה. מעולם לא דרשנו מהם, כשחתמנו הסכמים אתם, גם את ההסכמים העקרוניים, לא דרשנו לוותר על התביעה שלהם שירושלים תהיה גם בירת פלשתיין, או חלקים ממנה. אני שואל, מאחר שקראתי מה שאמר פייצל חוסייני, ואני קורא היום בעיתון שערביי

ירושלים אומרים: לא נעביר את המוסדות לאוטונומיה, אני שואל: האם ממשלת ישראל מתכוונת בכנות ובנחישות לבלום ולרסן את הלהט הלאומני המתפרץ, כי הם הודיעו שהקרב על ירושלים יתחיל לא בשנה השלישית לאוטונומיה ולא בשנה החמישית בגמר האוטונומיה, הקרב מתנהל עכשיו.

תופיק זיאד (חד"ש):

הקרב מתנהל 27 שנים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני לא שואל אדם שהאמין בסטלין ובעקרונות סטלין. לסטליניסטים אני לא משיב.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צוקר, אני מבין למה אתה מחייך. הבנתי את החיוך שלך.

קריאה:

חבר הכנסת זיסמן, אתה מאמין לממשלה? אם הממשלה – – –

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת זיסמן, זה לא הוגן. חבר הכנסת זיאד ואתה חושבים אותו דבר בתחום המדיני. אתה והמפלגה שלו היינו הך מבחינה מדינית.

קריאה:

— — —

משה קצב (הליכוד):

מפלגת העבודה, לא אתה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

גם מפלגת העבודה. אתה פשוט, אני אפילו לא יכול לקרוא לך דמגוג. אתה משהו יותר גרוע מדמגוג. תאמין לי, אתה יותר גרוע מדמגוג.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, זה יימשך עוד שעה בצורה כזאת אם אתה תעזור לו. חבר הכנסת בן-אלישר. אני מבקש מן הירושלמים להירגע קצת.

קריאה:

מה ההבדל?

היו"ר ש' וייס:

חברים, יש לנו סדר-יום עמוס מאוד. אני מבקש. נא להמשיך ולסיים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

לסיום, אדוני שר החוץ, אם התשובה שלך תהיה אך ורק סביב המכתב ותוכנו, אם התשובה שלך תהיה אך ורק למה זה לא פורסם ולמה זה פורסם היום – התשובה שלך צריכה להיות מה מתכוונת ממשלת ישראל לעשות כדי שהאוטונומיה תהיה במקום שבו היא צריכה להיות ושהממשלה מתכוונת, בתוכנית ברורה ויעילה, ליצור עובדות ומעשים כדי להבטיח אותם דברים שאני מאמין לך שאתה מאמין בהם, שירושלים על כל חלקיה וסביבותיה צריכה להישאר בריבונות ישראל לנצח נצחים.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת זיסמן.

חברי הכנסת, לפני שאני מזמין את שר החוץ, אני רוצה למסור לכם הודעה קצרה, בעצם ידיעה. היום כל היום הוא יום של משרד החוץ ושר החוץ. אחרי ששר החוץ יתייחס לשתי ההצעות האלה, הוא יתחיל בסקירת פעולות משרדו. לפי המסורת, אחר כך תהיינה 12 שאלות, ואחר כך נאומים ויש עוד נושאים. נספיק היום להקיף את הכול. אני אומר את זה גם לשר החוץ, כדי שיתן תשובה על נושא זה, מאחר שאחר כך ממילא הוא יוכל לפרוס את כל מדיניות החוץ של ישראל.

בבקשה, אדוני שר החוץ. אני מציע שנשמור על אוירת הקשבה. הנושאים מאוד חשובים והפרטים מאוד חשובים.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני אתחיל בתשובה לחבר הכנסת זוסמן.

קריאות:

חבר הכנסת זיסמן.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת זיסמן. זה לא שם עברי. שישנה את שמו לעברית. כל מי שישנה את שמו לעברית, אני אדייק בביטוי שמו.

קריאה:

הוא ישנה את שמו ל"מתוק".

היו"ר ש' וייס:

מתוקי.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להתחיל בתיאור עמדת ממשלת ישראל בעבר, בהווה ובעתיד לגבי ירושלים. לפי השקפת ממשלת ישראל ועמדתה, וגם לפי פעולותיה, ירושלים לא תחולק, ולא נסכים לשום חלוקת ירושלים.

יוסף בא-גד (מולדת):

כמה פעמים אמרת את זה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בא-גד, הרי שר החוץ עוד לא השמיע משפט. חכה. יש היום שלב השאלות, שיבוא אחר כך.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני שמעתי – – –

היו"ר ש' וייס:

תפסיק. חברים יקרים, מספיק. חבר הכנסת צוקר, זה לא עוזר לי. אל תפריעו, אל תגרמו לכך שאני אצטרך להוציא חברים מהאולם.

שר החוץ ש' פרס:

ירושלים לא תהיה בירתן של שתי ישויות, אלא רק בירתה של ממשלת ישראל.

קריאה:

מדינת ישראל.

שר החוץ ש' פרס:

ירושלים לא תהיה ברלין, לא תוקם בה חומה והיא לא תפולג. היא תישאר מאוחדת לפי המפה שהכנסת אישרה, תחת ריבונות ישראלית. היא לא תהיה חלק מהאוטונומיה, ומוסדות האוטונומיה לא יתנהלו מירושלים. זו עמדתנו וזו מטרת המאבק.

לפני שאתווכח עם הליכוד, אני רוצה להגיד לחבר הכנסת עמנואל זיסמן – מה הבעיה עם ירושלים? הבעיה היא, שיש שני עולמות דתיים הנושאים את עיניהם לירושלים, העולם הנוצרי והעולם המוסלמי.

לפי דעתי, הגענו להסכם בעל ערך היסטורי עם הווייטקן, בירושלים כפי שהיא מאוחדת, בירת ישראל תחת ריבונות ישראלית. זה אירוע שקורה פעם אחת ב-1994 שנים, וזה קרה בינואר השנה.

אנחנו רוצים להגיד למוסלמים, שאין לנו שום כוונה לפגוע ברגשות הדתיים שלהם, במוסדות שלהם, לא שלהם ולא של הנוצרים, ועל היהודים אני לא צריך להגיד, כי זו הבירה שלנו וזה מובן מאליו.

אנחנו עשינו מאמץ עליון כדי לחלץ את ירושלים מהאוטונומיה. כל מה שאנחנו קוראים זה פרי מאמץ. זה לא סתם סיפור שמישהו רצה לסדר את זה ומישהו רצה לסדר משהו אחר. לא רצינו לסדר שום דבר. עלה על דעתנו עניין יריחו – לפי מיטב הכרתי, ואני יודע יותר מכל אדם אחר – רק כדי לחלץ את התביעה שמוסדות האוטונומיה, שחלק מהם כבר היו בירושלים, לא יהיו בירושלים.

אני מאוד מצטער שכאן מערבבים כל מיני תהליכים מדיניים. לכל דבר קוראים מסמך. יש משא-ומתן, ובמשא-ומתן יש חליפת פתקים ומסמכים ודברים. אגיד לחבר הכנסת דן מרידור: אין שום ויכוח על אמינות. יש ויכוח על פירוש. חבר הכנסת מרידור, היות שאני מכבד אותך, אתה נתת כאן פירוש שאין לו ידיים ואין לו רגליים. לא כתוב במסמך: "המוסדות שיקומו". זה לא מופיע בשום דבר. כעורך-דין, אם אתה מדבר על יושר, נא להקפיד על היושר. שום מוסדות שיקומו. אין שום התחייבות לערפאת, אין שום התחייבות לאש"ף.

קריאה:

שר החוץ ש' פרס:

יש כאן ניסיון של האופוזיציה לתאר את עמדת הממשלה במהופך. לא אכפת לי שתעשו את זה, אבל זה לא מחזק את ירושלים.

אני רוצה להגיד מה אמר ערפאת, מדוע השר שחל הכחיש ומדוע זה אמין. ערפאת אמר ביוהנסבורג, שהוא לא רצה לחתום על המסמך בקהיר, כל זמן שלא יקבל מכתב על ירושלים. הלוא המכתב היה קיים כבר לפני קהיר.

לימור לבנת (הליכוד):

אמרת שאין מכתב.

שר החוץ ש' פרס:

הוא אמר שהוא קיבל מכתב. לא במקרה המכתב נשלח – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה אתה אמרת, לא מה הוא אמר. אמרת שאין מכתב – – – אמרת שזה רק הנאום שלך. מתברר שזה לא רק הנאום שלך. אמרת שאין התחייבות על ירושלים, אבל יש התחייבות על ירושלים.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת לנדאו, הנגבי ולבנת.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת לנדאו, מספיק העלבתם והשמצתם אותי. אתה בראשם.

רון נחמן (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, אני קורא אותך לסדר בפעם ראשונה. אי-אפשר לפוצץ כל נאום.

שר החוץ ש' פרס:

לא במקרה נכתב המכתב להולסט. מדוע נכתב המכתב להולסט? כדי להגיד לערפאת – –

קריאות:

— — —

שר החוץ ש' פרס:

-- שאין לו נגיעה לעניין הזה.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

למה תמיד אותם חברי כנסת צועקים?

שר החוץ ש' פרס:

אין שום התחייבות.

היו"ר ש' וייס:

מדוע 30 אחרים מוכנים להקשיב, אפילו שזה מרגיז אותם?

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש מחברת הכנסת לימור לבנת לא להפריע.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אין לי אפילו כוח לחנך.

שר החוץ ש' פרס:

אין שום התחייבות על מוסדות שיקומו. יש רק תיאור המצב כפי שהיה בשעת כתיבת המכתב.

רחבעם זאבי (מולדת):

אולי יש עוד מכתב?

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

תגיד שאין עוד מכתב.

שר החוץ ש' פרס:

יש אלפי מכתבים במשרד החוץ. אתה רוצה שאגלה את כל המכתבים?

רחבעם זאבי (מולדת):

כן.

שר החוץ ש' פרס:

לא. זה לא מסמך, זה מכתב. חבר הכנסת דן מרידור, צריך להבחין בין השניים. הוא לא נכתב לערפאת, כדי לא ליצור קשר בין ירושלים לבין ערפאת. המלה "אש"ף", המלים "מוסדות אש"ף" אינן.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, כבר קראתי אותך לסדר.

שר החוץ ש' פרס:

כתוב על מזרח-ירושלים מכיוון שזה לא נוגע לאוטונומיה. כאן יש ניסיון לתת פירוש הפוך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי נתניהו, לא כדאי.

שר החוץ ש' פרס:

למה שחל צדק? ערפאת – – –

יהושע מצא (הליכוד):

הוא שכנע טוב ממך, האמן לי. תעלה את שחל לבמה.

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני טמקין.

יהושע מצא (הליכוד): — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת טמקין. חבר הכנסת טמקין, אל תפריע. חבר הכנסת מצא, מספיק.

שר החוץ ש' פרס:

ערפאת אמר שלושה דברים שאינם נכונים. א. שהוא לא חתם בקהיר, מפני שבקהיר נתנו לו מכתב. בקהיר לא ניתן לו שום מכתב.

עוזי לנדאו (הליכוד):

איפה ניתן?

לימור לבנת (הליכוד):

צחי הנגבי (הליכוד):

למה הסתירו את זה?

היו"ר ש' וייס:

זו רק התחלת תשובה. תן לענות.

שר החוץ ש' פרס:

ב. לערפאת לא ניתן שום מכתב בנוגע לירושלים; ג. הדברים אשר נכתבו להולסט נאמרו מעל הבמה הזאת, ואני אקרא את הדברים שאמרתי: "אתה מדבר על אופיה המיוחד של ירושלים, אני אומר ירושלים היא עיר רבת-פנים של אנשים, דתות ותרבויות. יהודים, מוסלמים ונוצרים חיים בה ביחד, כשכל עדה משכילה לשמור את מורשתה התרבותית, את אופיה המיוחד, את מוסדותיה החברתיים" – וכאן אני מבקש לשים לב – "את מוסדותיה החברתיים, הדתיים והאחרים". שום דבר לא הסתרתי מפני הכנסת. המכתב נוסח בזהירות מרבית, גם הדברים בכנסת. כתוב הלאה: "אנחנו נשאף להרחיב את הדיאלוג שאנו מקיימים עם המוסדות של העדות השונות".

על כן, אני קובע ששום דבר לא הוסתר מהכנסת. אני קובע ששום דבר לא הובטח לאש"ף. אני קובע ששום מכתב לא נשלח לערפאת. יש כאן ויכוח על פרשנות, ואני רוצה להגיד דבר ברור גם בעניין הזה.

צחי הנגבי (הליכוד):

על אמינות.

שר החוץ ש' פרס:

כמה עיתונאים נפגעו, אז הם הצטרפו לעניין האמינות.

יהושע מצא (הליכוד):

גם הם משקרים?

שר החוץ ש' פרס:

אין שום בעיה של אמינות. אמרנו אמת. כאשר הדברים הונחו על שולחן הכנסת לא היה מכתב כזה, ואילו היה מכתב, יכול להיות שהיינו מצרפים אותו, אף-על-פי שזה מכתב, לא מסמך.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה ואקרא אותך בפעם השנייה עוד מעט.

שר החוץ ש' פרס:

במכתב הזה אין שום סימון של סודי או של סודי ביותר. המכתב פורסם כפי שהוא.

עכשיו אני רוצה להגיד לחברי הכנסת מהליכוד. אתם רוצים להגיד לעולם שאנחנו רוצים לחלק את ירושלים? אתם רוצים להגיד לעולם שאנחנו רוצים למסור את זה לאש"ף?

יהושע מצא (הליכוד):

אבל אתם עושים את זה.

שר החוץ ש' פרס:

זו הלשנה, הלשנה מכוערת.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

זו ממשלת שקרנים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אני לא רוצה לקרוא אותך לסדר אפילו בפעם הראשונה.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת צחי הנגבי, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

אפשר היה לבוא ולענות מדוע הוסתר מהכנסת. לא הוסתר מהכנסת. מדוע השר שחל הכחיש? מפני שערפאת אמר דברים לא אמיתיים. מה עמדתנו בעניין ירושלים – הסברתי, ואינני מוכן שאתם תפעילו לחץ ואיומים ועלילות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

למען האמת.

שר החוץ ש' פרס:

אתה למען האמת? מי כתב "Palestinian people" ותרגם לעברית "ערביי ארץ-ישראל"? יכולתי לקום ולהגיד: המוסדות הפלשתיניים, אלה מוסדות של ערביי ארץ-ישראל, לפי הפירוש שלכם. אל תהיו צדיקים כאלה גדולים.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

למען האמת לא אחשה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

אני גם רוצה להגיד בעניין ה"אוריינט האוס". ה"אוריינט האוס" הוא בבעלות משפחת אל-חוסייני, ובימי המנדט הוא שימש את המופתי חאג' אמין אל-חוסייני. בתקופת השלטון הירדני שימש המקום כבית-הארוחה והושכר לגורמים זרים שהשתמשו בו כבניין משרדים. מאז 1967 היה המבנה עזוב שנים רבות. בשנת 1979, נא להיזכר, מיקם פייצל חוסייני בבניין זה את המרכז למחקרים ערביים – ב-1979, ניזכר מי היה אז בשלטון – עד לסגירתו בצו, באוגוסט 1988, למשך שנתיים אחר כך, עקב מעורבותו בפעילות פוליטית בלתי חוקית. ב-1988 שכר ארגון אונרר"א את הקומה העליונה בבניין, ומאז מיקומם שם. עם תום צו הסגירה, בסוף 1990, נפתח שוב המרכז למחקרים ב"אוריינט האוס", ועם תחילת המשא-ומתן בין ישראל לפלשתינים, כלומר ועידת-פאריס, הפך המקום למקום מושבו של מטה המשלחת האש"פית לניהול המשא-ומתן עם ישראל.

על כן, חברים יקרים, תנהגו בצניעות. שום דבר לא הוסתר. האמת נאמרה. למכתב אי-אפשר לקרוא מסמך, ומה שאמרנו הם דברי אמת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה אמרת שאין מכתב?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, יש לך עוד יום שלם לקריאות ביניים.

שר החוץ ש' פרס:

לגופו של עניין, אני חוזר ואומר בשם הממשלה כולה: ירושלים לא תחולק, היא תישאר לפי המפה שאושרה בכנסת כבירת ישראל לבד, ולא שתי בירות, תחת ריבונות ישראלית. ואנחנו נעשה את זה ונגשים את זה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

רק אם תתפטרו.

שר החוץ ש' פרס:

כך נהגנו וכך ננהג. הוצאנו את מוסדות האוטונומיה מזה.

אני רוצה להוסיף עוד דבר אחד לגופו של עניין. מעבר למכתב – – –

משה קצב (הליכוד):

האם יש מכתבים נוספים בעניין ירושלים, כן או לא?

יהושע מצא (הליכוד):

— — —

משה קצב (הליכוד):

תשובה על שאלה פשוטה.

היו"ר ש' וייס:

לא עכשיו, שאלות אחר כך.

משה קצב (הליכוד):

האם יש רק מכתב אחד?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, יש היום נאום שר החוץ ו-12 שאלות אחרי זה.

שר החוץ ש' פרס:

אם הפלשתינים ינסו להקים מוסדות פוליטיים מעבר למה שהיה בשעת כתיבת המכתב, אין להם שום אחיזה לכך. ואם הם יהיו לא חוקיים, הם יבוטלו.

היו"ר ש' וייס:

מה הצעתך, אדוני שר החוץ? מה לעשות עם שתי ההצעות האלה?

יהושע מצא (הליכוד):

דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

שני המציעים ביקשו דיון במליאה.

שר החוץ ש' פרס:

אני מציע להעביר לדיון בוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ש' וייס:

השר ממליץ להעביר את ההצעות לוועדת חוץ וביטחון. קודם כול, אני מודה לו על דבריו.

חברי הכנסת, שתי הצעות אחרות. ברשותכם, אני אזמין את סגני, חבר הכנסת עובדיה עלי, והוא ינהל את המשך הישיבה.

היו"ר ע' עלי:

לחבר הכנסת פלד יש הצעה אחרת, להסיר את הצעתו של חבר הכנסת מרידור.

קריאה:

הוא ברח.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בא-גד מציע להסיר את הצעתו של חבר הכנסת זיסמן.

יוסף בא-גד (מולדת):

מוותר.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. האם חבר הכנסת מרידור מסכים להעביר לוועדת החוץ והביטחון?

דן מרידור (הליכוד):

לא.

היו"ר ע' עלי:

האם חבר הכנסת זיסמן מסכים?

עמנואל זיסמן (העבודה):

לא.

היו"ר ע' עלי:

אנחנו מצביעים. מי בעד דיון במליאה?

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, אני מסכים שיהיה דיון במליאה.

יהושע מצא (הליכוד):

אולי יתגלה בינתיים עוד מכתב.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני מבקש מכם להפסיק. חברת הכנסת גוז'נסקי, נא לשבת.

אפשר להצביע, עברו חמש דקות? אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד דיון במליאה בהצעות לסדר-היום של חבר הכנסת דן מרידור וחבר הכנסת עמנואל זיסמן – נא להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום – 49

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ד' מרידור וע' זיסמן
בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

49 בעד, אין מתנגדים, נמנע אחד. אני קובע שיהיה דיון במליאת הכנסת בהצעות לסדר-היום שהעלו חברי הכנסת דן מרידור ועמנואל זיסמן.

סקירת שר החוץ על פעולות משרדו

היו"ר ע' עלי:

רבותי חברי הכנסת, כעת אנחנו עוברים לסקירת שר החוץ על פעולות משרדו. שר החוץ, בבקשה.

חבר הכנסת עמיר פרץ. חברי הכנסת, אני מבקש מכולכם להפסיק. נא לפזר את ההפגנה שם.

קריאה:

אני מבקש למסור הודעה.

היו"ר ע' עלי:

אין עכשיו הודעות. יש לנהוג על-פי הפרוצדורה. עם כל הכבוד לך, יש לנהוג על-פי הפרוצדורה. אתה רוצה למסור הודעה? תסתכל בתקנון. מה זה הודעה? יש תקנון של הכנסת. אם קביעתי אינה נראית לך, אתה יכול לפנות לוועדת הפירושים.

אני מבקש מכולם לשבת. חבר הכנסת פרץ, אקרא אותך לסדר. אני מבקש להפסיק את הדיבורים. חבר הכנסת מאיה, נא לשבת.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מאז התחיל תהליך השלום, ולפי דעתי תהליך השלום התחיל בוועידת-מדריד ב-1989, ועלה לשיא חדש בהסכם אוסלו, חל שינוי יסודי בהיערכות של הדיפלומטיה הישראלית.

מבחינה כמותית, הרי שאם בראשית 1989 היו לנו קשרים דיפלומטיים עם 85 מדינות, היום יש לנו קשרים דיפלומטיים עם 143 מדינות. כלומר, נוספו על המפה הדיפלומטית שלנו 58 מדינות, גידול של 70%. זו התפתחות שאין לה אח ורע בהיסטוריה הדיפלומטית הבין-לאומית. נוסף על כך חל תיסוף משמעותי בתקופה זו עם ארבע מדינות נוספות, ושיפור משמעותי ביחסים עם מדינות אחרות, ובראשן 12 מדינות "האיחוד האירופי" ויפן.

מבחינת ההיבט האיכותי ראוי להצביע קודם כול על פיתוח היחסים עם שתי מעצמות אסיאניות הגדולות שבעולם, סין והודו, ועם רוסיה, בהמשך לחידוש היחסים עם ברית-המועצות, אוקטובר 1991. שלוש התפתחויות אלה היו תוצאה ישירה של תהליך השלום, וברור שבכיוון הקשרים עם מעצמות אלה גלום פוטנציאל אסטרטגי וכלכלי רב-אנפין, שכבר התחלנו למלאו בתוכן מעשי.

בקצה השני של הקשת יש לציין את כינון היחסים עם מדינות קטנות, זעירות, כמו ליכטנשטיין, אנדורה ואחרות. בהיבט האיכותי עלי להוסיף גם את הממד הדתי האידיאולוגי.

בתקופה הנסקרת הזו נקשרו קשרים עם תשע מדינות מוסלמיות: אלבניה, גמביה, ניגריה, אזרבייג'ן, קזחסטן, קירגיסטן, טורקמניסטן, טג'יקיסטן ואוזבקיסטן. נוסף על זה חל, כאמור, תיסוף משמעותי בקשרים עם טורקיה, שליחסים עמה יש ערך מיוחד. כמעט כל המדינות האלה הן חברות בארגון הוועידה האסלאמית, שהיה עד עכשיו מסגרת פעולה מאורגנת נגד ישראל. בעתיד הנראה לעין יש סיכוי להקים קשרים עם מדינות מוסלמיות נוספות.

במקביל, הוקם בדצמבר 1993 קשר עם מדינת המוקד של העולם הקתולי, הוטיקן. זאת לאחר מגעים ממושכים, כאשר במשך כל השנים הללו היה סירוב גמור מצד הכנסייה להגיע לכינון קשר דיפלומטי עמנו, הן מסיבות תיאולוגיות והן מסיבות מדיניות. חיזוק הקשר עם העולם הקתולי בא גם לידי ביטוי בתיסוף היחסים עם אירלנד, ואני חייב להגיד שגם עם כל היבשת הדרום-אמריקנית, ששם חיים כ-500 מיליון קתולים.

תחום אחר של ההיבט האיכותי והאידיאולוגי הינו כינון קשרים עם שלוש מדינות שבהן עדיין קיים משטר קומוניסטי: סין, וייטנאם ולאוס.

מבחינה גיאוגרפית כדאי לציין את המהפך בתוך מהפך שחל במרחב האירו-אסיאתי. בכל השטח העצום שבין מזרח-ברלין במערב ועד לוולאדיווסטוק במזרח ואיי קומורו שבאוקיינוס ההודי, היו קיימים בראשית 1989 שתי נציגויות דיפלומטיות ישראליות: בנפאל וברומניה, וכן קונסוליה בבומביי. היום פרוסות נציגויות ישראליות בכל המרחב הזה, פרט לחמש מדינות: צפון-קוריאה, פקיסטן, אפגניסטן, בנגלה-דש ובהוטן, וגם עם חלק מהן נקים בקרוב יחסים.

עדיין נהוג לחלק את אירופה ל"מערב" ו"מזרח", אם כי הבחנה זו מאבדת בהדרגה את טעמה. אני רוצה להגיד, שלישראל יש עכשיו קשרים מלאים עם כל 25 המדינות שבמערב-אירופה, לאחר שהוקמו היחסים גם עם הוטיקן ועם המדינות הקטנות יוון ואירלנד.

אני רוצה להגיד, שאירופה הקלסית נגמרה במקום שבו נגמרה הנצרות. והקומוניזם התחיל במקום שבו נגמרה הנצרות. עם קריסת הקומוניזם אין עוד גבול כזה, ויש אירופה בעלת אור אחר ואופי אחר.

מעבר לזה, כפי שכבר נאמר, חל שיפור מובהק בקשרים עם יתר מדינות אירופה, בעיקר בעקבות הסכם אוסלו. נפרצה הפרצה הראשונה בבידודה המתמשך של ישראל מבחינת ההשתייכות האזורית, והתקבלנו השנה לקבוצה של "המערביים ומדינות אחרות" – Western Europeans and others של מערכת המדינות מיסודה של האמנה להשבתת הנשק הכימי, אם כי על בסיס זמני ועדיין לא משביע רצון.

המהפך בפריסת קשרי החוץ שלנו בולט במיוחד במזרח-אירופה. ברור שמדובר, בראש ובראשונה, בהתפתחות שנבעה מקריסת המשטרים הקומוניסטיים, כמו גם מהשלכות תהליך השלום ותאוצתו מאז הסכם אוסלו.

התפרקותן של ברית-המועצות, יוגוסלביה וצ'כוסלובקיה הגדילה את מספר המדינות באזור זה. בתקופה הנזכרת חודשו, או נכזבו יחסים עם 15 מדינות שם: הונגריה, פולין, צ'כיה, סלובקיה, יוגוסלביה, סלובניה, בולגריה, אלבניה, רוסיה, אוקראינה, בלארוס, מולדובה, ליטא, לטביה ואסטוניה. אליהן ניתן לצרף גם את גרוזיה, ארמניה ואזרבייג'ן. יחד עם רומניה יש לנו קשרים עם 19 מדינות במזרח-אירופה. עדיין אין לנו קשרים עם שלוש מדינות: קרואטיה, מקדוניה ובוסניה; שתיים מהן רוצות בכינון יחסים, ואנחנו טרם החלטנו.

באפריקה יש לנו קשרים עם 32 מדינות מתוך 43 המדינות שמדרום לסהרה, שאינן חברות בליגה הערבית. מבין 32 המדינות האלה חודשו היחסים מאז 1989 עם 23 מדינות.

יש לנו מגעים עם 11 מדינות שטרם חידשנו את היחסים עמהן, ולא אפרט את כולן בגלל קוצר הזמן, אומר רק שגם אתן אנחנו מדברים על חידוש יחסים.

השינוי באסיה הוא משמעותי ביותר, מפני שנוסף על זה שהוא כולל מדינות ענק כמו הודו וסין ותשע מדינות נוספות: מונגוליה, וייטנאם, קמפוצ'יה, לאוס וחמש מדינות החב"מ – חבר המדינות – של אסיה התיכונה, יחד – 11 מדינות.

אני רוצה להגיד, שחלק גדול מהגידול ביצוא של ישראל נובע מהגידול הדיפלומטי של הקשרים. כמעט רוב הגידול בא על חשבון הקמת היחסים הפוליטיים, ועל כן גם הכלכליים עם מדינות אלה.

עם זאת, עדיין קיים אתגר חשוב להשלמת תשתית קשרי החוץ שלנו, דווקא ביבשת שבתוכה אנו שוכנים. מדובר, בעיקר, בשמונה מדינות מוסלמיות, שאחת מהן יש לה מדיניות מטורפת, אירן, לשנייה יש ראש מטורף, עירק, ולשלישית יש שני הדברים, לוב. לעומת זאת, עם כמה אחרות כבר קיימים מגעים וקשרים, ויש ציפייה שתהליך השלום יביא, בהמשך, לתוצאות גם בנושא זה.

גם באמריקה הלטינית הורחבה תשתית הקשרים ונוספו שם שתי מדינות שניתקו בעבר את היחסים עמנו, גויאנה וניקרגואה. פרט לקובה, למעשה יש לנו יחסים עם כל המדינות.

באוקייניה יש כ-13 מדינות, גם אתן הקימונו יחסים.

אבל, מעבר לתהליך המבורך של הרחבת קשרי החוץ שלנו קיים, כמובן, הנושא של כינון קשרים עם מדינות ערב. גם כאן החלו מסתמנות תמורות, וגם אלה הואצו על-ידי הסכם אוסלו. מדובר בקשרים ובמגעים עם מרוקו, תוניסיה, מאגרב, עם עומאן, קטאר, ובחריין במפרץ הפרסי. מדינות אלה, וכן, כנראה, כוויית, איראן או יארחו משלחות ישראליות במסגרת הסבבים של השיחות הרב-צדדיות. מרוקו ותוניסיה אף אפשרו לישראל להשתתף בוועידות בין-לאומיות שהתקיימו אצלן, וגם בכך יש תקדים.

מעבר לזה החלה מסתמנת הידברות עניינית וכלכלית, תוך הסתייעות בקשרים של יהדות מרוקו ותוניסיה וישראל עמם, אבל עדיין התהליך הוא תהליך, ויש להשקיע הרבה מאוד עבודה עד שנראה את סיכומו.

אני רוצה להגיד לסיכום, כי יש היום בעולם 189 מדינות, ולישראל יש היום קשרים עם 143 מדינות, לעומת 58 מדינות קודם לכן.

האתגר המרכזי מבחינת כינון קשרים פורמליים מצוי כיום במדינות המוסלמיות באסיה ובאפריקה. בהקשר זה מוצע לנצל כל הזדמנות כדי להרחיב ולהדק את קשת המגעים עם גורמים מדיניים

וכלכליים במדינות אלה, במישרין ובעקיפין כאחד, בבחינת הכשרת הקרקע לקראת נורמליזציה רשמית אתם, דבר התלוי בתהליך המדיני.

יש לנו הסכמי מדע עם 60 מדינות, ואני רוצה להגיד, שהיום היחסים הבין-לאומיים יש בהם יותר קשרים כלכליים, מדעיים ותרבותיים מאשר גינונים דיפלומטיים. כמעט כל המדינות שיש לנו קשרים דיפלומטיים עמן, אנחנו מקיימים עמן עכשיו גם קשרים כלכליים, הכוללים ביטול כפל מסים, הבטחת השקעות, ואם אפשר אזור סחר חופשי. יש היום לישראל הסכמים לאזור סחר חופשי עם ארצות-הברית של אמריקה, יש לנו הסכם של חברות עם השוק המשותף, יש לנו הסכם אזור סחר חופשי עם ארצות אפ"א, ועכשיו, בביקורי בשתי מדינות בצפון היבשת האמריקנית, כנראה גם נעשה הסכם מקביל לאזור סחר חופשי עם מקסיקו ועם קנדה, וגם נלך דרומה יחד עם כולם.

ברשות היושב-ראש, אני רוצה להגיד כי היום העולם מחולק באופן שונה ממה שהיה בעבר. כמעט כל הדברים החשובים – אין להם גבולות, וכמעט כל אלה שיש להם גבולות – הגבולות איבדו הרבה מחשיבותם. מה הם הדברים החשובים היום בעולמנו? למדע אין גבולות, לטכנולוגיה אין גבולות, לכלכלה אין גבולות, לאקולוגיה אין גבולות, לחופש אין גבולות; למעשה, גם לאסטרטגיה יש גבולות בליסטיים יותר מאשר גבולות גיאוגרפיים.

יתר על כן, כתוצאה מירידת ערך הגבולות ועליית ערך היחסים, שלושת המרכיבים היסודיים בעשיית הפוליטיקה העולמית איבדו הרבה מחשיבותם. שלושת הגורמים האלה היו: מפלגות, צבאות ומעצמות.

כמעט כל המאורעות שהיו בעשור האחרון נעשו ללא שלושת הגורמים האלה. הקומוניזם קרס ברוסיה לא בגלל התערבות צבאית, לא בגלל הקמת מפלגה ולא בגלל התערבות מעצמתית. קומוניסט יחד עם טלוויזיות הפילו את הקומוניזם; לא מפלגות, לא צבאות, ולא דבר אחר. בדרום-אפריקה אירע אירוע כביר, מתן שוויון לאנשים השחורים יחד עם האנשים הלבנים – צבע העור לא יהיה עניין לגזענות. זה נעשה ללא מפלגות, ללא צבאות, ללא מעצמות. הפרוניזם הופל על-ידי פרוניסט, וגם כאן, באזור, עיקר העבודה נעשתה ללא צבאות, ללא מעצמות וללא מפלגות, ואני אומר שמזה יש להסיק הרבה מאוד מסקנות.

השאלה היא, לאן ישראל הולכת? אחורה או קדימה, לעבר עולם שהשתנה תכלית שינוי? והאם אנחנו קונים את כרטיס הכניסה הנכון? ואני יודע שצריך לסחוב בבולדוזרים את השמרנות הרובצת בתוכנו, לראות את העולם כפי שהשתנה.

אני רוצה להגיד לחברים הדתיים שיושבים מולי, שאני מעריך שהמערכה הקשה ביותר במאה הבאה תהיה – איך לשמור על מורשת ישראל, על הייחוד שלה; לא פחות קשה מאשר לשמור על הגבולות, ובעיני זה חלק מהעם היהודי. האם היהודי זה גם מולדת, וגם מורשת; לשניהם צריך להתכונן, ולשניהם אנחנו נתכונן בכל המרץ האפשרי.

אני יודע שכל זה בעולם המשתנה, וישראל לא יכולה למצוא את מקומה אילולא השתנתה, ומה שעשינו ביריחו ובעזה זה מפעל היסטורי וריאליסטי ממדרגה ראשונה, שנותן לישראל את הדלק הדרוש ללכת בתוך עולם משתנה, כדי להגן על הערכים ההיסטוריים שלנו, על הארץ ההיסטורית שלנו ועל היהודים של העם היהודי ותושבי ישראל.

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר החוץ. רבותי חברי הכנסת, סדר הדיון הוא כדלהלן. כעת נאפשר ל-12 חברי כנסת לשאול שאלות במסגרת של דקה אחת – – –

משה נסים (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רבותי, יש סדר. נא לבוא למזכיר להירשם. המקסימום הוא 12, אבל יש עוד מקום. לא תהיו ה-13; תהיו לפני ה-12.

משה נסים (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ע' עלי:

אחר כך שר החוץ ישיב, במסגרת של עשר דקות, ולאחר מכן יתקיים דיון. רשימת הנואמים סגורה. לרשות כל משתתף תעמודנה חמש דקות. מי ששואל שאלות לא יכול להשתתף בדיון. זה במקום הדיון. ראשון השואלים, חבר הכנסת יעקב שפי, בבקשה; אחריו – חברת הכנסת ענת מאור.

רבותי, מיותר לומר שכל מי שייקרא בשמו ולא יימצא, נעביר את תורו; ולא תהיינה סטיות מהנהל הזה. בבקשה, דקה.

יעקב שפי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, חברי הכנסת, ראשית ברצוני לברך אותך, אדוני שר החוץ, את סגן השר חבר הכנסת יוסי ביילין ואת אנשי משרדך על הפעילות הענפה והברוכה למען המדינה.

שאלתי היא: בימים אלה ממש אנו חוגגים את נחיתת כוחות בעלות הברית על חופי נורמנדיה ואת ניצחון החירות והדמוקרטיה על הנאציזם והפאשיזם. בד-בבד התבשרנו על מינוי כמה שרים ניאופאשיסטים בממשלת ברלוסקוני באיטליה.

אדוני שר החוץ, כמייצג את העם היהודי בכלל ואת מדינת ישראל בפרט, מה המדיניות הישראלית כלפי איטליה, והאם ישתנה אופי היחסים בין איטליה לישראל? תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חברת הכנסת ענת מאור.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש את הדרכתך. הואיל ועל הנושא הזה יש הצעות לסדר-היום – – –

היו"ר ע' עלי:

בסדר, אתה תשיב בלאו הכי בעשר דקות לכל השואלים יחדיו. חברת הכנסת ענת מאור לא נמצאת, איבדה את תורה. חבר הכנסת דן תיכון, בבקשה. ואחריו – חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, לפני כחודש עלית על הדוכן ואמרת, שאפילו הבורסה הישראלית מביעה אמון בהסכם השלום. האם לאור מה שקורה בבורסה בעצם הימים הללו, לאחר שנפלה בעשרות רבות של אחוזים, אתה עדיין סבור שיש התאמה או מתאם בין המצב בבורסה לתוכנית השלום שלך?

משה נסים (הליכוד):

האם לא שמעת מה אמר מנכ"ל הבורסה על הנושא הזה?

דן תיכון (הליכוד):

שמעתי גם שמעתי, אדוני חבר הכנסת משה נסים.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה הוא אמר?

דן תיכון (הליכוד):

הוא אמר שהיתה אופוריה מוגזמת שקשורה להסכם השלום, והיא לא מוצדקת.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא אמר שהממשלה טיפחה אופוריה מוגזמת – –

דן תיכון (הליכוד):

נכון, נכון.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – ובגלל זה מאות אלפים הפסידו הרבה כסף. זה מה שהוא אמר.

דן תיכון (הליכוד):

עשרות אלפים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

הממשלה המציאה שלום, וקיבלה טרור.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בדוח האחרון של מבקרת המדינה, שפורסם גם הוא לפני כחודש ימים, כותבת המבקרת, ששגרירים לשעבר שהפכו לאנשי עסקים נעים בעולם עם דרכון דיפלומטי. זאת אומרת, הם עושים עסקים כשהם מציגים את עצמם כשלוחיה של ממשלת ישראל. האם בכוונת השר להפסיק את המנהג הנלוז הזה?

היו"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת דן תיכון. חבר הכנסת עמנואל זיסמן, ואחריו – חבר הכנסת דוד מגן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, מאז נפל המשטר המרקסיסטי הטוטליטרי באתיופיה, יש באתיופיה ממשלה בעלת אופי ליברלי, ומדינת ישראל ומשרד החוץ מהדקים את הקשרים ואת שיתוף הפעולה בין ישראל לאתיופיה. אבל לפני כמה ימים התבשרנו, שמברק בעל חשיבות ורגישות מיוחדים בנושא הפלאשמורה הגיע לתקשורת וגם התפרסם בצורה מעוותת ומסולפת, שגורמת נזק כבד ביותר להעלאת בני הפלאשמורה. האם יוכל שר החוץ להגיד לנו כיצד מברק כזה מגיע לתקשורת ולמה אנחנו מגיעים למצבים כאלה?

שאלה שנייה: יותר ויותר אנחנו קוראים, שכל שאנחנו מהדקים ומחזקים את הקשרים עם מדינות מסוימות, הן, במקביל, מסיבות כלכליות ומסחריות, מספקות נשק להשמדת המונים לאויבינו. לאחרונה, לפני כמה ימים, דווקא אחרי ביקור ראש הממשלה ברוסיה, אני קורא על אספקת חומרים וציוד לחיזוק סוריה. אני שואל את שר החוץ, מה הוא ומשרד החוץ מתכוונים לעשות בנושא זה?

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת זיסמן. חבר הכנסת דוד מגן, ואחריו – חבר הכנסת משה נסים.

דוד מגן (הליכוד):

נכבדי שר החוץ, ניגשתי למיקרופון הרחוק, משום שהיתרון שלו הוא שממנו אני יכול לבקש ממך להישיר אלי מבט, אם לא קשה לך.

אדוני שר החוץ, ויתרתי על הנאום אחרי ששמעתי את דבריך, כי חשבתי לנצל את האווירה הנינוחה השוררת עכשיו במליאה, לשאול אותך שאלה ישירה, בתקווה שאקבל תשובה מלאה וכנה: האם אתה באמת מאמין, או ממשיך להאמין, שאחרי החתימה על הסכמי אוסלו והסכם ההמשך בקהיר, לא

תרמת לייסודה של מדינה פלשתינית? האם אתה ממשיך להאמין בכך? אני מבקש לנצל את האווירה השוררת היום במליאת הכנסת כדי לקבל תשובה כנה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת מגן. חבר הכנסת נסים, בבקשה. אחריו – אחרונה, חברת הכנסת דליה איציק.

משה נסים (הליכוד):

אדוני שר החוץ, אינני רוצה לחזור על הסוגיה שהועלתה על-ידי חבר הכנסת דן מרידור בשאלת המכתב המפורסם והידוע. אבל, אתה וראש הממשלה חוזרים ושונים ואומרים בכל פעם, שאתם הוצאתם את ירושלים מכלל האוטונומיה. אני רוצה להציג לך שאלה: כמה זמן ועד כמה אפשר להונות את העם? הלוא האמירה הזאת משוללת כל אמת וכל יסוד.

במסמך אוסלו אתם הכנסתם סעיף מפורש, שלפיו תושבי מזרח-ירושלים ישתתפו בבחירות שיתקיימו לרשות הפלשתינית – כעת גם שרים בממשלתכם נוהגים לכנות אותה הרשות הלאומית הפלשתינית. ואתם התכחשתם לטענות שלנו, שכאשר אומרים זכות להשתתף בבחירות, המשמעות היא זכות לבחור ולהיבחר. גם אתה, גם ראש הממשלה, במסגרת ועדות של הכנסת וכדומה, התכחשתם לזה. אבל אחרי שהסכמתם במפורש, שבמינהלה של הרשות האוטונומית, הרשות הפלשתינית, יהיה פייצל חוסייני, תושב ירושלים, שגם קיבל את תיק ירושלים באוטונומיה, ברשות הפלשתינית, כיצד אתם יכולים להעלות על דעתכם, שכאשר יתקיימו הדיונים על זכות ההשתתפות בבחירות תוכלו להתנגד לכך שתושבי מזרח-ירושלים יוכלו גם להיבחר לאוטונומיה? ואחרי שתצרפו לזה את המסמך שנתת לשר החוץ הנורבגי לגבי המוסדות הפלשתיניים בירושלים – במה שונה ירושלים מעזה, מדהישה, משכם?

אילו הייתם אמיתיים וכנים, הייתם צריכים להוציא את ירושלים כליל מתוך המסגרת הזאת. עכשיו, כשחתמתם במו ידיכם על המסמך הזה, שכלל את ירושלים במסגרת זכות הבחירה והזכות להיבחר, אין ידיכם נקיות. ואין ספק שסיכנתם את עתידה של ירושלים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת נסים. חברת הכנסת דליה איציק, בבקשה, ואחריה – חברת הכנסת יעל דיין.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, שמעתי שארצות-הברית הביעה צער או כעס על כך שאנחנו ניסינו להתקרב לצפון-קוריאה כדי למנוע ממנה אספקת טילים לאירן. רציתי לשאול אותך, איפה עומדים הדברים היום, האם יש איזו התפתחות בעניין הזה, והאם יש לך איזו בשורה בנושא של אירן.

הדבר השני שאני רוצה לומר לך, אדוני השר, דווקא ביום הזה: אינני יודעת כמה מנהיגים יש בכלל בעולם בסדר הגודל שלך. ואני מרגישה צורך לומר לך, שבאופוזיציה הזאת בוודאי אין מנהיגים בעוצמה הזאת ובגודל ובתהליכים הקשים והכבדים שלקחת על עצמך. אני רוצה לומר לך את המלים האלו כדי שתתעודד וכדי שתדע שיש הרבה מאוד אנשים בציבור הישראלי שחשים שמה שאתה עושה הוא באמת פריצת דרך לקראת שלום אמיתי, לטובת הארץ הזאת ולטובת המזרח התיכון. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחברת הכנסת איציק. חברת הכנסת יעל דיין, בבקשה.

יעל דיין (העבודה):

אני רוצה לא להיות אוריגינלית ולהצטרף למלים האחרונות של חברת הכנסת דליה איציק. ואני רוצה לבקש משר החוץ, שלא יראה בזה רק מחמאות מטעם נשים, אלא בהחלט התייחסות פוליטית.

אבל אפרופו נשים, אני מבקשת לשאול את שר החוץ – העלינו את זה גם ביום האשה וגם בהזדמנויות אחרות – על העדר נשים גם בשירות החוץ וגם בדרגות גבוהות. אני יודעת שמאז אחוז הנשים בשירות החוץ הוכפל. היתה לנו רק שגרירה אחת, נוספה לה קונסולית כללית ואחר כך אפילו שגרירה נוספת.

שר החוץ ש' פרס:

שתי קונסוליות.

רענן כהן (העבודה):

יש הצעות?

יעל דיין (העבודה):

ודאי שיש הצעות. יש עובדות ראויות ומוכשרות במשרד החוץ, וגם חיצוניות למשרד. אני חושבת ששתי קונסוליות ושתי שגרירות, בהתייחס למספר המדינות שאפשר להשתבח בחידוש יחסים אתן

וביצירת יחסים אתן – היחס הוא כזה שאפילו אם נשמור על הפרופורציה הזו הקיימת, תוספת מדינות מתבקשת ממנה גם תוספת מינויים נשיים.

רענן כהן (העבודה):

כמה חברות כנסת רוצות להיות שגרירות?

יעל דיין (העבודה):

רענן, יש גם חברי כנסת שהיו רוצים להיות שגרירים.

באותו הקשר – נשים בדירקטוריונים של משרד החוץ. יש חוק שמחייב ייצוג הולם לשני המינים. אני הייתי רוצה לראות נשים בדירקטוריונים ששייכים למשרד החוץ.

אני חוזרת על דבר שכולנו חזרנו והתרענו עליו – העדר מוחלט של נשים במשלחות המשא-ומתן. אני חושבת שבאמת יש בזה טעם לפגם. אנחנו איננו מדברים כאן רק על הסכמים בין גנרלים, אנחנו מדברים בהחלט על הסכמים בין עמים, ועל המשלחות הערביות – בכולן, נדמה לי – מכהנות ומשתתפות נשים בצורה פעילה מאוד. הייתי רוצה לראות את משרד החוץ של ישראל – הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון – ממנה נשים גם למשלחות למשא-ומתן. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לך, חברת הכנסת יעל דיין.

שר החוץ ישיב, בבקשה, במסגרת עשר דקות, לשאלות. לאחר מכן נתחיל בדיון. רשומים עד כה 67 נואמים.

דוד מגן (הליכוד):

עשר דקות לכל שאלה?

היו"ר ע' עלי:

עשר דקות לכול.

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לשאלתו של חבר הכנסת יעקב שפי: אין להעלות כלל על הדעת שישראל תתפשר עם פאשיזם, עם גזענות, עם דיקטטורה, עם אפליה מכל סוג שהוא. הבעיה היא רק איך בודקים את זה במקרים מסובכים, איך מבחינים בין מדיניות הממשלה לבין מדיניות המיוחסת לאחד מחבריה.

עם זה אני רוצה להגיד דבר לא נעים: לצערי הרב נאלצנו, יותר מאשר פעם אחת, להתפשר עם העקרונות האלה. קיימנו יחסים דיפלומטיים עם מדינה שדגלה בגזענות באופן הפורמלי ביותר – מדיניות האפרטהייד. אנחנו קיימנו יחסים עם מדינות שהיו בהן דיקטטורות מכוערות, עם רוצחים אכזריים, כמו בברית-המועצות – אני לא התאוששתי מזה – כי יש לנו בעיות מסובכות מאוד כעם יהודי וכמדינת ישראל, ואני לא אכחד תחת לשוני.

אנחנו משתדלים מאוד לשמור על העקרונות האלה, אבל לא רק אנחנו, גם כל העולם לפעמים מקיים יחסים דיפלומטיים, לא מפני שהוא מאוהב במדינה, אלא משום שהוא חושב שיחסים דיפלומטיים ירחיקו סכנה וילחצו על המדינה הנוגעת בדבר לשנות את מדיניותה.

לשאלתו של חבר הכנסת דן תיכון בעניין הבורסה והשלום: נכון שהשלום מתקדם והבורסה נופלת. המסקנה שלי היא, שהבורסה טועה. פעם היא צדקה, עכשיו היא טועה.

מיכאל איתן (הליכוד):

בינתיים המסקנות שלך גרמו להרבה אנשים הפסדים כספיים גדולים.

שר החוץ ש' פרס:

באמת, באמת, באמת. כמה אתה יכול לשבת כאן ולפטפט. הלוא אתה פטפטן חסר כל היגיון.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה לא יכול ליהנות מכל העולמות. מנהל הבורסה אמר שהממשלה טיפחה אשליות שווא בקרב האנשים.

שר החוץ ש' פרס:

מה אתה אומר? מה אתה אומר? מומחה כלכלי גדול וכביר כמוך.

עוזי לבדאו (הליכוד):

מיכאל איתן (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

מומחה פטפטן כזה בכנסת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה תשמע עוד.

שר החוץ ש' פרס:

ודאי שאני אשמע עוד.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

לשאלתו השנייה של חבר הכנסת דן תיכון.

מיכאל איתן (הליכוד):

הרבה אנשים הפסידו בגללך כספים.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני מבקש להפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

הוא בא לכאן לכנסת רק להפריע. הוא לא יודע מה להגיד, הוא לא יודע על מה הוא מדבר.

מיכאל איתן (הליכוד):

כולם טועים, רק אתה צודק.

שר החוץ ש' פרס:

אתה מבין בבורסה? אתה מבין בכלכלה? אתה עשית בעניין הזה משהו?

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה כלכלן?

שר החוץ ש' פרס:

כן. אני הייתי ראש ממשלה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אני ראיתי כמה מיזמים – – –

שר החוץ ש' פרס:

תקשיב רגע. אני הייתי ראש ממשלה שהוציא את הארץ הזאת מאינפלציה. לא יעזור לך.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — — היית ראש ממשלת המיזמים. אלף מיזמים. נסעת באוטובוס. איפה המיזמים?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן.

שר החוץ ש' פרס:

לשאלה השנייה של חבר הכנסת — — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

שר החוץ הציע, כשהיה שר האוצר, לייצר מכוניות ישראליות בעזרת אנשי מקצוע שייבאו מברית-המועצות. זאת היתה ההמלצה שלו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, עם כל הכבוד, יש לך עוד מעט חמש דקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה עם הקרחון מטורקיה? מה עם בלאס?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה רוצה שאני אקרא אותך לסדר?

דליה איציק (העבודה):

אתה כל הזמן מפריע.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להפריע לשני הג'נטלמנים האלה, שבאים הנה רק להפריע, ולבקש מהם לנהוג כפרלמנטרים. תפסיקו להפוך את הבית הזה לבית שצריך להתבייש בו. שניכם באים הנה לכל דיון – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

דבר אמת, דבר לעניין.

שר החוץ ש' פרס:

– – רק להפריע, ואני מדבר לעניין.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה חשבת, שנקבל אותך במחיאות כפיים? אתה טעית. תודה: טעיתי. הבורסה טועה, כל העולם טועה, רק אתה צודק.

שר החוץ ש' פרס:

מיסטר בורסה, אתה צודק. מה אני יכול להגיד לך? מיסטר בורסה הגדול, אתה צודק, אין כמוך. לך לבורסה, תעלה אותה, תוריד אותה, תתעשר, תתרושש, תעשה מה שאתה רוצה. אני לא עוסק בה.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — — העצות שלי יותר טובות מהעצות של בלאס.

שר החוץ ש' פרס:

לשאלה בעניין השגרירים: היו אכן שניים או שלושה שגרירים לשעבר שהיו להם דרכונים דיפלומטיים. לאחר ההערות שקיבלנו מהיועץ המשפטי, נהגנו לפי ההמלצה שלו, והדרכונים ניטלו מהאנשים.

לשאלה של חבר הכנסת עמנואל זיסמן: אני מצטער כמוהו על שהמברק בעניין הפלאשמורה הודלף וגרם נזק. אילו הייתי יודע מי זה, הייתי אווז נגדו באמצעים. לצערי הרב, אינני יכול לעלות על עקבות האנשים האלה.

לשאלת חבר הכנסת דוד מגן, איפה הוא? איפה העיניים שלו?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני שאלתי עוד שאלה.

שר החוץ ש' פרס:

סליחה, מה היתה השאלה השנייה?

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני שאלתי בקשר לאספקת חומרים לנשק להשמדת המונים, למשל רוסיה בימים האחרונים.

שר החוץ ש' פרס:

בעניין זה אנחנו עוקבים אחרי כל פרט, אחרי כל פיסת מידע, ולא רק משרד החוץ אלא כל המוסדות של המדינה המופקדים על העניין הזה מטפלים בזה טפל היטב. אנחנו לא משלימים עם העניינים האלה.

לשאלתו של חבר הכנסת דוד מגן. אם אתה רוצה תשובה כשאני מסתכל לך בעיניים, אגיד לך מתי נולדה הבעיה הזאת: בהסכמי קמפ-דייוויד. זו הפעם הראשונה שמדינת ישראל העניקה לפלשתינים את התואר "the Palestinian people". ברגע שאתה יוצר עם פלשתיני, אתה מזמין את העם הזה לדרוש מדינה פלשתינית.

אני גם רוצה להגיד, שמי שחושב שאפשר להעביר בבתי-הסוהר 120,000 אנשים וששם לא יתגבש עם, חי בטעות. לו היינו ממשיכים לשבת בעזה, המספר היה גדל. על כן, אני מתנגד למדינה פלשתינית, התנגדתי למדינה פלשתינית, אני בעד קונפדרציה ירדנית-פלשתינית. מעולם לא הסתירתי את דעתי, מעולם גם לא שיניתי אותה. אני רק אומר לך, שהראשונים שעשו אוטונומיה – full autonomy for the Palestinian people and their right requirement – זה היה בהסכם קמפ-דייוויד, ואל תברחו מזה, ותנהגו פעם אחת ביושר אינטלקטואלי.

לחבר הכנסת משה נסים: אתה יכול, כמובן, לעשות פלפולים כמה שאתה רוצה. ירושלים היא מחוץ לאוטונומיה. מפלגת העבודה, שאני חבר בה, הודיעה – גם כשהיינו בממשלת האחדות הלאומית – שאנחנו לא נתנגד שבצורות מסוימות הערבים החיים בירושלים, שנושאים דרכונים לא-ישראליים, יוכלו להצביע לפרלמנט הירדני. יכול להיות שבעתיד יהיה להם מותר להצביע לדבר אחר. אף פעם לא הסתרנו, וזה היה לפני זה, וזה לא קשור להסכם אוסלו. בהסכם אוסלו חזרנו על דעתנו.

משה נסים (הליכוד):

לא חזרתם, זה לא נכון.

שר החוץ ש' פרס:

האמריקנים שחיים בפאריס יכולים להצביע בבחירות לפרלמנט האמריקני. זה לא אומר שפאריס נהיית אמריקה.

משה נסים (הליכוד):

אז למה לא לערביי יש"ע?

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

לאמריקנים בפאריס יש באמת דרישה על פאריס. איך אתה יכול להשוות?

שר החוץ ש' פרס:

אני יכול להשוות. מה אתה רוצה? בכלל, יש בינינו חילוקי דעות. אתה חושב כך, אני חושב אחרת. מה אתה רוצה?

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אז תגיד לי מה היא הדעה שלך.

שר החוץ ש' פרס:

אני אומר לך, אבל אני אומר גם לחבר הכנסת משה נסים.

משה נסים (הליכוד):

מה שהובטח להם זו הצבעה במקום אחר, בבית-לחם, ברמאללה.

שר החוץ ש' פרס:

אתה חושב כך. אני חושב ששום אדם לא הרג את רעהו באמצעות פספורט, אבל אני חושב שהרבה אנשים נהרגו בגלל העדר פספורט.

משה נסים (הליכוד):

מה זה שייר?

שר החוץ ש' פרס:

אני חושב שצריך פעם להגיד דברי אמת ולא דברי פלפול.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

המנון, דגל, אדמה, מים – זה פלפול?

עוזי לבדאו (הליכוד):

הדברים האלה של השר הם בבל"ת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הם עם ככל העמים.

היו"ר ע' עלי:

נא להפסיק, רבותי. כבר עברנו לנושא אחר.

שר החוץ ש' פרס:

יש לי רק עשר דקות, אני לא יכול להיכנס לכל הוויכוחים.

אני רוצה להודות לחברת הכנסת דליה איציק על דבריה היפים מאוד. בוויכוח כזה, שהוא קשה, אני יודע שאנו עוברים תקופה קשה, אני יודע שמה שאנחנו עושים מעורר קונטרברסיה בעם. אני בכלל לא מתעלם מזה. אבל אני יודע שאם רוצים לשנות, צריך לעבור קונטרברסיה, צריך לעבור ויכוח.

אני אומר לכם, חברי הליכוד, אם כיבדתי את מנחם בגין המנוח, זה היה כאשר הוא עבר קונטרברסיה שחייבה אותו להגיע לשלום. לא כולכם תמכתם בו. אני תמכתי בו.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

הוא לחם למען ארץ-ישראל, ואתה היום רוצה לחלק את ארץ-ישראל. אתה מגן על אש"ף.

עוזי לבדאו (הליכוד):

הוא לא שלח מכתב לנורבגים על ירושלים.

משה קצב (הליכוד):

להיפך, הוא שלח – – –

שר החוץ ש' פרס:

ובכן, אני הצעתי את האוטונומיה? בגין הציע את האוטונומיה. אני הצעתי "Palestinian people"? זו מלחמה על ארץ-ישראל? אבל לא חשוב עכשיו.

לשאלתה של חברת הכנסת דליה איציק בעניין הטילים בצפון-קוריאה. ארצות-הברית הזהירה אותנו, שעל צפון-קוריאה אי-אפשר לסמוך, לא על מה שהיא אומרת ולא על מה שהיא עושה. ארצות-הברית אמרה לנו, בהתחשב בכוחה שלה ובכוחנו שלנו, במקום שאנו נמצאים, שנשאיר לה לעמוד בראש המערכה נגד בניית נשק גרעיני ונגד בניית טילים ארוכי טווח ומכירתם לארצות אחרות.

את שואלת אותי, מבחינת ההיגיון המדיני, מי עדיף שיעמוד בראש המסע הזה, ארצות-הברית או ישראל? אני אומר לך בשיקול דעת מלא: עדיף שארצות-הברית תעמוד בזה, והיא עומדת. עכשיו היא גייסה גם את האומות המאוחדות בנושא הזה. זה מאבק שמעניין את כולם. אנחנו נוהגים מנהג של אמון. אין לנו שום סיבה שלא להאמין לארצות-הברית. אנחנו רואים את כוונותיה, אנחנו רואים את פעולתה, ואני מברך על אשר היא עושה.

אני רוצה להגיד לחברת הכנסת יעל דיין, שאני שותף לה בכך שצריך להכניס יותר נשים לשירות הדיפלומטי. יש לנו כמה נשים יוצאות מן הכלל. אני מקווה שיתאפשר לי להוסיף עוד חברות ונשים בתפקידי מפתח בהייררכיה הייצוגית של מדינת ישראל. זה לטובת המדינה ולטובת הדיפלומטיה כאחת.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר החוץ. אנו עוברים לדיון. ראשון הדוברים, חבר הכנסת בנימין נתניהו, בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר החוץ, אני שמעתי בקשב רב את דבריך, ואני מוכרח להגיד שמדיניות ראויה צריכה לשלב חזון, ראייה למרחוק, ומצד שני התקשרות לעובדות כרגע.

הלואי שיכולת להבחין בין שני הדברים הללו, משום שהבחון הראשון של כל מדינאי הוא בוחן המציאות. אם אתה רוצה לכוון לאופק כלשהו, אתה צריך לדעת על איזו קרקע אתה עומד. אתה צריך גם לדעת אם האופק שאתה רואה הוא אמיתי או שהוא הזיה, פטה מורגנה; אני אמרתי פעם "פתח" מורגנה, אולי זה יותר מתאים.

אתה אמרת עכשיו, אגב בצדק, שחלקים רבים של העולם משתנים לטובה. זה נכון. אבל העובדה שחלקים רבים של העולם משתנים לטובה, ופירוש המלה "לטובה" – בעיקר ובראש ובראשונה דמוקרטיזציה, ליברליזציה של המשטרים, פלורליזם, היכולת לנהל עיתונות חופשית, היכולת להביע דעות, היכולת לבחור את נציגיהם, את ממשלותיהם; היכולת הזאת, כלום היא נמצאת באזורנו?

האם העובדה שהעולם משתנה לטובה פירושה הדבר שאירן משתנה לטובה? שעירק משתנה לטובה? שה"ח'זבאללה" משתנה לטובה? שאש"ף משתנה לטובה? כאשר ערפאת אומר לנו במסגד ביוהנסבורג בדיוק למה הוא השתנה: הוא שינה את שיטותיו, לא יותר מזה. הוא אימץ את שלום קורייש במסגרת הג'יהאד. האם ה"חמאס" השתנה לטובה? אומר הרמטכ"ל: אש"ף וה"חמאס" לא שינו את יעדם הבסיסי, והוא זהה.

בוחן המציאות מחייב אותנו להימנע מאשליות. אך, לצערי, מה שאני רואה פה, זו קודם כול אשליה – אשליה שמה שקורה באופקים הרחוקים, קורה פה באופק הקרוב. ואם אינך מעריך נכון את האופק, או את הקרקע שעליה אתה עומד, או את סביבתך הקרובה, לא תוכל לנווט.

אבל יש פה דבר גרוע מזה. אשליה זו חולשה אנושית, ואנחנו יכולים להבין אותה, גם אם לא להסכים אתה. אבל כזב זה מעבר לאשליה. כזב זה מעבר לאשליה העצמית או להונאה העצמית. זו פעולה מודעת, מושכלת, שבה אדם מעוות בכוונה את העובדות.

רפאל אלול (העבודה):

איזה מין דיבורים אלה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו עדים לניסיון ברור של הממשלה הזאת מאז הקמתה לסלף, לעוות, להסתיר, לכזב, לבסס את מדיניותה על שקר.

רפאל אלול (העבודה):

אתה מאמין במה שאתה אומר?

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רוצה להגיד, שאין פה אף אחד, אדוני שר החוץ, שאינו רוצה לראות שלום אמיתי. שלום אמיתי חייב להיות מבוסס על אמת. שלום או מדיניות אשר יתבססו על שקר ועל כזב, יתנפצו. אגב, לא

בטווח הרחוק, אלא מהר מאוד יתנפצו אל מול קיר המציאות, וזה בדיוק מה שקורה לנו עם ההסכם הזה.

אביא דוגמה. אתה אמרת בנאומך, שמעתי אותך לפני דקות אחדות, אמרת: לא היה מכתב אל ערפאת, היה מכתב אל יורגן הולסט. אבל באותה נשימה אני יכול לומר, שאתה עמדת פה על הבמה הזאת, וכך גם עמד ראש הממשלה, ואמרתם: קיבלנו התחייבות – כך אמרתם בזמן חתימת הסכם אוסלו ובדיון שהיה בכנסת – קיבלנו התחייבות מיאסר ערפאת, שהוא יגנה את הטרור בכל הזדמנות. מה זה קיבלנו? אדוני שר החוץ, לא אתה קיבלת וגם לא ראש הממשלה קיבל, לשיטתכם. מי שקיבל את המכתב, ואני מחזיק אותו בידי, הוא שר החוץ יורגן הולסט. זאת אומרת, כאשר ערפאת כתב מכתב לרביין ופרס דרך יורגן הולסט, זה נחשב מכתב אליכם. אבל כשאתם כותבים מכתב אל ערפאת דרך יורגן הולסט, זה מכתב אל יורגן הולסט.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת נתניהו – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם יודעים יפה מאוד, אתה יכול לנסות ולהגיד: לא היה מכתב, כי הוא נכתב אל יורגן הולסט; לא היה מכתב, כי הוא נכתב בקהיר. אבל הוא לא נכתב בקהיר. היה מכתב לערפאת על ירושלים, ואתם פשוט מכזבים, וזאת האמת. אתם פשוט אינכם אומרים את האמת. גם אתה וגם ראש הממשלה הסתרתם מהכנסת, שיקרתם לכנסת, גם לעם, והמצב המצער ההולך ומתברר בימים האחרונים – ואני מוכרח להגיד לך, אני מאוד מצר עליו – הוא, שעד כמה שהמלים של ערפאת הן חסרות ערך, המלים של הממשלה הזאת שלכם הן עוד יותר חסרות ערך.

והנקודה השנייה היא שלא רק ששיקרתם כאן, הנקודה השנייה – – –

משה קצב (הליכוד):

תסלח לי שאני אומר שדבריו של יאסר ערפאת אינם חסרי ערך, הם הדברים האמיתיים היחידים.

רפאל אלול (העבודה):

אתה תומך נלהב שלו בוודאי, אתה תומך נלהב שלו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני הייתי מתקן את דבריו של חברי משה קצב. חבר הכנסת משה קצב, התיקון הוא זה: דבריו של ערפאת בערבית – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

– – כן, אני מאמין יותר לדבריו מאשר – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

– – לקיבוצים ערביים או מוסלמיים הם בעלי ערך. דבריו לישראל או למערב הם חסרי ערך בדרך כלל.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני מאוד שמח – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

– – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

הנקודה השנייה, אדוני שר החוץ – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

– – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

העיקר שיש הסכמה בין קצב לבין נתניהו.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, סליחה, אני מבקש להפסיק.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

— — — שיפסיק לשקר.

אלי דיין (העבודה):

אולי תגיד לנו משהו חדש.

היו"ר ע' עלי:

בבקשה, חבר הכנסת נתניהו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הדבר החדש השני ששמעתי כאן משר החוץ הוא, ששר החוץ — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אי-אפשר כך.

אלי דיין (העבודה):

אני שומע את הנאומים שלך ולא שומע שום הצעה מעשית.

שאלו יהלום (מפד"ל):

בנימין נתניהו (הליכוד):

ההצעה המעשית שלי, אדוני היושב-ראש, היא לבחון את האמת, וששר החוץ יאמר לנו את האמת. שאלנו אותו שאלה. לפני דקות אחדות נשאלה השאלה: האם יש מכתבים נוספים? האם יש הסכמים נוספים? ותשובתו של שר החוץ, שהיתה יכולה להיות פשוטה מאוד, מלה קצרה ופשוטה: לא, אין, לא היתה זאת. תשובתו של שר החוץ – ושוב, הקשבתי לו בקשב רב – היתה: במשרד החוץ יש אלפי מכתבים. אתם רוצים שאני אראה לכם כל מכתב ומכתב? התשובה היא: כן, אני מעוניין לשמוע כל הבנה, כל הסכם שהיה סביב הסכמי אוסלו, כפי שהכנסת מחייבת, או סביב הסכמי קהיר, כפי שהכנסת מחייבת. את המכתבים הללו, אדוני שר החוץ, אנחנו רוצים לקבל. לא השבת.

ובכן, אני אשאל אותך שאלה פשוטה: כיצד אנחנו יודעים, איך אנחנו יודעים שאין הסכם או אין מכתב?

רפאל אלול (העבודה):

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בן-אלישר, אני אקרא אותך לסדר. אתה כל רגע מפסיק את הנואם.

משה קצב (הליכוד):

כשיתברר בעוד חודש שיש עוד מכתב, הוא יאמר: אמרתי לכם שיש מכתב.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק, רבותי.

דליה איציק (העבודה):

איזה שיתוף פעולה, חבר הכנסת קצב. מה קרה?

בנימין נתניהו (הליכוד):

למשל, האם יש מכתב על הגדלת שטח יריחו?

משה קצב (הליכוד):

אני מאוד מודה לך, אני מאוד נרגש.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אתה כמו אריק שרון היום.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, זה מפריע לנואם, אני מבקש להפסיק.

עמנואל זיסמן (העבודה):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן, אני מאוד מבקש. חבר הכנסת זיסמן, אני מבקש.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני הייתי רוצה לדעת אם יש מכתבים נוספים או הסכמים נוספים הנוגעים להסכמי אוסלו או ליישומם בהסכמי קהיר. אינני יכול לדעת אם מדובר כאן בהגדלת שטח יריחו, אינני יכול לדעת אם יש נספחים נוספים הקשורים לירושלים, אולי גם בתביעה נוספת של ערפאת שמעולם לא שמענו עליה, למשל, זכות השיבה, אינני יודע.

אבל אני אשאל שאלה הרבה יותר קונקרטית, אדוני שר החוץ, הרבה יותר פשוט – – –

שר החוץ ש' פרס:

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אפרופו רמת-הגולן, שמעתי את מובארק, ובעקבות מה שאמר ידידי משה קצב לגבי מה שאמר מובארק על דברי ראש הממשלה, אני לצערי נוטה להאמין היום למובארק ולא לראש הממשלה, וזאת בעקבות מה שקרה פה בימים האחרונים.

ועכשיו אני אשאל אותך שאלה ישירה. אתם הבטחתם במפורש, במסגרת אותן הבטחות והצהרות שלכם פה מעל במת הכנסת, שלא לשחרר את מחבלי ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי". אדוני שר החוץ, הגיע אלי מידע ממערכת הביטחון, שאתם עומדים לשחרר מאות מחבלים כלואים מן ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי". אדוני שר החוץ – ותחשוב היטב לפני שאתה עונה על השאלה הזו, לאור הניסיון של השבוע האחרון – תאמר לי פשוט: אתם עומדים לשחרר את המחבלים הללו או שאתם לא עומדים לשחרר אותם?

משה נסים (הליכוד):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

היינו רוצים לדעת, שמה שאתה אומר לנו זה דבר מבוסס, ולא דבר שתצטרך אחר כך לבוא ולהסבירו בכל מיני הסברים מפותלים ופתלתולים, שאין להם שום בסיס.

הדבר השני החמור הוא לא רק השקר עצמו לגבי העניין, אלא ההסתרה האפשרית של דברים אחרים. אין לנו היום אמון אפילו שהמסמכים שאתם מעמידים בפני הכנסת הם שלמים ומייצגים את כל ההסכמים הבין-לאומיים שאתם מחויבים להראות לכנסת.

ופה הצד השלישי החמור במה שקורה: ביזוי הכנסת. למוסד הזה יש חשיבות או אין חשיבות? אפשר לבוא לכאן ולעשות צחוק, פלסתר מכל הנהלים, מכל הדמוקרטיה הישראלית? איזה ערך יש לדיונים הללו אם אתם באים ומתייצבים כאן ומסתירים, מכזבים, משחקים עם האמת? תגידו את האמת, לא רק למען הציבור, אלא גם למוסד הקטן הזה שנקרא הכנסת.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא מוסד קטן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

בעיניכם הוא קטן, ואתם עושים אותו עוד יותר קטן. אתם רוצים להשפיל אותו ולרמוס אותו עד עפר.

עמנואל זיסמן (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אם אתה היית דואג לכנסת, ידידי חבר הכנסת זיסמן, היית מצטרף לקריאה שלנו מול הממשלה המכזבת הזו.

שמואל אביטל (העבודה):

רפאל אלול (העבודה):

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוויתורים שלך ברמת-הגולן – – –

רפאל אלול (העבודה):

לך יש מפה, אמרת. תביא אותה, נראה אותה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

תגידו, אתם רוצים לשאול את חבר הכנסת נתניהו שאלות?

עמנואל זיסמן (העבודה):

כן, הרבה שאלות.

היו"ר ע' עלי:

אז תשאלו אותו אחרי שישיים. אבל אתם לא רוצים את זה, עזבו את זה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

והדבר הרביעי והאחרון – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

האם זה נכון שאתה בעד ויתורים מזעריים ברמת-הגולן – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת זיסמן, באמת תפסיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הצעקות אומרות הרבה. אדוני היושב-ראש, אתה לא צריך להפריע להם, כי הצעקות מדברות בעד עצמן.

דליה איציק (העבודה):

— — —

רפאל אלול (העבודה):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

דברו, דברו, צעקו. שר החוץ שלכם וראש הממשלה שלכם נתפסו בדבר שקר. אתם צריכים לשתוק, אתם צריכים לשתוק.

שר החוץ ש' פרס:

תסלח לי — — — אתה משקר.

רפאל אלול (העבודה):

— — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם לא צריכים להגיד שום דבר, רק לשתוק.

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

רפאל אלול (העבודה):

שר החוץ ש' פרס:

אלי גולדשמידט (העבודה):

בנימין נתניהו (הליכוד):

אתם צריכים לשתוק בבושט פנים, או לחלופין, מה שהייתם צריכים לעשות זה להתייצב ולהגיד: לא כך מנהלים מדיניות חוץ, לא כך מתייצבים בפני הכנסת.

קריאות:

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — — חתרן בלתי נלאה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

רבותי, מספיק. חבר הכנסת רפאל אלול, מספיק, תירגע קצת. תפסיק, תירגע. מה קרה?

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

תרשה לי, תעשה לי טובה, אל תעשה את החשבון שלי.

דן תיכונ (הליכוד):

אתה מקופח אתה?

רענן כהן (העבודה):

אני לגמרי לא מקופח. אני מבין שהוא יושב-ראש הסיעה – – –

היו"ר ע' עלי:

אם אתם תפריעו לו, חבר הכנסת רענן כהן, הוא ידבר, תאמינו לי. אני מציע לכם להפסיק, ואז הוא יפסיק.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת ביבי נתניהו, אתה חזק – – –

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חברי הכנסת, אם אתם תפריעו, הוא ידבר.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רון נחמן, מספיק.

רון נחמן (הליכוד):

אבל שר החוץ הלך. למה הוא יצא מהאולם?

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש ממך להפסיק. שמענו, כולנו ראינו את זה.

רון נחמן (הליכוד):

אבל למה הדבר הזה? שישמע, מותר לו לשמוע.

היו"ר ע' עלי:

מותר לצאת לכמה דקות.

רון נחמן (הליכוד):

שיביא את ראש הממשלה במקומו.

היו"ר ע' עלי:

מותר לצאת לכמה דקות? תפסיק.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הדבר הרביעי והאחרון הוא מהות הדבר שבמכתב. אני יכול לראות הרבה סיבות לכך שהממשלה רצתה להסתיר או להכחיש את קיומו של המכתב הזה, כי יש בו, ולא רק בו, בכל מדיניות הממשלה, פגיעה קשה ומתמשכת במעמד ירושלים.

עכשיו, מה כתוב במכתב הזה, מה תמצית המכתב הזה? המהות שלו היא, שהממשלה מתחייבת לשמור על מוסדות אש"ף בירושלים ללא מגבלת זמן, ולא רק לשמור עליהם, אלא גם לעודד את פעולתם. עכשיו אני אגיד לכם מה פעולתם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

ה"אוריינט האוס" זו המצאה שלכם, ה"אוריינט האוס" זה שלכם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא בזמננו. ב"אוריינט האוס" יש פעילות של ממשלה לכל דבר, בניגוד גמור למה שהיה בזמן הליכוד.

קריאה:

היה דגל אש"ף ב"אוריינט האוס"?

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש דגל אש"ף, יש הקצאת מסמכים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

קריאות:

נעמי בלומנטל (הליכוד):

ה"אוריינט האוס" עם דגל אש"ף מתאים ל"דרך השלישית"?

היו"ר ע' עלי:

טוב, רבותי, אתם רוצים שהנאום יסיים את דבריו? נא להפסיק. סיעת המערך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מה שקורה היום הוא בניגוד למה שהיה קודם לכן. המשרדים של אש"ף ב"אוריינט האוס" מנפקים היום – לא לפני שנתיים או שלוש שנים – מסמכים, למשל לעיתונאים, אשרות עיתונות, שעליהן החותמת the state of Palestine. כל הניירת שיוצאת משם יוצאת תחת הכותרת the state of Palestine. אשרות, קורספונדנציה, ממורנדומים, כל דבר שיוצא משם היום יוצא עם החותמת "ממשלת פלשתיין". שוב, אתם יכולים להתעלם ולהגיד, זה היה. לא היה. זה דבר חדש. שנית, מה שיש שם זה מפגשים פורמליים עם דיפלומטים, עם שגרירי מדינות. זה דבר חדש. שלישית, מה שיש שם זה הנפת דגלי אש"ף. זה דבר חדש. זה לא היה. כל הפעילות שקיימת שם, ולא רק שם, גם במוסדות אחרים, למשל המוסדות בעניין הסטיסטיקה הפלשתינית, שזה אינסטרומנט מרכזי של הרשות הפלשתינית, קרי – הממשלה הפלשתינית, הדברים הללו מתרחשים היום.

הדברים הללו מתרחשים כשאש"ף קובע עובדות מדיניות. איפה? בתוניס? לא. ביריחו? לא. בלבה של ירושלים הדברים הללו מתנהלים תחת אפה של ממשלת ישראל – כך הייתי אומר שלשום. אבל אתמול, אחרי שקראתי את המכתב, אני מגלה שהדברים נעשים לא תחת אפה, לא תוך התעלמות של הממשלה, אלא בהסכמתה ובעידודה. זאת המשמעות האמיתית של המכתב הזה.

לי נודע, ושר החוץ שעזב את המליאה בכל זאת יידרש על השאלה הבאה, לי נודע שגורמי הביטחון המליצו בפני שר החוץ, המליצו בפני ראש הממשלה – – –

רענן כהן (העבודה):

זה בניגוד לתקנון.

היו"ר ע' עלי:

אני רואה לפי הדפים שיש לו, שהוא עומד לסיים.

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רענן כהן, אתה תעמוד על הדוכן ותבקש ממני גם כן תוספת של כמה דקות. אני לא רוצה להתחשבן אתך. שר החוץ עמד ודיבר 20 דקות. מותר לו לדבר עשר דקות, דיבר 30 דקות. לא עשיתי חשבון. גם לא לחברת הכנסת יעל דיין וגם לא לאחרים, גם לא לחבר הכנסת עמנואל זיסמן. אני מבקש ממך להפסיק, אני לא מקפח אף אחד כאן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

נודע לי, אדוני היושב-ראש, שגורמים במערכת הביטחון המליצו בפני ראש הממשלה לסגור את "אוריינט האוס" ואת המוסדות האחרים של אש"ף בירושלים.

חיים אורון (מרצ):

המליצו גם לזרוק את המתנחלים מחברון.

בנימין נתניהו (הליכוד):

נודע לי גם כן שהממשלה, הדרג המדיני, דחה את ההמלצות הללו. לכן מה שאנחנו עדים לו כאן הוא מחדל כפול: המחדל הוא קודם כול בהרשאה, זאת אומרת ברשיון הרשמי שנותנת הממשלה לאש"ף לקיים את בירתו, בדיוק כפי שהוא תובע, ואת משרדי ממשלתו, בדיוק כפי שהוא מגדיר אותם, בלבה של ירושלים. המחדל השני הוא, שחרף ההמלצות של הגורמים המוסמכים, הממשלה דוחה כל פעולה.

כל יום שהממשלה ממשיכה את המדיניות הזאת גורם לפגיעה חמורה במעמדה של ירושלים כבירת ישראל, ואנחנו תובעים מהממשלה, למען השלום האמיתי, לא השלום הכוזב, ולמען אחדותה של בירת ישראל ובירתו של העם היהודי, לחדול מייד מן הפעילות והמדיניות הזאת ולסגור מייד את כל המוסדות הפלשתיניים בירושלים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת נתניהו. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה. אתה התחלפת עם חבר הכנסת נתניהו, לא?

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קצב קודם. התכוננתי אחרי חבר הכנסת קצב.

היו"ר ע' עלי:

אתה מוותר לו? חברים יכולים להתחלף ביניהם, אני לא יכול להקדים. התחלפו בהסכמתך, אני מסכים. בלאו הכי חבר הכנסת חגי מירום לא נמצא. בבקשה, חבר הכנסת משה קצב.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לממשלה הזו היה החודש האחרון חודש קשה מאוד. זה התחיל עם דוח חריף חסר תקדים של מבקר המדינה.

דליה איציק (העבודה):

רק בחודש האחרון? אז זה לא נורא.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הוא פחות קשה מהחודש הבא.

היו"ר ע' עלי:

רבותי חברי הכנסת, אם תפריעו, אל תבואו בטענות אחר כך על הזמן.

שאול יהלום (מפד"ל):

חברת הכנסת דליה איציק, בזמן מינוי השרים שר החוץ היה בחוץ-לארץ.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שאול יהלום, אני מבקש לא להפריע לנואם.

משה קצב (הליכוד):

היה לכם החודש הדוח, אולי הדוח החרף ביותר בתולדות המדינה, דוח מבקרת המדינה. לא היה דוח, כמדומני, יותר חריף מהדוח הזה.

דליה איציק (העבודה):

מה פתאום?

משה קצב (הליכוד):

הוא האשים אתכם בהאשמות חסרות תקדים – – –

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

משה קצב (הליכוד):

לרמה כזו של שחיתות שאתם הגעתם אליה לפי הדוח הזה לא הגיעה שום ממשלה, חבר הכנסת טמקין.

דליה איציק (העבודה):

עכשיו אתה משקר.

משה קצב (הליכוד):

שום ממשלה לא הגיעה לדרגה כזו.

החודש הזה היו לכם קופת-חולים המתפוררת – –

דליה איציק (העבודה):

שאתם פוררתם אותה.

משה קצב (הליכוד):

— חוסר הרצון שלכם להעביר חוק ביטוח בריאות ממלכתי. החודש הזה היה לכם הקרע בתוך מפלגת העבודה, שהשפיע על עבודת הממשלה והכנסת.

שר החוץ ש' פרס:

— — —

משה קצב (הליכוד):

לא נעים לכם לשמוע, זה מה שהיה לכם החודש. כל זה היה לכם החודש.

חיים אורון (מרצ):

גם אריק שרון היה החודש.

משה קצב (הליכוד):

אני לא אצטט את מבקרת המדינה, מה היא אמרה בשיחות פנימיות.

היו לכם כמה וכמה כישלונות החודש הזה בכנסת. החודש הזה אזרחי ישראל הביעו זעם חריף ביותר על הממשלה, והזעם הזה מתגבר והולך מיום ליום.

בכל משטר דמוקרטי תקין, אדוני שר החוץ, אחרי הודעה שלך – היית צריך היום לעלות לדוכן הנואמים ולומר: אני מגיש את התפטרותי מהממשלה.

רפאל אלול (העבודה):

לא יהיה לך התענוג הזה.

משה קצב (הליכוד):

לא היה לך העוז לעשות זאת, אדוני שר החוץ.

אברהם שפירא (יהדות התורה):

היית מקבל במפלגת העבודה שר חוץ יותר טוב?

משה קצב (הליכוד):

כן, עדיף שר חוץ אחר. שר החוץ שמעון פרס היה עושה שירות גדול לאומה אילו היה מתפטר היום.

רפאל אלול (העבודה):

אתה לא מאמין במה שאתה אומר.

משה קצב (הליכוד):

אתם מאמינים לממשלה הזאת?

אלי גולדשמידט (העבודה):

מי זה שר החוץ בממשלת הצללים שלכם? קצב, אתה?

משה קצב (הליכוד):

בבחירות אנחנו נציג את הממשלה שלנו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אנחנו משופעים במצוינים, מה אתה דואג?

בנימין טמקין (מרצ):

בוא נראה אותך, תרכיב ממשלה. הלכנו לבחירות. מה קרה לכם בבחירות האחרונות שהיו? שמעתי שירדתם בחצי.

בנימין נתניהו (הליכוד):

תלכו לבחירות.

דליה איציק (העבודה):

תיתן לדוד לוי את התיק?

משה קצב (הליכוד):

אדרבה, תעמידו את המדיניות שלכם במבחן העם. ממה אתם חוששים?

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אם תפריעו, אני מודיע לכם, אני לא אגביל אותו בזמן.

דליה איציק (העבודה):

תשמע מה הוא אומר.

משה קצב (הליכוד):

אסור לי לדרוש את התפטרות שר החוץ, חברת הכנסת דליה איציק?

היו"ר ע' עלי:

תנו לו להשמיע את דבריו. אחריו אתם באים ונואמים, תגידו מה שאתם רוצים.

משה קצב (הליכוד):

חוץ מזה, אני מציע לך, חברת הכנסת דליה איציק, להמתין בסבלנות, תשמעי דברים עוד יותר חריפים.

דליה איציק (העבודה):

אתה ממש מטריד אותי.

משה קצב (הליכוד):

אם את לא מוטרדת, תני לי לדבר.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק, אל תאלצו אותי לקרוא אתכם לסדר.

משה קצב (הליכוד):

שר החוץ שמעון פרס הוא דמות דומיננטית ביותר במהלך המדיני. הוא פועל ללא ליאות כדי לרצות בכל מחיר ובכל תנאי את הפלשתינים, גם במחיר של הטעיית העם והכנסת. הוא מקבל לשם כך הכשר מוחלט מראש הממשלה. כל מעייניך, מר שמעון פרס, נתונים ליצירת אשליות בקרב הפלשתינים, גם אם זה יכול להפקיר את האינטרסים החיוניים ביותר של מדינת ישראל. אין לך בעצם שום מגבלות, שום אמות מידה, אין לך שום אילוצים זולת מטרה אחת: בכל מחיר, בכל תנאי, להגיע להסדר עם הפלשתינים ועם הערבים. אתה הפכת להיות אחד הסניגורים, אולי הסניגור הגדול ביותר של יאסר ערפאת, ואתה לא מוצא אפילו מלה אחת לומר לגנותו.

שר החוץ ש' פרס:

תראה איזה אמון יש אצלכם ליאסר ערפאת.

משה קצב (הליכוד):

משום שיאסר ערפאת הוכיח עקביות מול חוסר האונים שלך. יאסר ערפאת הוכיח פיקחות מול חוסר התבונה שלכם. יאסר ערפאת הוכיח יסודיות מול השטחיות שלכם. זה ההבדל בינך לבינו, זה ההבדל ביניכם לבינם.

זה התחיל בנאום המפורסם של יאסר ערפאת על הג'האד, זה נמשך בשערוריית ירושלים, זה נמשך בצווים שפרסם יאסר ערפאת, ואתם מילאתם פיכם מים. על-פי הצווים יאסר ערפאת מורה לקיים את החוקים שהיו נהוגים ביהודה, בשומרון ובעזה, לא רק ביריחו אלא ביהודה ובשומרון. החוקים שהיו נהוגים עד 1967, יתקיימו מעתה ואילך. המוסדות הפלשתיניים פורחים ברחבי ירושלים, וכעת בא המכתב של שמעון פרס לשר החוץ הנורבגי.

זו לא הפעם הראשונה, אדוני היושב-ראש, ששר מטעם הממשלה ניצב פה בעניין המהלכים המדיניים והביטחוניים ומטעה את הכנסת. בשום משטר דמוקרטי תקין לא היו עוברים לסדר-היום על הטעיה כזו של הכנסת.

משה נסים (הליכוד):

מתי זה קרה?

משה קצב (הליכוד):

כבר קרה ששרים עמדו פה והתחייבו בפנינו, שהמגורשים לא יוחזרו, ובאותה עת שהשר עמד כאן ונאם ממש, אותה שעה נתן ראש הממשלה הוראה להחזיר את המגורשים. זה לא המקרה הראשון, היו מקרים נוספים של הטעיית הכנסת.

יותר מזה, שר החוץ עצמו איננו בקיא בפרטי ההסכם שהוא חתם והתחייב עליהם; הם אינם בקיאים אפילו בפרטי ההסכם. והם הטעו את הכנסת חלק בשגגה וחלק בזדון; הם הטעו את הכנסת לפעמים ביוזעין ולפעמים שלא ביוזעין. ועל הכול עוברים לסדר-היום. אין עוד מדינה דמוקרטית בעולם שהיתה עוברת כך לסדר-היום. תבדקו אתם בכל המשטרים הדמוקרטיים, מה היה קורה אילו עמד שר החוץ בפני הציבור ומסר הודעה שקרית לכנסת – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

שר הביטחון בעת מלחמת לבנון הטעה את ראש הממשלה. אתם התפטרתם? לא.

משה קצב (הליכוד):

אתה רוצה לעורר פרשיות, אני יכול להעלות עוד עשרות פרשיות מהעבר. כעת אנחנו מדברים על הממשלה הנוכחית.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אריק שרון הטעה את מנחם בגין, ואתם לא התפטרם.

רון נחמן (הליכוד):

תעשו לשר החוץ מה שעשו לשר הביטחון דאז.

משה קצב (הליכוד):

מדובר על הממשלה הנוכחית. לא תעזור לך הרמת הקול.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, מספיק. חבר הכנסת רון נחמן.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שר החוץ עומד פה ומתפתל, מנסה להתחמק מהשאלה העיקרית: אם היו או לא היו התחייבויות בנושא ירושלים בהקשר של התהליך המדיני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

או התחייבויות אחרות.

משה קצב (הליכוד):

או התחייבויות אחרות. השאלה הנשאלת, האם היתה או לא היתה הטעיה של הכנסת ושל הציבור על-ידי ממשלת ישראל.

אומר שר החוץ: במכתב לשר החוץ הנורבגי אני בעצם דיברתי על הפלשתינים, לא דיברתי על אש"ף. האם אתם לא הכרתם, אדוני שר החוץ, הכרה רשמית באש"ף, כמי שמייצג את הפלשתינים? הרי שר החוץ וממשלת ישראל נתנו הכרה רשמית מפורשת באש"ף שהוא מייצג את הפלשתינים. אז מה ההתחכמות הזאת במכתב שכתב לשר החוץ הנורבגי, כאילו הוא מדבר אך ורק על הפלשתינים ואין שם שום אזכור של אש"ף?

וחמור מכך, דבריו של יאסר ערפאת ביוהנסבורג הוכחו כנכונים, הוא לא הטעה את שומעיו. אתם מטעים אותנו ואתם מוליכים שולל. מאז התחילה הממשלה את המהלך המדיני היא פועלת בפזיזות, פועלת בקלות דעת, בביטחון עצמי מופרז, היא נוהגת זלזול כלפי נבחריו העם. שביעות הרצון העצמית שלכם מרקיעה שחקים, חוסר הרצון שלכם לבחון את עצמכם, לשמוע מה שיש לנבחריו העם לומר, והכול רק דברי פולמוס, הכול נובע מעודף ביטחון עצמי – – –

משה נסים (הליכוד):

אף-על-פי שזאת ממשלת מיעוט.

משה קצב (הליכוד):

לא יעלה על הדעת בשום משטר דמוקרטי, אדוני היושב-ראש, שעומדת אופוזיציה שמייצגת כמעט 50% מהכנסת, ובוודאי למעלה מ-50% מאזרחי ישראל, מעלה טענות, ודוברי הממשלה לא מוצאים לנכון לקיים דיון ענייני על השאלות, על התמיהות, על הסוגיות שנמצאות על סדר-היום הציבורי שלנו.

מאז ספטמבר 1993 הממשלה מובילה מסע הטעיה והונאה ותרמית. אני מתחיל להאמין, שזאת שיטה, שזה סגנון, שזאת לא התנהגות חריגה. ממשלה היסטורית, כנועה, מתרפסת, שפועלת מתוך באיבוד עשתונות מוחלט, במבוכה, בבלבול, וכל יום מפתיעים את אזרחי ישראל ואת הכנסת בהתפתחות חדשה. רק הקדוש-ברוך-הוא יודע מה מצפה לנו מחר, מה מצפה לנו בשבוע הבא, מה מצפה בחודש הבא. עשרות רבות של הפרות של ההסכם שחתמתם עליו, ואתם עומדים חסרי אונים.

אדוני היושב-ראש, כפי שהעם הפולני סילק את הקומוניזם, השלטון הרקוב והמושחת, כפי שהעם האמריקני כפה על הממשל האמריקני את היציאה מווייטנם, אותה מלחמה שפגעה באינטרסים האמריקניים, כפי שהעם הרוסי הביא להחזרת גורבצ'וב לשלטון והוציא את השלטון מידי חבורת אנשים חסרי רסן – אני מאמין, אדוני היושב-ראש, שהעם בישראל יחזיר את הליכוד לשלטון ויעביר את הממשלה הזו, חסרת האחריות, חסרת התבונה, שלקתה בעיוורון, בקיהות חושים, באטימות, לאופוזיציה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת קצב. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יורם לס, ואחריו – חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת קצב, באמת חודש טוב עבר על האופוזיציה, בעיקר על הליכוד. בשבוע שעבר, לא מהקואליציה, לא ממרצ, מנהיג מרכזי במפלגתך אמר: מי שאנחנו מעמידים כמועמד לראש הממשלה איננו ראוי לתפקיד, אל תבחרו בו, אני טוב ממנו. ראש הממשלה לשעבר וחבר הכנסת בני בגין אומרים: מי שאומר את זה הוא שור מועד, אל תקשיבו לו. האחד שור מועד, השני לא ראוי, הישג עצום לליכוד...

משה קצב (הליכוד):

זה מה שיש לך להגיד על הממשלה? הממשלה עומדת במבחן.

חיים אורון (מרצ):

אתה תקשיב טוב למה שאגיד לך. חודש מצוין היה לכם.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

נכון.

חיים אורון (מרצ):

שבועיים קודם, ב-10 במאי, היו בחירות בארץ, לא משאל עם. הלכה הסיעה להתמודד לבחירות להסתדרות, היא ירדה בחצי. בעיירות הפיתוח שבהן הייתם נטועים חזק, נמחקתם, נעלמתם מן המפה.

משה קצב (הליכוד):

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קצב, עכשיו תקשיב.

בנימין טמקין (מרצ):

אל תבלבל אותם עם העובדות.

חיים אורון (מרצ):

היה לכם חודש מצוין. והיום הכי קשה בחודש הזה היה לכם ב-4 במאי, כאשר שמעון פרס ויצחק רבין חתמו על ההסכם עם ערפאת, וזה מה שמוציא אתכם מהכלים, כי אתם מאמינים שזה ברצינות. מה הייתם אומרים לנו פעם? אין לכם מדיניות – – –

משה קצב (הליכוד):

הוא ביזה את ראש הממשלה בקהיר.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קצב, תקשיב עד הסוף. עכשיו אתם תקשיבו עד הסוף.

משה קצב (הליכוד):

— — —

חיים אורון (מרצ):

לא הפרעתי לך.

במשך שנים אמרתם כאן מעל הדוכן: אין לכם מדיניות, אין לכם אלטרנטיבה, אתם רק מדברים. שר החוץ הוא אחראי להגשמת מדיניות שאני תומך בכל פסיק שלה, ואני מברך את הממשלה על כך. לזה אתם מתנגדים. זאת הדמוקרטיה, זאת בדיוק הדמוקרטיה. תפקידכם המלא והמכובד לעלות

לדוכן, להזעיק את הציבור, אולי בבחירות הבאות תקבלו רוב. אבל עד הבחירות הבאות, שר החוץ, כאחד המנוטים המרכזיים של תהליך השלום, זוכה לרוב בבית הזה.

שאל ילום (מפד"ל):

רק בבית הזה.

חיים אורון (מרצ):

אין מקום אחר. חבר הכנסת ילום, אני מציע שתיזהר במשפטים הללו. אין בדמוקרטיה מקום אחר שבו נמדד רוב אלא הבית הזה. זה נכון ב-1994, נכון ב-1988 וב-1984, אני מקווה עד קץ הימים. ברגע – – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

יש לכם רוב מוחץ. 61 מנדטים, ממש מוחץ.

חיים אורון (מרצ):

ברגע – לא יעזור לך, חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

בנימין טמקין (מרצ):

באיזה רוב הלכתם למלחמה בלבנון? 40 קילומטרים, זוכרים את 40 הקילומטרים?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בני טמקין, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. חבר הכנסת טמקין, קראתי אותך לסדר בפעם הראשונה.

שאל ילום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שאול יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. מספיק עם זה. מספיק עם המשחקים האלה. אי-אפשר לנהל ככה דיון. אני מבקש להפסיק.

חיים אורון (מרצ):

אני לא אומר שהתהליך פשוט. אני לא אומר שהשותף לתהליך הזה, גם הפלשתיני, גם הסורי, גם הירדני, לא עושה לנו קשיים רבים מאוד. ציפיתי לא אחת – אף שלא הייתי מהרומנטיקנים של השלום – שהתהליך יהיה אולי יותר פשוט. אבל הדבר המרכזי שמתרחש הוא, שחל שינוי מהותי במפת המזרח התיכון וביחסים שבינינו לבין הפלשתינים – שינוי שאתם מתנגדים לו, לשיטתכם בצדק. לא בגלל מכתב להולסט; לא בגלל אמירה של ערפאת, מיותרת לחלוטין, מזיקה, מזיקה לו, מזיקה לנו, מזיקה לתהליך; לא בגלל קושי עם שוטר פלשתיני ביריחו או עם קצין פלשתיני בעזה. אתם בעצם אומרים, המסלול הזה שגוי. והמסלול הזה הוא המסלול שבו אנחנו בחרנו ללכת, ואנחנו נלך בו.

אני חושב שהתברכה מדינת ישראל שבראשה עומד ראש הממשלה רבין, ומנווט את התהליך ממשרד החוץ שר החוץ שמעון פרס. לכן אתם כל כך תוקפים אותו.

שאול יהלום (מפד"ל):

אסון למדינה.

חיים אורון (מרצ):

לכן אתם לא שומרים על הגבול שבין תקיפת המדיניות, בין תקיפת התהליך, ובין ניסיון לערער את אמינותם של האנשים, עד כדי זעקות, כפי שרחובות העיר מלאים אותן.

הסגנון הזה, שחודר גם לתוך הבית הזה, משבש מאוד, מאוד מאוד – – –

משה קצב (הליכוד):

אנחנו לא מתחרים עם מרצ בהשמצות. לא יכולים להתחרות עם מרצ בהשמצות. שכחת איך התנהגתם.

חיים אורון (מרצ):

אני זוכר מצוין את הימים ואיך התנהגנו. ביקרתי לעתים, בשוליים, גם חברים שלנו. יש על כך עדויות, גם כתובות, שביקרתי אמירות גם של חברים שלנו. אבל זה היה בשוליים. הפעם הנוסח הזה הפך לציר מרכזי. הססמה המרכזית בהפגנות: רבין בוגד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא נכון. לא הססמה המרכזית. בשוליים, והתנגדנו לה.

חיים אורון (מרצ):

ידידי חבר הכנסת בני בגין, אתה התנגדת לה. היא במרכזה – – –

משה נסים (הליכוד):

לא. בהפגנות שלנו אין דבר כזה.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה במרכז ההפגנות שלכם? דגל אש"ף.

חיים אורון (מרצ):

במרכז ההפגנות שלנו, ובכך אני רוצה לסיים, לא יעזור שום דבר, חבר הכנסת שאול יהלום, לא דגל אש"ף.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא מופיע דגל אש"ף?

חיים אורון (מרצ):

אני לא אתחרה בקול שלך אפילו עם מיקרופון. אני יודע. אפילו עם מיקרופון אני לא מצליח להתגבר על הקול שלך. אני מצהיר על נחיתות, תן לי לפחות להתקדם.

במרכז ההפגנות שלנו דגל ישראל, כי אני משוכנע, כמו ששר החוץ וכמו שכל אחד מאתנו משוכנע, שכך הוא מייצג את מיטב תפיסתו לגבי טובתה של מדינת ישראל. איך אמרת, חבר הכנסת קצב?
אמרת שמה שמעניין אותו זה איך למצוא חן בעיני הפלשתינים. מה שמעניין אותנו זה איך להתקדם בתהליך שלום, כשלא הצגתם שום אלטרנטיבה לו.

משה קצב (הליכוד):

בכל מחיר?

חיים אורון (מרצ):

לא בכל מחיר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בכל מחיר.

חיים אורון (מרצ):

לא, חבר הכנסת בני בגין. עד כמה המחיר נקוב, אני וגם אתה קוראים מה אומרים חוגים רבים בקרב הפלשתינים על המחיר הזה. אתם יודעים טוב מאוד איזה מאבק מתנהל בתוך הציבור הפלשטיני, שמבקר את מי שהולך את המהלך, כמי שמשלם מחיר שהציבור הפלשטיני לא יכול לעמוד בו.

משה קצב (הליכוד):

מה ההבדל ביניכם לבין חבר הכנסת תופיק זיאד?

משה נסים (הליכוד):

או בין חבר הכנסת טלב אלסאנע.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קצב, גם אם תשאל אותי מאה פעמים, אני על זהותי הציונית לא אדרש להציג תעודת זהות בפניך.

משה קצב (הליכוד):

אין לי ספק. בעניין המדיני, מה ההבדל ביניכם?

חיים אורון (מרצ):

אם ההבחנה הזאת אינה ברורה לך, אני לא אסביר לך אותה.

משה קצב (הליכוד):

אתה ציוני, אבל בתחום המדיני, במשא-ומתן, במהלך המדיני, מה ההבדל ביניכם?

חיים אורון (מרצ):

בתחום המדיני אנחנו מייצגים את מיטב האינטרסים הישראליים והציוניים בהגנה על זהותה של המדינה ועל ביטחונה של המדינה. אני יודע, זה במחלוקת גדולה, ואתם לא מקבלים זאת.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים אורון. אני מזמין את חבר הכנסת יורם לס. הוא איננו. הוא איבד את תורו. אני מזמין את חברת הכנסת נעמי בלומנטל. אחריה – חבר הכנסת שאול יהלום, אם הוא לא יפריע. היום אתה היפר אקטיבי.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, פרס, אתה, שר החוץ המתרפס של ישראל, פורס בפנינו כאן פריסת הקשרים שלך עם מדינות שאתה בקושי מבטא את השמות של חלק מהן, אך אתה מסתיר מאתנו את שינויי הגבול של מדינת ישראל, כחלק ממסכת הוויתורים שלך פרסה אחר פרסה. והלוואי והיית מותיר לנו – –

שר החוץ ש' פרס:

יש לך כשרונות של משוררת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

— — במסכת גלגולי הלשון שלך פרוסה אחת של תקווה.

שר החוץ ש' פרס:

יפה מאוד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אלתרמן היה מתמוגג.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

גם ביאליק. גם ביאליק, חבר הכנסת גולדשמידט. ואולי הוא היה עובר אפילו לליכוד.

אתה פורס כנפיים, הדמיון שלך מתעתע בך, וכיונת השלום שאתה מתיימר לנווט, אתה מעופף. זה מזכיר לך משהו, מעופף מעל בירות העולם — — —

משה נסים (הליכוד):

את זה אני צריך לזכור.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

גם אתה.

אלי דיין (העבודה):

טוב שהיא גורמת לנו נחת רוח בשעה כזאת.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

חבר הכנסת אלי דיין, הכנפיים של יונת השלום של שר החוץ פרס, אתה פורס לפנינו כנפיים, הדמיון שלך מתעתע בך, וכיונת השלום שאתה מתיימר לנווט, אתה מעופף מעל בירות העולם ואינך מרגיש שעלה הזית נשמט מפיו ועליו נושרים אחד לאחד אל תוך פיו המפיק זדון של רב-המרצחים ידיך החדש יאסר ערפאת.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חנה רובינא.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

תפסיקו כבר. אני מאוד מצטערת, חבר הכנסת גולדשמידט, הנסיך הקטן של כנסת ישראל. שמענו אותך, כיבדנו אותך, ואני מציעה שתנהג כך גם בחברי וחברות כנסת אחרים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני חושב שאת לא נוהגת יפה בשר החוץ.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אני מצטערת, אם יש לי על שר החוץ ביקורת, מותר לי להביע אותה. יש לי ביקורת לגיטימית על הדמיון שבו הוא משתעשע, ואני לא יחידה בעם הזה שיש לה ביקורת כזאת. מותר לי להביע אותה.

בנימין טמקין (מרצ):

אני מכיר עוד שניים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

והרי ידיך החדש-ישן כבר – עם היד, זוכר? – אומר לנו את האמת. הרי הוא אינו מתעתע בנו אלא אומר לנו ישירות: יש לי מדינה פלשתינית, קיבלנו את זכות השיבה, ג'יהאד לשחרור ירושלים. שמענו את זה. הוא פשוט קרא לכל העמים שיושבים באפריקה: בואו, יחד נעלה על ירושלים. אני לא המצאתי את זה.

משה נסים (הליכוד):

אולי זה ג'יהאד רוחני?

נעמי בלומנטל (הליכוד):

גם לא הג'יהאד של הדמיון. היום מסתבר, לאור המכתב שבקושי קיבלנו אותו – כמה שעות חיכינו לו? אתמול, העיתונאים, הטלוויזיה; חיכינו לו הרבה מאוד זמן, והמכתב נכתב מזמן. למה חיכינו לו כל כך הרבה זמן? אולי תאמר לנו? הוא לא היה?

אבל הם לא כבר צריכים לעשות ג'יהאד על ירושלים. מסתבר שערפאת לא צריך לקרוא לג'יהאד. הוא קיבל את זה על מגש של מכתב.

אלי דיין (העבודה):

אני מציע שנשיב לה בפרוזה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דיין, אם יש לך הצעות, תכתוב אותן. נשקול ונחליט.

אלי דיין (העבודה):

שר החוץ מומחה לעניין זה.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק, חבר הכנסת דיין.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אתה, שר החוץ, יכול להתפלמס כאן ולספר לנו הרבה תלים של מעשיות והתרברבויות. אבל אני רוצה לומר לך בכנות, שהעם מודאג. אני עדיין פוגשת אנשים בהרבה מאוד מקומות, והם חרדים.

קשה מאוד, ואתה יודע את זה בדיוק כמו כולנו, ואולי אפילו יותר, ודאי מבחינת שנותיך לעומתי, שקשה מאוד להעלות את משאה של מדינה במעלה ההר. אבל קל מאוד לדדרר אותה. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחברת הכנסת בלומנטל. חבר הכנסת שאול יהלום, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת רענן כהן.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, חברי הכנסת, ביום שישי לפני שבועיים פורסם בישראל מחקר אובייקטיבי על-ידי מכון "דחף", בניהולה של ד"ר מינה צמח, אחת הסוקרות המקובלות בישראל כסוקרת בלתי תלויה, אובייקטיבית, סוקרת את הסקרים שבדרך כלל מוכיחים את עצמם בבחירות שונות, לרבות בבחירות האחרונות להסתדרות. בסקר הזה אומרים אזרחי מדינת ישראל, הרוב המוחלט שלנו, לא 51% לא 52%, 63%, רוב מוחלט ועצום מתנגד להמשך תהליך השלום המנוהל על-ידך, אדוני שר החוץ.

נשאלות שתי שאלות. שאלה ראשונה, מדוע אחרי סקר כזה לא הולך ראש הממשלה לנשיא ואתם לא מתפטרים? הרי זה היה צריך להוכיח שנכשלתם והעם לא אתכם. לזה יש תירוץ, אתם לא תוותרו על הכיסאות ועל כל טובות ההנאה של המשרדים, כי אתם חוששים שבמצב כזה של דעת קהל השלטון יעבור לימין.

אבל, נשאלת שאלה אמיתית, מה קרה? למה 63% אומרים: שינינו את דעתנו ואנחנו מתנגדים, דווקא בתקופה האחרונה? אני אגיד לך, אדוני שר החוץ, הסיבה היא, שלא מאמינים לכם. הם נמצאים מול ממשלה לא אמינה, לא אומרת אמת, ולכן הם מגיעים למסקנה שהכול אבוד.

שר החוץ ש' פרס:

מדוע אתם ירדתם מ-14 לשישה חברי כנסת?

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני שר החוץ, אם שאלת, אני אסביר לך. קודם כול, ירדנו מ-12. בבחירות האחרונות המפד"ל עלתה מחמישה מנדטים לשישה בקולות 44% נומינלי ו-25% ריאלי. למה ירדנו ולמה עלינו? משום שהמפד"ל, בתקופה שמ-1977 עד 1992, התנהלה בדרך שנקרא לה הפשרנית המרכזית, והציבור שלנו בא ואמר: כל זמן שאתם לא מוכיחים שיש לכם עמדה ברורה בכל השאלות של ארץ-ישראל, נעזוב אתכם. בבחירות האלה, פעם ראשונה נקטנו עמדה ברורה – ומאוד חרה לכם, אני מבין את זה.

שר החוץ ש' פרס:

איך קיבלתם קודם 12?

שאלו יהלום (מפד"ל):

גם אתם לא עלייתם לשיא אחרי מפלה אחת בתקופת ד"ש.

שר החוץ ש' פרס:

כשהייתם 12 לא הייתם בדרך המלך?

שאלו יהלום (מפד"ל):

גם הירידות הלכו וגם העליות יבואו לאט לאט. אני מבטיח לך, אדוני השר, שבבחירות הבאות נעלה, ב-100% נעלה, ואני מבטיח לך גם, שאתם תרדו, כך יאה לכם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת יהלום, אתה נכנסת בזכות קולות הערבים. הם לא הצביעו למפד"ל מסיבות אידיאולוגיות, אתה יודע את זה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת דראושה, הריני חולק עליך מכול וכול. אני מודיע לך, לא רק שנכנסתי בזכות חלק גדול מקולות הערבים והדרוזים, אלא שאני הייתי אחראי לנושא הזה במפלגה, והסיבה להצבעה זו היא, שבציבור הערבי יש ציבור גדול שדוגל באותה דרך שלנו, באי-הפרדת הדת מהמדינה. אם אנחנו נרד, יחסלו גם את הקאדים שלכם, את האימאמים שלכם. אם לא יהיה קשר בין הדת ובין המדינה, הציבור הערבי יפסיד. אם היום יחסלו את החינוך הממלכתי-דתי, גם לכם יהיה חינוך חילוני. לכן הסיבה היא רק אידיאולוגית.

ובכן, אדוני שר החוץ, מה רואה הציבור? הוא שומע מיאסר ערפאת: יש לי מכתב על ירושלים. אני מקווה שהמכתב נשלח לשר החוץ הולסט המנוח, ולא ליאסר ערפאת. אבל אתם, גם יצחק רבין וגם שמעון פרס, קרדיט אחד אני נותן לכם, שהאינטליגנציה שלכם גבוהה מספיק כדי להבין, שזה המכתב שאליו הוא התכוון, משום שהוא נוסח בגלל דרישתו. הרי לא קמתם יום אחד ושלחתם לנו רבגיה

מכתב. הרי יש אפילו פרשנות, שכמה דברים נוסחו על-פי בקשתו. למה קמתם ואמרתם שאין לערפאת שום מכתב, גם אתה וגם ראש הממשלה? קמים האזרחים היום, ומה הם רואים? הנה יש מכתב.

אני אתן לך דוגמה שנייה. מה מופיע בעיתונות בשבוע האחרון כמעט יום אחרי יום? הממשלה פונה ליועץ המשפטי לצמצם את מוסדות אש"ף במזרח-ירושלים, הממשלה בודקת איך היא יכולה לצמצם. אתה אומר, וגם ראש הממשלה: כל המוסדות שקיימים במזרח-ירושלים צריכים להיות ביריחו – הצהרות שלכם, שהצהרתם במו פיכם. מה קורה היום? לא רק שהם במזרח-ירושלים, כל המוסדות, גם המדיניים, כשאומרים "כל" מתכוונים גם למדיניים, לא סתם מדיניים גם כל המוסדות הפלשתיניים, לרבות המוסדות הכלכליים, החברתיים, החינוכיים והתרבותיים – וניתן להם עידוד, לא רק נשמור עליהם.

מה חושב הציבור? תאמין לי, כשאתה מכחיש היום שיש משא-ומתן סודי על רמת-הגולן, מי מאמין לכם? הציבור לא האמין לגבי המכתב, לא האמין לגבי המוסדות ולא לגבי ה"אוריינט האוס". ואיך אתה אומר היה ה"אוריינט האוס"? היתה משטרה פלשתינית סביבו? עם דגל אש"ף? האם ישבו בו האחראים לאוטונומיה? פייצל חוסייני לא היה בתפקיד במועצת האוטונומיה בתקופה הקודמת?

בנימין טמקין (מרצ):

הוא היה בצופים.

שאול יהלום (מפד"ל):

היתה מועצת אוטונומיה. מה זה שייך כאן?

לסיום, אני אומר לך, אדוני השר, זה קצת חוצפה וקצת לא הוגן כלפי הציבור בישראל לעמוד היום מעל הדוכן ולהגיד מה האתגר הבא הגדול שלנו – שמירה על המורשת, שמירה על ארץ-ישראל, כאשר אתם מפנים גב לחלקי ארץ-ישראל כמו יריחו, כשאתם חתומים על הסכם לעזוב את חברון, כאשר אתם חתומים על הסכם לעזוב בעוד כמה חודשים את שכם. זה נקרא לשמור על ארץ-ישראל ההיסטורית?

מן הראוי, אכן, שתתפטרו ותיגשו לבחירות עם מצעים נכונים, לא עם מצעים שהומצאו אחרי הבחירות, והעם יגיד את דברו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. אנחנו עוסקים בסקירת שר החוץ, לא בהצעת אי-אמון. חבר הכנסת רענן כהן, בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

מי אחריו?

היו"ר ע' עלי:

לא אתה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר החוץ, חברי הכנסת, הקשבתי בקשב רב לדברים שנאמרו כאן, ואני מוכרח לומר, כואב לי מה שקורה בתוך הליכוד. עוסקים היום בנושא דוח משרד החוץ, אפילו מלה אחת לא שמענו על הדוח, אפילו לא הערה אחת. והם מדברים על יושר, על צדק ועל אמינות. הרי עם ישראל לא נתן לכם את האמינות, לא נתן לכם אמון והוריד אתכם מהשלטון. בוודאי הם תפסו איזה נושא. אני מעריך שביום שני יגישו הצעת אי-אמון, כי אין לכם שום תוכנית, אין לכם שום דבר שאתם יכולים להופיע בכנסת ולמסור איזה מסר לעם ישראל.

תראו באיזו צורה, באיזה סגנון ובאיזה אופן הצגתם את הדברים. אני בהחלט מתבייש בזה. אני חושב שלמדינת ישראל יש שר חוץ שהוא מהטובים ביותר בעולם, לא רק במדינת ישראל, ואני חושב שראוי שתכבד אותו, חבר הכנסת עוזי לנדאו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

שר חוץ שדואג לאינטרסים של אחרים, כן – – –

רענן כהן (העבודה):

אני חושב שאתם יכולים לכבד אותו. מה שאתם עשיתם כאן היום לא ייסלח לכם.

חיים דיין (צומת):

מי שהיה שר חוץ טוב זה דוד לוי.

רענן כהן (העבודה):

אני אגיע גם לדוד לוי. הליכוד עצמו לא מאמין בדוד לוי.

חיים דיין (צומת):

הליכוד מאמין בדוד לוי.

רענן כהן (העבודה):

הליכוד מאמין בדוד לוי? תסתכלו במה שקורה בליכוד, תראו מה קורה אצלכם. לא מאמינים אפילו בביבי נתניהו, וכל יום רוצים להוריד אותו. ואלה יכולים להוביל את השלטון, להביא סדר, להביא תוכנית? הם לא מסוגלים אפילו להביא תוכנית.

בנימין טמקין (מרצ):

צריך לעמוד על זה שלא יורידו. כך זה מצוין.

חיים דיין (צומת):

— — — אל תיתן לנו דוגמאות כאלה. תראה מה קורה בעבודה — — —

רענן כהן (העבודה):

באמת צריך לדאוג לכך שלא יורידו, שישמעו אותו.

חיים דיין (צומת):

— — —

רענן כהן (העבודה):

באמת, קצת יותר רצינות.

אני שמח שאני אומר את הדברים האלה על שמעון פרס. ולמה? אינני משתייך לחלק השמאלי במפלגת העבודה, ואני יכול לומר את מה שאני אומר כאן. אני פשוט התביישתי ממה שנעשה כאן, לא בצדק, לא לעניין, סתם מלים, דברים.

אני הייתי בישיבת ועדת החוץ והביטחון, ומותר לי לומר במליאה את המשפט הבא, ואני מקווה שאני מצטט את ראש הממשלה במדויק. ראש הממשלה אמר שיש מכתב, יותר נכון מסמך, של שר החוץ שנשלח, והוא מבוסס על נאום של שר החוץ במליאת הכנסת. אז מה כל הרעש? מה קרה? מה המהומה הזאת? על מה אתם עושים את כל ההצגה הזאת?

נדמה לי שמה שאתם עושים כאן הוא פשוט מעשה פשע לעם ישראל, כי אם מישהו יפגע במדינת ישראל, הרי זה הדבר שאתם עשיתם היום במליאה.

כחבר מפלגת העבודה אני רוצה לקבוע: ירושלים היא בירתה הנצחית של מדינת ישראל. שום גוף זר לא ייכנס אליה, והיא תהיה בשליטתנו לעולמים. ומה שנעשה פה על-ידי האופוזיציה פוגע בירושלים, בכוחה ובעוצמתה, וגורם לה נזק. אם אתם באמת רוצים לשמור על ירושלים, תבואו ותתאחדו למען ירושלים, מכיוון שהיא העוצמה, הכוח והמוסר של החברה במדינת ישראל.

רון נחמן (הליכוד):

בשם מי אתה מדבר, חבר הכנסת כהן?

רענן כהן (העבודה):

בשם מפלגת העבודה, בשם המפלגה שבה נבחרתי. ואתה לא מדבר בשם אחר.

רון נחמן (הליכוד):

אתה מדבר בשמו?

רענן כהן (העבודה):

כן, אני מדבר בשמו. אני מדבר בשם משרד החוץ בסוגיה הזאת. אני מדבר בשם מצע מפלגת העבודה.

רון נחמן (הליכוד):

איפה המצע ואיפה המציאות.

רענן כהן (העבודה):

אוי, באמת. עוד הפעם דמגוגיה, עוד הפעם דמגוגיה. חוץ מזה אין לכם דבר. הוכחתם את זה היום.

רון נחמן (הליכוד):

לכם יש הרבה, יש לכם קופת-חולים – – –

רענן כהן (העבודה):

עזוב. מה שייך עניין קופת-חולים למשרד החוץ, תסביר לי.

רון נחמן (הליכוד):

הקשר בין ההסתדרות ובין משרד החוץ הוא קבוע. אתה לא יודע? תיכף תשמע אותי, תיכף אסביר לך.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ע' עלי:

תעזבו את זה. חבר הכנסת רון נחמן. חבר הכנסת חיים דיין.

רענן כהן (העבודה):

חבר הכנסת רון נחמן, תסביר לעם ישראל במה קשורה קופת-חולים למשרד החוץ, מה קשור עניין הבורסה למשרד החוץ. תסביר לי, תסביר לי.

רון נחמן (הליכוד):

מייד אסביר לך, כאשר אדבר.

רענן כהן (העבודה):

אני כבר מסיים – – –

היו"ר ע' עלי:

דבר, דבר. אני לא מפסיק אותך. אתה אומר דברים טובים.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה לומר משהו גם על משרד החוץ. שני דברים מטרידים אותי, וחבל שאנחנו לא דנים במשרד החוץ. 1. אני רוצה להפנות אליך מסר. אנחנו נמצאים בתהליך של שלום. העולם משתנה, המזרח התיכון משתנה. לפי דעתי, אין דרך אחרת אלא למצוא דרך לעשיית השלום. אני רוצה לראות את ערביי ישראל כגשר. אנחנו מדברים על 18% מכלל אוכלוסיית המדינה ואפילו קצת יותר, ואנחנו כמעט שלא רואים נציגות של האוכלוסייה הזאת במשרד החוץ. נדמה לי שאין דבר יותר חשוב מאשר לראות את השוני במזרח התיכון, בין ערביי ישראל שחיים במדינת ישראל ובין ערבים שלא חיים במדינת ישראל. והפער – – –

רון נחמן (הליכוד):

דראושה שר.

רענן כהן (העבודה):

באמת, רון נחמן.

הפער הוא עצום. הבה נראה את האוכלוסייה בסוריה, שמורכבת מסונים ומעאלוויים, והם יבואו ויראו איך חיים ערביי ישראל במדינת ישראל. אין דבר יותר יפה מזה מבחינת עוצמתה של מדינת ישראל, בשל השוני שבין שתי האוכלוסיות על אף הדת המשותפת להן.

אני מבקש מהשר שיראה בעניין הזה אחת השליחויות. מדובר באוכלוסייה עם השכלה גבוהה, עם יכולת ועם אמונה, ואני מבקש שהנושא הזה יהיה אחד הנושאים העתידיים.

ועכשיו לנושא האחרון, והוא נושא האנטישמיות. דווקא כמי שלא עבר את השואה אני רואה בדאגה את התרבות גילויי האנטישמיות במקומות שונים בעולם, אדוני השר, ובמיוחד מדאיגה אותי תופעת הניאז-נאציזם, התעמולה האנטישמית והכחשת השואה. הדברים האלה פוגעים בעם היהודי. משרד החוץ חייב לצאת עם מסר אדיר, כדי להזכיר לעולם את הימים הנוראים, שלא יישכחו. זה תפקידנו, או עוצמתנו. אני יודע שאתה עושה, אבל חשוב שכל המערכת שלנו בחוץ-לארץ תעשה את הדברים האלה למען העם היהודי, למען מדינת ישראל. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת רענן כהן. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה. מבקרת כאן משלחת מקובה, וחברת הכנסת גוז'נסקי ביקשה להקדים, ואני נענה לבקשתה. אחריה – חבר הכנסת רפאל איתן.

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת רענן כהן, שכיוון שאני עוסק קצת בנושא האנטישמיות אני יודע, שמשרד החוץ עושה עבודה חשובה מאוד בנושא זה. אני יושב-ראש ועדה – – –

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה לנצל הזדמנות זו כדי לברך את היושב-ראש על העבודה היפה שהוא עושה בעניין זה.

בנימין טמקין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אין לי, כמובן, דבר נגד חברת הכנסת גוז'נסקי, אבל זה לא לפי הרשימה.

היו"ר ע' עלי:

תסלח לי. עם כל הכבוד, אני יושב-ראש הישיבה, ויש לי שיקול דעת. יש כאן אורחים מקובה, וחברת הכנסת גוז'נסקי ביקשה להקדים את תורה. מספיק, אולי תהיו גם קצת בני אדם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אחריה נחזור לרשימה.

היו"ר ע' עלי:

אחריה – חבר הכנסת רפאל איתן. אני לא צריך להסביר לכל אחד מדוע. יש לי שיקולים משלי. הוא מתחלף עם חבר הכנסת זנדברג. ובזה נגמר העניין.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, כבוד שר החוץ, אני מודה ליושב-ראש על משוא הפנים שבו נהג כלפי, ואני רוצה לנצל את ההזדמנות – – –

היו"ר ע' עלי:

לא נהגתי בשום משוא פנים. קיבלת את זה בזכות. בשביל כל חבר כנסת שהיה מקבל משלחת אורחים מחוץ-לארץ הייתי עושה אותו דבר. זה לא דבר יוצא דופן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

תודה רבה.

אני מבקשת לנצל את ההזדמנות ולברך את המשלחת הציבורית מקובה, שיושבת כאן אתנו עכשיו – את פרופסור מריה דולורס, אורטז דיאס ואדוארדו מדרוס גונזלס. אני חושבת שנוכחותם כאן היום היא ביטוי נוסף לסיכוי שיש, לדעתי, להגיע לשיפור משמעותי של היחסים בין שתי המדינות ולחידוש היחסים הדיפלומטיים ביניהן.

אני בטוחה שצעד כזה הוא אינטרס ישראלי ואינטרס קובני, ואני חושבת שהמפגש שהיה בין נשיא מדינת ישראל ויצמן לבין נשיא קובה פידל קסטרו ביוהנסבורג, בהקשר של בחירתו של גלסון מנדלה לנשיא דרום-אפריקה, היה מפגש חשוב, שאפשר היה וצריך היה לעשותו כקשר קפיצה לשיפור היחסים בין שתי המדינות.

בהקשר זה, אדוני שר החוץ, אני מקווה שבפעם הבאה כאשר תבוא לעצרת האו"ם, ויהיה דיון בנושא של המצור על קובה, תשנה מדינת ישראל את המדיניות המסורתית שלה ותחדל לתמוך במצור על קובה. המצור על קובה גורם למצב חמור ביותר של העם שם, גורם למצב של מחסור במזון, בתרופות, בדלק, ועם כל ההבדלים, ויהיו אשר יהיו ההבדלים, בהשקפות, בגישות, אנחנו, כישראלים, חייבים להתנגד לכל מצור ולכל חרם.

אדוני שר החוץ, אני רוצה לנצל את ההזדמנות ולהביע הערכה רבה לפועלך למען השלום, ובמיוחד בשנה האחרונה. ההישגים של הסכמי אוסלו והסכמי קהיר היו, ללא ספק, פועל יוצא של מדיניות ממשלת ישראל, אבל לך, אישית, יש תרומה חשובה מאוד בנושא הזה.

אני חושבת שמתחולל מהפך מסוים, ומה שקורה היום בהתפרצויות הסדירות האלה של הליכוד, פעם זה מכתב, פעם זה לא מכתב, ההתפרצויות האלה באות לבטא לא התייחסות אמיתית לתהליך אלא, בעצם, חוסר אונים של הימין, של הליכוד, להציג מדיניות אלטרנטיבית למדיניות הנוכחית של המשא-ומתן עם אש"ף, של הסדרי הביניים, של הנסיגה, של הסגת צה"ל מאזורים מסוימים ושל הנסיגה שתהיה בעתיד.

בסופו של דבר הליכוד והימין לא מציגים שום חלופה אמיתית, ממשית, למדיניות הנוכחית, שעם כל הביקורת שיש לי עליה היא מדיניות שמקדמת את השלום.

מתווכחים על מסמך סודי. אמר פה חבר הכנסת יהלום: מתנהל משא-ומתן סודי על רמת-הגולן. חבר הכנסת יהלום איננו באולם, אבל הייתי רוצה לשאול אותו, האם קרה כבר בהיסטוריה, גם של מדינת ישראל וגם של מדינות אחרות, ששתי מדינות יריבות, שנמצאות במצב חמור ביותר של עימות, הגיעו להסכם בלי משא-ומתן חסוי? בלי הידברות? האם המשא-ומתן עם מצרים החל כאשר סאדאת בא לכנסת ונאם את הנאום? לא. הוא החל חודשים ארוכים קודם לכן, במשא-ומתן חסוי, שהתנהל בדרג הבכיר ביותר, ולא נמסר עליו שום דוח לא לכנסת, לא לוועדת הדחוף והביטחון, ובסופו של דבר הוא הוביל להסדר עם מצרים.

אני רוצה מאוד לקוות שמתנהל עכשיו משא-ומתן חסוי עם סוריה. הלוואי שזה קורה, ואני לא מבקשת לדעת פרטים. הלוואי שמתנהל משא-ומתן על שלום עם המדינה השכנה הגדולה בצפון, שיוביל לשלום כולל עם העולם הערבי, כי אחרי השלום – ההסדרים שיש עכשיו עם אש"ף והשלום שיהיה בין שתי המדינות, אני מקווה, ישראל ופלשתיין, המשא-ומתן עם סוריה, שלום עם סוריה הוא הדבר שיביא למהפך אמיתי ביחסים בינינו לבין כל העולם הערבי.

היה לי הכבוד, בשבוע שעבר, להיות במרוקו, במראקש, בוועידת נשים. היו שם נשים ממדינות שאין לנו קשרים אתן – לא רק ממרוקו, היו גם מאלג'יריה, היו גם מתוניס, ממאוריטניה. והיה יחס בלתי אמצעי בין הנשים, ועל מה דיברנו? – על שלום. על מה דיברנו? – על שיתוף פעולה, ועל החשיבות של הדבר למעמד הנשים.

התחושה שלי היא, שבכל המדינות האלה יש נכונות לשלום עם ישראל, אם ישראל, מצדה, תעשה את הצעדים הדרושים. ולכן, אדוני שר החוץ, אני קוראת לך להגיע לשלום ללא כיבוש, לשלום עם הכרה הדדית בזכות ההגדרה העצמית שלנו ושל הפלשתינים, לשלום צודק ויציב. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. חבר הכנסת רפאל איתן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שר החוץ, במהלך המגעים והשיחות ניתן היה לחוש, לעתים, בחוסר תיאום ואף באי-הסכמה בגלוי או במוצנע בין ראש הממשלה לשר החוץ; כמו דבריו של ראש הממשלה בירושלים, בהרצאה, שאין לסמוך על מלה של נציגי אש"ף, לא בעל-פה ולא בכתב.

ראש הממשלה הביע ביקורת מובלעת על דברי שר החוץ כשאמר: "אני לא רוצה לקבוע מועדים לסיום המשא-ומתן. הייתי מאוד רוצה שהחוזה יחתם במועד שצוין, אבל אני לא רוצה ליצור שום תאריך. מתוך ניסיונו עדיף לא לקבוע תאריכים אם אין ודאות שניתן לעמוד בהם. זה יוצר ציפיות ואחר כך אכזבות". אני קורא זאת, כיוון שזה ויכוח פנימי, שקט, בין שר החוץ לראש הממשלה, או להיפך.

מאז נחתם ההסכם, כשראינו כולנו את החיזיון המביש והמשפיל בקהיר, כולל כאשר שר החוץ ניגש להשפיע על ערפאת, וערפאת אפילו לא התייחס אליו.

ראש הממשלה נשמע כמותח ביקורת על הסכם אוסלו, כפי שצוטט – ההסכם פסח על פרטים, נחתם בחופזה, השאיר דברים חשובים בלתי גמורים וניתנים לפירושים שונים; ואנחנו עדים להם מדי יום. היכן יהיו מוסדות אש"ף? התגובות המהוססות על הכרזת זכות השיבה וירושלים בירת פלשתיין. נוסף על אלה את דברי הזלזול של סגן שר החוץ על יהדות התפוצות, אף שזה נושא אחר, והזדעקותו של ראש הממשלה ליישר ההדורים ולרצות הנעלבים.

השאלה היא, איך אנחנו נראים מבחוץ, הצורה שמנהלים את המשא-ומתן, המחלוקות הפנימיות המודלפות כמתוך מסננת וההתנהגות הפוגעת בכבוד הלאומי וגוררת לעג ובוז, כפי שצוטט מפיו של אמריקני ופורסם בעיתון שלנו, אמריקני בכיר במשרד החוץ: אתם לא יודעים לנהל משא-ומתן.

הציפיות שהכריזו עליהן בתופים ובמצילתיים הופרכו. היכן המזרח התיכון החדש עם בנק אחד גדול?

אשר למשטרה הפלשתינית, לתפקודם של המשקיפים בחברון, והם אומרים עכשיו: אנחנו כמו עכביש, תלויים על קורי עכביש, ומסתכלים מהצד מתנדנדים, חס וחלילה שאף אחד לא יחתוך את קור העכביש הזה.

שיתוף פעולה כלכלי במזרח התיכון, נושא שהערבים חוזרים ומדגישים, שלישראל לא יהיה כל חלק בפיתוח, בשיתוף פעולה, ובתיאום פעילות אחרת. רק לפני יומיים שמענו אותם אומרים: לא אתם, לא אתכם, לא צריכים אתכם.

ועכשיו, מכל ההישגים וההסכמים, נותרה חקלאות ישראלית חרבה, התיישבות ציונית מחוסלת, מדינה פלשתינית בדרך, ופליטי זכות השיבה כשהדרך נסללת בפניהם על-ידי מדיניות חוץ שהאינטרס הלאומי ממנה והלאה, על-פי הבנתי.

אל תפחידו במלחמה, כלומר ההסכם הזה הוא לא אלטרנטיבה למלחמה או להיפך. מעשיכם מקרבים אותה, את המלחמה, ובתנאים גרועים. אתם לא תורמים לכושר ההרתעה, וחמור מכל אלה – אינכם נותנים את דעתכם שתבטא במדיניות לנעשה ממזרח, באירן, אף מלה לא בחוברת של פעילות

משרד החוץ, ושום דבר ממעשיכם אינו תשובה לסכנה ההיא. להיפך, מסרתם להם ראש-גשר ממערב לירדן והחרבתם את התפיסה הביטחונית של תוכנית אלון. מה נשאר לכם להתגאות בו? תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רפאל איתן. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אלי גולדשמידט. רבותי, כולם יכולים לקחת דוגמה מחבר הכנסת רפאל איתן, איך אפשר לומר הרבה במעט זמן. הוא חסך לנו שתי דקות. היום הוא הראשון שחוסך לנו זמן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, תפקידה של אופוזיציה לבקר, להתנגד, אבל הימין הישראלי מאבד את עשתונותיו, מאבד את הצפון, יוצא במתקפה חסרת תקדים על תהליך השלום, ומתרכז דווקא במתקפה על שר החוץ, הפועל בצורה נחרצת כדי לקדם את תהליך השלום באזור ולהביא קץ לשפיכות הדמים.

כאשר שר החוץ זוכה להערה בתוך העם במדינת ישראל, בעולם הערבי ובעולם כולו, על פועלו הנחרץ והאמיץ לקידום תהליך השלום, הימין מרכז את המתקפה נגדו.

אבל בעצם הימין רוצה לקעקע את תהליך השלום, ולכן הוא משתמש במתקפה על שר החוץ כדי לעשות את זה. הימין יוצר סערה בצורה פרובוקטיבית מסביב למכתב שאין בו חידושים, מכתב שהתברר שאפילו לא נשלח לערפאת אלא לשר החוץ הנורבגי. מתברר שהמכתב הזה אינו מכיל שום חידושים, כיוון שהמוסדות הפלשתיניים היו גם בזמן ממשלת הליכוד ובזמן ממשלת האחדות הלאומית. הם אינם מוסדות חדשים, והם ימשיכו לתפקד, כיוון שהם נמצאים בתוך העיר. זכותם של הפלשתינים להקים את המוסדות שלהם, כל עוד המוסדות הללו לא מתנגשים עם תהליך השלום ועם הסכם אוסלו.

אני רוצה לומר, שכל תהליך של שלום – האוטונומיה של בגין, או הסכם אוסלו – יוביל בסופו של דבר להקמת מדינה פלשתינית עצמאית ליד מדינת ישראל, מדינה פלשתינית בגדה המערבית וברצועת-עזה, כאשר הפלשתינים ידרשו שבירת המדינה שלהם תהיה מזרח-ירושלים. ואי-אפשר לצפות מהעולם הערבי, מהפלשתינים ומהעולם המוסלמי לקבל את החלטות הכנסת שירושלים המאוחדת היא בירתה הנצחית של מדינת ישראל. כמו שהחלטות של המועצה הלאומית הפלשתינית לא יכולות לחייב את מדינת ישראל, כך החלטות של הכנסת לא יכולות לחייב את הפלשתינים ואת העולם הערבי. ואז יצטרכו להתפשר. כדי להגיע לפתרון, שני הצדדים יצטרכו להתפשר.

לכן אני מאמין שאי-אפשר להגיע להסכם בלי פשרה, גם בעניין של ירושלים. והימין יכול לקפוץ ולמחות, אבל זה לא יעזור לו. יצטרכו להתפשר גם בנושא של ירושלים. אי-אפשר לדעת היום לאיזה סוג של פתרון אנחנו נגיע, כיוון שיהיה תהליך של משא-ומתן החל בשנה השלישית על מכלול הנושאים שנשארו ללא פתרון, ובכלל זה הנושא של ירושלים, עתיד ההתנחלויות, סוג הגבולות ונושא

הפליטים. אלה נושאים שעדיין לא נדונו והם עומדים על הפרק. אבל הוסכם לדון בהם כאשר ידונו על הסדר הקבע.

חיים דיין (צומת):

מי הסכים על ירושלים?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר שהוסכם לדון על הנושא הזה. לא אמרתי שהממשלה – – –

חיים דיין (צומת):

אצל מי הוסכם? אולי תגיד לכנסת מי הסכים לדבר על ירושלים?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני לא יכול לדבר בשם הממשלה. אתה יכול לשאול את שר החוץ. אבל אני אומר שבהסכם אוסלו – –

חיים דיין (צומת):

— — —

נעמי חזן (מרצ):

— — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת דיין, תבין מה שאני אומר. בהסכם אוסלו סוכם שיש נושאים שיש להם רגישות וחשיבות, ודחו אותם להסדר הקבע. בשנה השלישית יתחילו לדבר על הנושאים הללו, ואז כל צד יביא את הדרישות שלו, את העמדות שלו, לדיון. ואני מקווה שיגיעו לפשרה בכל הנושאים, לרבות בנושא של ירושלים. כי הפלשתינים רוצים, ובצדק, שירושלים המזרחית תהיה בירתה של המדינה הפלשתינית

העצמאית, אשר קום תקום. ולא יעזרו כל הזעקות של הימין, או גם של "הדרך השלישית", שהיא לא דרך.

אני חושב שכל אלה שמדברים על דרך שלישית יודעים שאין אפשרות לדרך שלישית. יש אפשרות להגיע לפשרה שתביא להקמת מדינה פלשתינית עצמאית; או לדרך של הסיפוח, שגם כן אין לה סיכוי והיא לא תתקיים, הדרך של הימין הקיצוני במדינת ישראל. אני מאמין שאלה שמדברים על הדרך השלישית בעצם יודעים שאין להם פרטנר. הם יכולים לזעוק כל הזמן שיש להם דרך שלישית, אבל לא יהיה להם פרטנר, לא פלשתיני ולא ערבי, שיקבל את הדרך הזאת, שאין לה שום סיכוי להתממש.

אני שמח שתהליך השלום מתממש, מתקדם. ויש תמיכה רחבה בקרב שני העמים, הישראלי והפלשתיני, הערבי והיהודי, ויש תמיכה בעולם כולו בתהליך השלום הזה. לכן אנחנו רואים שהמעצמות, וארצות-הברית בראשן, תומכות תמיכה מלאה ופועלות כדי להרחיב את התהליך, לחזק אותו ולהרחיב אותו, כדי שתהיה התקדמות גם עם סוריה, עם ירדן, עם לבנון ועם העולם הערבי כולו.

אני אומר שוב, שכל הזעקות לגבי רמת-הגולן, שאי-אפשר לרדת מרמת-הגולן ואי-אפשר לוותר ברמת-הגולן, שאי-אפשר לוותר לסוריה, אלה זעקות שאין להן שום סיכוי להתממש. הגולן הוא סורי, כפי שהגדה המערבית ורצועת-עזה הן שטחים פלשתיניים כבושים וכפי שדרום-לבנון הוא שטח לבנוני כבוש.

כל הסדר צריך להביא קץ לכיבוש ולהשכנת שלום אמת, שישרת את האינטרסים של הישראלים והפלשתינים, העולם הערבי והעולם כולו. ואני מאמין שאנחנו עלינו על הדרך הנכונה. אין אפשרות לנסיגה. הבשורה של השלום היא בשורה לכל העמים באזור הזה, ואנחנו נמשיך לפעול כדי לקדם את התהליך הזה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה. אני מזמינה את חבר הכנסת אלי גולדשמידט; הוא איננו. חבר הכנסת רון נחמן – איננו. חבר הכנסת בנימין טמקין, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד, ואחריו – חבר הכנסת עמיר פרץ.

בנימין טמקין (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני לא אוכל לסלוח לשר החוץ שמעון פרס על המכתב שהוא שלח לשר החוץ הנורבגי. לא אוכל לסלוח לעולם. למה? עד שהוא שלח את המכתב ועד שנודע שיש מכתב כזה, חבר הכנסת בני בגין וחבר הכנסת דן מרידור היו תומכים נלהבים של ההסכם עם הפלשתינים. הם כל כך שמחו על כך שנפתחת תקווה לאזרחי ישראל ולילדים של אזרחי ישראל לחיות פעם בשלום. הם צהלו על כך שסוף סוף יש הידברות עם הפלשתינים וסוף סוף יש הסכם אתם. עד שידעו על המכתב. מאותו רגע ששמעו על המכתב, הם התחילו להתנגד.

אני לא אסלח לשר החוץ על המכתב שלו, כי עד שנודע שהוא שלח את המכתב הזה לשר החוץ הנורבגי, חבר הכנסת רחבעם זאבי וחבר הכנסת אריק שרון צהלנו על כך שאנחנו סוף סוף עוזבים את הגיהנום ההדדי הזה של עזה. הם פשוט בירכו על כך שאנחנו עזבנו את עזה. עד אותו יום שנודע להם שיש מכתב.

מובן שהדברים שאני אומר באים ללעוג על ההתנגדות כביכול המבוססת על המכתב הזה, או המבוססת לפעמים על השוטר הפלשתיני שאמר כך, או על ערפאת שאמר אחרת. האמת צריכה להיאמר. וכאשר אין כאן חברי כנסת רבים מהימין שיושבים וצועקים, אפשר לדבר ישר אל הצופים ולומר להם בפשטות: האנשים באגף הזה מתנגדים לא לפרט זה או אחר של ההסכם, לא לאירוע כזה או אחר או למכתב כזה או אחר.

הם מתנגדים לכל הסכם, מכיוון שכל הסכם – אלא אם כן אתה עושה אותו בעצמך – כל הסכם עם אויב יש לו מחיר, גם מחיר טריטוריאלי. הם לא מוכנים לשלם שום מחיר – לא עזה ולא יריחו. זה לא קשור למכתב זה או אחר, הם רוצים שנישאר בדיוק באותו מצב שהיינו בו לפני שהתחלנו לדבר עם הפלשתינים: בלי תקווה.

אף אחד לא אומר שאין בעיות עם ההסכם, אף אחד לא אומר שאין סכנות בהסכם, אף אחד לא אומר שאין סיכונים. מה שאנחנו אומרים: כל הבעיות האלה וכל הסיכונים האלה וכל המכשולים האלה היו קיימים בצורה עוד יותר חריפה לפני ההסכם, בהבדל אחד – שהיום יש גם תקווה לצאת מהמצב הזה. ליד הסכנות וליד הסיכונים, ההבדל במצב היום הוא, שהיום יש גם תקווה, תקווה שהילדים שלכם, הילדים שלנו, לא יצטרכו עוד להילחם במלחמות. זה מה שמנסה לעשות שר החוץ פרס.

ואני רוצה להגיד משהו לגבי שר החוץ שמעון פרס: אין אדם בישראל שהותקף בצורה הזאת, הבלתי מרוסנת, כמו שמותקף שר החוץ פרס. אני רוצה לומר לכם: אין הרבה שרי חוץ בעולם שיכולים להתגאות במעשה ובהגות ובהבנה ובדיפלומטיה כמו שר החוץ שמעון פרס. כולם יודעים את זה בישראל, ולפעמים נראה לך שגמדי רוח, גמדי דמיון, גמדי הבנה, גמדי רמה תוקפים את אחד האנשים שבהם עם ישראל, אזרחי ישראל, מדינת ישראל יכולים להתגאות.

אנשי הליכוד עדיין לא יכולים אפילו להסכים ביניהם מי מהם יכול להיות שר החוץ. ואותו שר חוץ או אותו שר ביטחון או אותו ראש ממשלה שאנחנו רואים אותו פה, המועמד, הוא יודע איך לדבר עם הידיים, איך לעשות את התנועות הנכונות, רק התוכן אין בו, רק השינוי אין בו, רק התקווה אין בו.

מה האלטרנטיבה שהם מציעים אם לא יותר שנה, אם לא יותר מלחמות, אם לא יותר אסונות? מה התקווה, חוץ מלבקר, חוץ מלומר שמכתב זה או אחר לא צריך להישלח, חוץ מלומר שהאויב הוא לא לגמרי בסדר? מה האלטרנטיבה שאתם מציעים? אני רוצה שפעם אחת מישהו יעלה פה ויאמר לקהל ששומע אותנו מה אתם מציעים. מה, להתנחל להם יותר בנשמה בתוך עזה? מה, לשלוט על 2 מיליוני ערבים פלשתינים לאורך זמן? אתם לא יודעים שבהיסטוריה תמיד כאשר עם אחד שולט על עם אחר בתוך אותה מסגרת טריטוריאלית מתחוללת מלחמה פנימית, מלחמה אתנית, ושנאה ושכול קיימים בכל מקום בעולם?

תרחמו על העם הזה, תנו לו גם תקווה, תגידו לו מה אתם רוצים ותפסיקו להתקיף את אחד האנשים שמביא סוף סוף תקווה לישראל.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת בנימין טמקין. אני מזמינה את חבר הכנסת רון נחמן, אחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד כמובן, ואחריו – חבר הכנסת עמיר פרץ. אחרי חבר הכנסת עמיר פרץ ידבר חבר הכנסת חגי מירום.

רון נחמן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חבל ששר החוץ איננו. השאלה שמוצגת בפניו היום, בפני שר החוץ, היא לא הדוח הכרוך יפה, דוח פעילות משרד החוץ, עם ההקדמה על-ידי סגן שר החוץ. מילא, שר החוץ איננו, אבל שגם סגן שר החוץ לא יהיה כאן? אין סביב לשולחן הממשלה אף אחד. נראה שהם עצמם, גם שר החוץ וגם סגנו, לא מייחסים חשיבות רבה לחוברת שהם הניחו כאן היום בפנינו.

יוסף בא-גד (מולדת):

הם מתביישים.

רון נחמן (הליכוד):

עברתי על החוברת. בצדק אמר חבר הכנסת רענן כהן, שהדיבורים כאן הם על כל מיני דברים אחרים, פרט לפעילות משרד החוץ. ובכן, גברתי היושבת-ראש, אני עברתי על החוברת, וחוש מדוח טכנוקרטי, שמציב את אגפי משרד החוץ עם הפעילויות השונות, אלה ואחרות, אגף אגף, יחידה יחידה, לא ראיתי כאן שום דבר. בעצם גם בנאומו של השר פרס לא שמעתי שום דבר. לא ציפיתי שהשמים יפלו על הארץ, אבל לפחות ציפיתי לקצת אמינות.

פתחנו את ישיבת המליאה היום בהצעה חמורה ביותר לסדר-היום, והיתה פרשת המכתב בנוגע לירושלים. השאלה שאני שואל את שר החוץ, שאיננו כאן במליאה: אדוני שר החוץ, האם באמת השאלה היא אם זו המלה "מוסדות דתיים" או "מוסדות חינוכיים" או מוסדות אחרים? אולי זו השאלה שדבקה בך במשך עשרות שנים והיא: שמעון פרס, האם אתה אמין? השאלה היא שאלה של אמינות. מדוע אתה לא ראש הממשלה, מפני שאתה פחות טוב מיצחק רבין? שאלת את עצמך פעם, מדוע לא הצלחת להגיע לתפקיד של ראשות הממשלה במשך עשרות שנים? כל פעם היית בא בטענות שמתקיפים אותך על לא עוול בכפך.

אני אגיד לך מה הדבר, אדוני שר החוץ, כי ליוסי ביילין אני מאמין, ולך אני לא מאמין. יוסי ביילין אומר מה שערפאת אומר, ולשניהם אני מאמין, אבל לך אני לא מאמין; גם לא לראש הממשלה, מכיוון שראש הממשלה ידע על המכתב, בעיתון גם כתוב שהוא אישר את הנוסח. לכן, אתה לא יכול לרחוץ בניקיון כפוך.

השאלה היא שאלה של אמינות. ראש הממשלה הלך לבחירות עם התדמית הביטחוניסטית, האמינות, האמון שרוחשים לו. הוא אמר שמרמת-הגולן הוא לא ירד. חברי חברי הכנסת, מה אומר היום ראש הממשלה? הוא יורד מרמת-הגולן או לא? הוא ירד. הוא אמר שהירדן הוא גבול מדינת ישראל. האומנם, ראש הממשלה ושר החוץ? הוא אמר שהוא לא ידבר עם אש"ף ועם ערפאת, עם הרוצח. הוא מדבר. לא רק שהוא מדבר, לחץ לו את היד, נתן לו רהביליטציה. מי שבישלו את הכול היו שר החוץ וסגנו, והשאלה היא שאלה של אמון ושאלה של אמינות. כמה זמן אפשר לטמטם את עם ישראל? כמה זמן אפשר לעבוד על עם ישראל? הציבור לא רואה מה נעשה? הציבור לא רואה שמספרים דבר אחד ועושים דבר אחר? אמינות, אדוני שר החוץ, אמינות.

היום ישבנו גם על נושא קופת-חולים. שאל אותי חבר הכנסת רענן כהן: מה הקשר בין קופת-חולים וההסתדרות לבין סקירת שר החוץ? אני אגיד לכם, חברי חברי הכנסת: בכל העיתונים נאמר, שבסיס הכוח של שר החוץ שמעון פרס היה בהסתדרות. הבחירות האחרונות להסתדרות פגעו בבסיס הכוח שלו, לכן היו ספוקלציות את מי ימנה ראש הממשלה לשר הבריאות – האם את מקורבו של שר החוץ פרס או את מקורבו של ראש הממשלה רבין?

והנה, הוא מינה את שר הבריאות החדש אפרים סנה, מינוי שאני מברך עליו, מינוי טוב לפי דעתי. אבל הקשר בין הרמאות המדינית לבין ההונאה הכלכלית, כפי שהן מתבררות בדיונים בוועדת הכספים בנוגע להסתדרות שהתחייבה ואינה מקיימת את התחייבותה, משבר קופת-חולים והבעיות במדינת ישראל היום, לבין אותו שר החוץ, שבמקרה הוא אותו איש, הוא שר החוץ המופקד על המשרד שהדוח לגביו מונח לפנינו, והוא גם האיש שמקור כוחו בא מההסתדרות ומקופת-חולים.

ובכן, חברי חברי הכנסת, הנושא שלפנינו הוא נושא האמינות. אני פונה אליך, אדוני שר החוץ, ומבקש: אנא, אל תספר סיפורים כאן בכנסת ודרך הכנסת לעם ישראל.

על-פי הסכם שאתם חתמתם, צריך צה"ל להתפנות ביולי ממרכזי הערים ביהודה ובשומרון, ולאחר מכן היה צריך להקים את מועצת האוטונומיה בבחירות. אבל הערבים בשטחי יהודה ושומרון אומרים היום: יש לנו זמן. היום 7 ביוני, ויש לנו עוד חודש. אם תצאו משכם, מטול-כרם, מקלקיליה, מחברון, לפי מה שהתחייבתם, ותציבו את צה"ל באזורים השונים, ואנחנו נגיע בפריסה שלנו על פני כל שטחי יהודה ושומרון, מה טוב. אם לא תעשו את זה, אתם מפירים את ההסכם.

אני מזהיר כאן את הכנסת. אני מזהיר מפני מה שיקרה בחודש יולי. כי התקוות והציפיות יתבררו כתקוות שווא וכציפיות שווא. הציפיות שהערבים מטפחים הן גבוהות. ומה שאומר שמעון פרס כשר החוץ ומה שנאם נאום חוצב להבות ידידי חבר הכנסת טמקין, כל אלה יהיו שווים כקליפת השום.

בחודש יולי צה"ל לא יצא ממרכזי הערים, ותהיה שם התעוררות של פעולות חבלה בכל שטחי יהודה ושומרון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אבל למה שלא יצא?

רון נחמן (הליכוד):

מכיוון שהיום ראש הממשלה "קיבל רגליים קרות" לאור ה"הצלחה" הגדולה של הסכם עזה ויריחו. פתאום הוא תפס את עצמו והוא רואה שההסכם הוא לא בדיוק. אפילו בהסכם הזה, חבר הכנסת דראושה, לא כתוב Declaration of Peace – DOP, כתוב Declaration of Principles, הסכם עקרונות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לפי 424 ו-338.

רון נחמן (הליכוד):

בקעת-הירדן, מוסכם אפילו לפי המצע של חבר הכנסת פרס, שהיא חלק ממדינת ישראל.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן, זמן כבד תם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני חשבת שאתה מדבר בשם האופוזיציה. אתה מדבר בשם הממשלה.

רון נחמן (הליכוד):

אני מדבר בשם אזרח מדינת ישראל ששומע את הדיונים פה ושואל את עצמו, מה בעצם קורה? לאן אנחנו הולכים? איפה האמינות?

חבר הכנסת דראושה, הרשה לי לסיים במלים מספר בנושא של האמינות. הממשלה חתמה הסכם עם אש"ף ב-13 בספטמבר. היו צריכים לחתום שוב ב-13 בדצמבר, אבל חתמו רק במאי. ביולי צריכים היו להמשיך הלאה. הם לא ימשיכו, הם לא יכולים להמשיך. התוצאה תהיה התפרצות הר געש בשטחי יהודה ושומרון, שתגלוש לתוך תחומי "הקו הירוק". אז ייפגעו ישראלים, ייפגעו אזרחים וחיילים, תושבים מעבר ל"קו הירוק" מצד זה ומעבר ל"קו הירוק" מצד זה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן, אבקשך לסיים.

רון נחמן (הליכוד):

אני מסיים. לכן, התוכנית הזאת, שנקראת הסכמי השלום, אין בה שום דבר שלום, אלא היא באה לתת לאש"ף את ארץ-ישראל בלי לקבל כלום. זה לא תן וקח, זה רק תן ותן בלי קח. נותנים לו את כל השטח בלי ביטול האמנה הפלשתינית, בלי ביטול הסעיפים שקוראים להשמדת ישראל, בלי ביטול החרם הערבי על מדינת ישראל; כל הדברים שכל תושב בישראל שראה את השלום יורד מן השמים, אמר: על זה אני מוכן לתת קורבן.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת נחמן.

רון נחמן (הליכוד):

אבל, עם ישראל לא רואה שלום, הוא רק רואה קורבנות, הוא רק רואה טרור, הוא רק רואה שישראל נותנת ולא מקבלת. זו שאלה של אמינות.

שר החוץ, אם אתה רוצה לדעת אם יש לך מנדט, אני ממליץ מאוד: בוא נלך לבחירות, בוא נכריז על בחירות מוקדמות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מנחם בגין הלך לבחירות לפני הסכם השלום עם מצרים?

רון נחמן (הליכוד):

ואז, בבחירות האלה נראה. תקבל מנדט, אני מרים את הידיים. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רון נחמן. אני מזמינה את חבר הכנסת יוסף בא-גד, אחריו – חבר הכנסת חגי מירום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת רון נחמן, אתה יודע שההסכם מתבצע. זה לא בידי הפלשתינים, זה לא בידי ישראל. העולם רוצה בזה, ארצות-הברית רוצה בזה. זה ייקח עוד חודש-חודשיים, אבל זה יתבצע.

רון נחמן (הליכוד):

אין לי ספק. אבל שיגיד את זה, שיצהיר על זה.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, חבר הכנסת נחמן, אני מבקשת ממך לאפשר לחבר הכנסת בא-גד לנאום.

יוסף בא-גד (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, פגשתי בחוץ את שר החוץ שמעון פרס ושאלתי: מדוע אתה בורח מנאומי? אתה מתבייש?

רון נחמן (הליכוד):

הנה שר החוץ, הבאתי אותו בשבילך.

יוסף בא-גד (מולדת):

הנה הוא חזר. אני הבאתי לכאן חבילת ופלים עם התמונה של ערפאת ועם דגל פלשתיין.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בא-גד, אני מבקשת לסלק את זה, ומייד. אחרת אתה תיכף יורד מהדוכן.

שר החוץ ש' פרס:

אולי יש בזה רעל? תפתח קודם.

יוסף בא-גד (מולדת):

אנחנו נטעם, שנינו יחדיו.

רון נחמן (הליכוד):

אתה רוצה שהכנסת תהיה בסכנה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חבר הכנסת בא-גד, אני מוכן להצטרף אליך, אני אוכל יחד אתך.

יוסף בא-גד (מולדת):

ומה שמדהים הוא, שהוופלים הארוזים עם תמונת ערפאת ודגל פלשתין ארוזים על-ידי מוסד של משרד הרווחה של מדינת ישראל. אוי למה שהגענו בשיתוף הפעולה בין רווחה לחוץ.

אני רואה שהשר נבהל ממני ועזב את האולם. אני דווקא רציתי לעשות מה שלימדו אותנו חז"ל: "פותרים בשבח האכסניה".

הפעולות שעשה משרד החוץ, לפי החוברת שהגיש לנו, יש בהן פעולות טובות שאני משבח אותן. חידוש יחסים או הקמת יחסים עם 14 מדינות, כל הכבוד. חידוש יחסים עם הוויטיקן, כבדהו וחושדהו. יש לנו חשבון ארוך עם הוויטיקן, עם הכס הקדוש, עם האינקוויזיציה, עם שתיקת האפיפיור בזמן שנרצחו 6 מיליוני יהודים, כשבלבו כנראה הסכים לזה ושמח על כך.

מדובר בחוברת על היחסים עם ארצות-הברית, ואני אומר: יחסים עם ארצות-הברית – כן. התרפסות לפני ארצות-הברית – לא. עדיין בוש הערביות עומדת לפנינו.

אדוני שר החוץ, אל תשכח שראש הממשלה, שאתה היית תלמידו, דוד בן-גוריון, זכרו לברכה, צפץ על ארצות-הברית בשני דברים. הוא לא נשמע להם, וארצות-הברית נכנעה לנו. חבל ששר החוץ לא שומע את הדברים האלה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אבל בן-גוריון אמר: ארץ-ישראל הקטנה עם שלום עדיפה על ארץ-ישראל השלמה בלי שלום.

יוסף בא-גד (מולדת):

אבל בן-גוריון עשה טרנספר לערבים, ואל תמשוך אותי בלשוני, יש לי הרבה מה לספר לך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אבל כך הוא אמר.

יוסף בא-גד (מולדת):

ובכן, ארצות-הברית התנגדה להקמת המדינה, ובן-גוריון צפצף עליה והכריז על הקמת המדינה. ארצות-הברית התנגדה להעברת הכנסת לירושלים, ובן-גוריון צפצף עליהם והעביר את הכנסת לירושלים.

הלוואי שבמלחמת המפרץ לא היינו מתרפסים, אז סדאם חוסיין כבר לא היה בחיים, ישראל היתה מטפלת בו והיתה מחסלת אותו כמו שצריך והפחד ממנו לא היה קיים.

אלה התשבחות על פעילות מרד החוץ.

נוהגים לומר: האופוזיציה רוקדת על הדם. אבל היום יש בעיתון "ידיעות אחרונות" כתבה של שמעון שיפר, הוא לא שייך לאופוזיציה, והוא כותב כך: "צריך להודות כי ראש אש"ף לא שיקר לגמרי כשהודיע כי הוא מחזיק בידיו מכתב". כלומר, ראש אש"ף לא שיקר. מי כן שיקר? אומר שמעון שיפר: "פרס התנהג בפרשה זו כאילו הוא מעל לכל ביקורת. הוא זלזל באופוזיציה, הוא זלזל בתקשורת. הפרסום של המכתב מותיר טעם רע בפה".

זאת לא אופוזיציה, זה כתב עיתונאי. כל העיתונאים כותבים – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אז מה?

יוסף בא-גד (מולדת):

כל העיתונאים כותבים ששמעון פרס לא דיבר אמת, ולבושתנו וחרפתנו ערפאת ביוהנסבורג אמר את האמת. אוי לנו, למה שהגענו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה מתייחס ברצינות לערפאת.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מבקש, אל תעזור לי, אני מסתדר לבד, ידידי.

ולכן אני רוצה לשאול את שר החוץ: במשך פעילותך הפוליטית כמה פעמים לא דיברת אמת והתנצלת על זה? אם אתה מוכן, תגיש רשימה, והדברים מפורסמים. אני מבקש גם מעיתונאים לומר כמה פעמים הוא כבר לא דיבר אמת וחזר בו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה רוצה לתפוס אותו בשקר נוסף על השאלה הזאת?

יוסף בא-גד (מולדת):

לא צריך להשתדל לתפוס אותו, יש לו מספיק.

לכן אני אסיים בדברי הגמרא – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

יוסף בא-גד (מולדת):

אוי ואבוי לשמעון פרס שאתה מגן עליו. אוי ואבוי לו. אתה יודע, אתה צודק, הוא שייך לך ואתה שייך לו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דראושה, מספיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה שמרגיז אותך — — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

עכשיו זה כדורגל.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני רוצה לסיים, כרגיל, בדבר תורה. הגמרא מספרת, בסנהדרין צ"ז, שהיתה עיר אחת, שמה קושטא, לא קושטא בטורקיה. קושטא בארמית זה אמת. בעיר הזו אף אחד לא היה משנה מדיבורו. פעם אחת נכנסה אשה בשעה שאשה של אדם חפפה ראש. הוא חשב שזה לא יפה, לא צנוע, שתראה אותה חופפת ראש, אף שהיא אשה, והוא אמר: אשתי לא בבית. מתו שני בנים. באו ואמרו: מה זה מתו לך הבנים? אצלנו לא מתים הבנים, כי פה עיר אמת, מקום שיש אמת, אין מוות. הוא אמר: שיניתי בדיבורי. אמרו לו: קום מהר ותעזוב את המקום, לא תלמד את מלאך המוות את הכתובת שלנו.

שמעון פרס, בעיר קושטא, בעיר האמת לא יקבלו אותך, לא תוכל להיכנס לשם.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת יוסף בא-גד. אני מזמינה את חבר הכנסת חגי מירום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

ועוד איך יקבלו אותו.

יוסף בא-גד (מולדת):

אתך, יחד אתך, שניכם יחד במקום אחד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בא-גד, לא מעל הדוכן, אני מבקשת לרדת.

יוסף בא-גד (מולדת):

אוי ואבוי לו שאלה הם ידידיו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שלום שאתה לא יודע מה הוא, והוא יודע מה זה שלום.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בא-גד, אני מבקשת, לא מעל הדוכן.

אני מזמינה את חבר הכנסת חגי מירום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה יודע איזו הערכה יש לו בעולם? בעולם – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת להפסיק את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יבורך כל מי שעושה שלום.

חגי מירום (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, מה עושה אופוזיציה שאין לה מה לומר? – נתפסת ונטפלת למכתב שאין בו טענה של ממש.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

חגי מירום (העבודה):

נתפסת לטענות על שקר, כן או לא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

חגי מירום (העבודה):

לא, לא עכשיו, ברשותך. ואני רוצה לדבר פה באופן כללי. זו סקירת שר החוץ על פעולות משרד החוץ.

חבר הכנסת דראושה, בדרך כלל אני מתייחס אליך בכבוד הראוי.

היו"ר א' סלמוביץ:

זה מפריע שם, אני מבקשת להפסיק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

חגי מירום (העבודה):

תן לו להחזיק את החפיסה הזו עם יאסר ערפאת עליה. הוא התאהב בה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בא-גד, אני מבקשת להפסיק.

חגי מירום (העבודה):

מאתמול הוא מסתובב בכל הכנסת כדי להראות את המתנה הזו שיש לו. עסק גדול.

יוסף בא-גד (מולדת):

אוי לנו שהגענו לזה.

חגי מירום (העבודה):

אוי ואבוי לנו.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת יוסף בא-גד, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

חגי מירום (העבודה):

לא ייצרו את זה בשבילך, ייצרו את זה בשביל אנשי השטחים.

היו"ר א' סלמוביץ:

עוד פעם אחת אתה מוציא את זה, ואני מוציאה אותך החוצה.

חגי מירום (העבודה):

אבל אתה נדבק בזה, לוקח את זה ומסתובב עם זה, כי בשבילך, חבר הכנסת בא-גד, זה עוד פרופלור, אבל אנחנו – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אוי ואבוי שאתם כולכם פרופלור – – –

חגי מירום (העבודה):

אבל אנחנו דנים בעניין רציני, אז תן לנו לדון בו.

יוסף בא-גד (מולדת):

כן, רציני מאוד, מוכרים את ישראל.

חגי מירום (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, משרד החוץ עוסק במשך השנה, השנה וחצי האחרונה במפעל השלום, מפעל גדול מאוד של ביצוע השלום; לא דיבור על שלום, כמו שהיינו רגילים בשנים קודמות, אלא ביצוע של שלום. זה מפעל ענק שלקח אותו על כתפיו שר החוץ שמעון פרס, עושה בו סגן השר יוסי ביילין, עושה בו מנכ"ל המשרד אורי סביר ועושים בו חברים רבים מן המשרד בכל פינה בעולם, לרבות הצוות הדיפלומטי שנמצא בכל פינה בעולם. ומפעל שלום גדול כזה בהיקפו, טרם היה לנו מאז קמה מדינת ישראל.

צריך גם לדעת – אני אומר את זה לחברים מהאופוזיציה – לצפות בהערכה בעוצמתו של מפעל השלום הזה שמשרד החוץ עוסק בו. זה לא איזה דבר קטן, זו עבודה חובקת עולם, שמתחילה בניסיונות להידבר עם השכנים הקרובים ביותר, אלה הפלשתינים, המשכה בניסיונות להידבר עם הירדנים, עם הסורים, עם הלבנונים, המשכה במתן גיבוי פוליטי רחב יותר במערכת העולמית, אצל המעצמה הגדולה, אצל ארצות אירופה, אצל גורמים שצריכים לתת לזה את הגיבוי, גם הבין-לאומי וגם הכלכלי. והוויכוח על מכתב כן או מכתב לא מגמד את עוצמתו של מפעל השלום שמשרד החוץ עוסק בו.

אני חושב שאיש לא יכול – ואם יש פה כזה, שיקום – שלא לומר – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הצהרת בלפור – – –

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת ויינשטיין, איש לא יכול שלא לומר, שאין שינוי דרמטי באווירה, הן במזרח התיכון והן בעולם כולו.

עוזי לבדאו (הליכוד):

תסתכל על הבורסה.

חגי מירום (העבודה):

העולם מצדיע לתהליך הזה במדינת ישראל, מכל פינה. ואנחנו במרוקו ואנחנו בתוניס ואנחנו במדינות המפרץ, וחברי הכנסת, אנחנו נראה בקרוב מאוד התקדמות של ממש עם ירדן, דברים שאנחנו לא צופים אותם.

עוזי לבדאו (הליכוד):

חסר רק עט.

חגי מירום (העבודה):

לא רק עט, חביבי. אתה תראה את הגבול נפתח.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כך אמר פרס.

חגי מירום (העבודה):

ואתה תראה דרכים בין-לאומיות, שבהעדר שלום כבר נוסעות וייסעו עליהן מכוניות ירדניות וישראליות בשני הכיוונים. אתה תראה אנשי מסחר ירדנים פה בירושלים אף שאין חתימה על מסמך שלום. תראה אותם פה מסתובבים ועושים – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה היה כל הזמן – – –

חגי מירום (העבודה):

לא, זה לא היה כל הזמן, בוודאי לא בתקופת שלטון הליכוד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

סליחה, סליחה.

חגי מירום (העבודה):

ואתה תראה גם התקדמות בקרוב ביותר בתהליך השלום עם הסורים. נכון, זה פרטנר קשה מאוד למשא-ומתן לשלום, הוא עיקש, הוא יודע מה הוא רוצה, הוא עומד על שלו, אבל גם אנחנו יודעים את זה, ובסופו של דבר אנחנו גם נראה התפתחות ממשית בעתיד בשלום עם אש"ף.

אני רוצה להגיד כאן לחברים, עברתי אתמול, אדוני שר החוץ, בלב יריחו, בכביש הבין-לאומי, ואני עובר שם כל שבוע כשאני נוסע לכנסת, בדרכי מהעמקים, דרך הבקעה. אתמול הרגשתי שם יותר ביטחון מכפי שהרגשתי בימי האינתיפאדה, כשהיינו שם עם ג'יפים בכל פינת רחוב. דגלים – נכון, דגלי אש"ף, אלה לא דגלים שלי. אווירה של חנויות פתוחות, של עסקים, של מסחר, ילדים הולכים

לבתי-הספר, אווירת רצון טוב, אווירה של שלום. אני חושב שאין מאפיין גדול מזה. ואגב, גם ברצועת-עזה יש השתלטות של המשטרה הפלשתינית ויש רצון של הגורם המתון לעשות את השלום הזה.

אז יאסר ערפאת המקולל הזה אומר בדרום-אפריקה את הדברים שהוא אומר על ג'יהאד ועל הסכם קורייש, אבל האנשים פה מדברים שלום מתוך השטח, ואת זה לא עשו כך מהשמים. את זה עשה משרד החוץ, את זה עשה שר החוץ, שאתם פה מטיחים בו את הדברים שאתם מטיחים בעזות מצח שאין למעלה ממנה. ואנחנו נראה גם אפשרויות של התרחבות.

ואנחנו לא נראה מסירה של ירושלים. אני חושב שאתם צריכים להאמין לשר החוץ, לראש הממשלה וגם לי, העומד פה מטעם מפלגת העבודה, כשאנחנו אומרים שירושלים לא תחולק יותר. אין לנו כוונה לכך. אנחנו רואים בירושלים את לב לבה של מדינת ישראל, ואני אישית אפילו אומר פה דבר שאולי יתמיה אתכם: אני רואה גם את השכונות הקרובות לירושלים, שאין בתחומי "הקו הירוק" ונבנו במשך השנים, הופכות לירושלים גדולה, לירושלים רבתי ישראלית ריבונית. ואני מעדיף ירושלים גדולה ומדינת ישראל קטנה יותר מאשר מדינה גדולה, הכוללת את כל ארץ-ישראל, בלי אפשרות להגיע לשלום.

ואני חושב שאנחנו גם נראה איך תקום את מדינה פלשתינית. זה לא דבר שהסכמנו עליו כרגע, אבל מי שחושב, למשל, שהרעיון של הקונפדרציה הירדנית-הפלשתינית לא מקים ישות מדינית פלשתינית כזאת, יש לו טעות. בסופו של דבר יהיה פה מבנה מדיני פלשתיני, ואני לא חושב שמישהו צריך להיות חרד כל כך מזה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

המצע שלך נחרד.

חגי מירום (העבודה):

תנו להם לחיות שם ותנו לנו לחיות במדינת ישראל. המצע יוכל להשתנות. פוליטיקה ריאלית, חבר הכנסת ויינשטיין, היא פוליטיקה מתהווה, שבה מסתכלים ומתבוננים לעבר תהליך. תראה, אם הטרור ילך ויפסק, אם הם יגלו שהם משתלטים ויוצרים סדר ציבורי, אתה תתנגד לכך שהם יבנו לעצמם איזו ישות מדינית משלהם? מה האסון הגדול שבכך?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אבל לא מדינה לדורות.

חגי מירום (העבודה):

אני רוצה להגיד כאן, מפלגת העבודה – אני לא יודע על מרצ – ראתה את הרעיון הגדול שבשלום, בהיפרדות מהפלשתינים וביצירת מדינת ישראל שעומדת על שתי רגליים: רגל אחת של רוב יהודי מוצק, והרגל השנייה – דמוקרטיה שתאפשר לאזרחים שלנו לבחור או להיבחר ולהיות אזרחים שווים.

בסך הכול, אדוני שר החוץ, אל תתרגש מהדיבורים האלה של חבר הכנסת בני בגין ואחרים על מכתב כזה או אחר שאין בו יותר ממה שיש בו, והם יודעים שאין בו ממש, אלא לך בדרכך זו והמשך את תהליך השלום, ותן לאנשים להגיד שאתה חוזה והוזה, בסופו של דבר הוכחת שהחזון הזה הופך מציאות. אני מברך אותך ואת אנשי המשרד, את סגנך, את מנכ"ל המשרד, ואת רשת הדיפלומטים העצומה שישנה בכל מקום בעולם, שמבצעת היום הסברה של התהליך הזה ועושה את זה בדבקות גדולה. אני מברך אתכם שתמשיכו כך. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת חגי מירום. אני מזמינה את חבר הכנסת עמיר פרץ – איננו. חבר הכנסת זבולון המר – איננו. חבר הכנסת אלכס גולדפרב – איננו. חבר הכנסת רן כהן – איננו.

שר החוץ ש' פרס:

גברתי, אני רוצה לנצל את זכותי להתערב בדיון, אני רואה שהחברים אינם.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה. אני מזמינה את שר החוץ. אחריו – חבר הכנסת אברהם יחזקאל, ואחריו – חבר הכנסת שאול גוטמן.

שר החוץ ש' פרס:

גברתי היושבת-ראש, אני רואה מה קורה בדיון. האולם ריק, אין לזה שום תהודה, רשומים עוד כ-40 איש, ואני מציע ליושבת-ראש לשקול היטב, אולי כדאי להפסיק את הדיון או להעביר אותו ליום אחר. אני כמעט לא רואה בו טעם כפי שהוא מתנהל עכשיו. אבל, כמובן, אני מכבד כל מה שתחליטי.

אני רק רוצה להגיד, בדיון הזה הוכחו כמה דברים. קודם כול אני רוצה להגיד כמה דברים לטובת הליכוד. הם בפועל נהגו בירושלים המזרחית מה שכתבו במכתבי להולסט, אפילו קצת יותר. היום זה בא לידי ביטוי, ואני שמח על כך. בעצם מכתבי הוא תצלום מצב שנוצר על-ידי הליכוד.

שנית, אני מאוד שמח שהליכוד הביע היום אמון חסר תקדים ביאסר ערפאת. אני רוצה להגיד לחברי הליכוד, הייתי קצת מסתייג. להאמין הכול, מול כל שרי הממשלה, רק לערפאת אתם מאמינים?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

איך ההוא אמר? – תלוי למי משווים.

שר החוץ ש' פרס:

כן, אפילו. בהשוואה אליך למשל, יכול להיות, אם אתה עושה השוואות. אבל הבעת אמון כזו ביאסר ערפאת, תרשו לי להזהיר אתכם, אל תפריזו כל כך. בכל זאת הוא מייצג עם אחר, הוא מייצג דבר אחר. אני שמח שביבי נתניהו, כנציגה של האמת הסופית, כפי שאנחנו יודעים, אף-על-פי שלא כולם חושבים כמוהו בליכוד, הוא גם כן מאמין רק ביאסר ערפאת. זה מהפך פוליטי מהמדרגה הראשונה, חסר תקדים. שתקום סיעה שלמה ותגיד, במדינת ישראל, אם יש לנו ברירה: להאמין לראש ממשלה, לשר החוץ או ליאסר ערפאת – ליאסר ערפאת. באמת מצוין.

שלישית, אני רוצה להגיד, התברר שהיה כאן ניסיון של עלילת דם.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מבקשת להפסיק את זה עכשיו.

שר החוץ ש' פרס:

הדברים נמסרו לכנסת בדיוק כפי שהיה כתוב במכתבי להולסט. במכתבי להולסט אין שום התחייבות, יש רק צילום מצב. באותו יום גם דאגתי לדבר בכנסת, כדי שלא יגידו שמסתירים תוכן מהכנסת. התברר שאין כאן שום הסתרה ושום דבר. מכתב איננו מסמך. בהחלט משרד החוץ כותב אלפי מכתבים. אם מישהו יגיד, אין לך עוד מכתבים? יש לי עוד מכתבים, אז מה? יש הסכם אוסלו, הוא המחייב. כל הכרוך בהסכם אוסלו הונח על שולחן הכנסת כפי שצריך.

מיכאל איתן (הליכוד):

היום הודיעו בשמך – – –

שר החוץ ש' פרס:

שמע, אתה בכלל לא קיים בשבילי. תרצה לדבר, דבר אחרי, לא במקומי ולא באמצעותי. אתה בא רק להפריע, אתה חסר נימוסים, אתה פרלמנטר ראוי לכל גינוי, אתה עושה את זה פעם אחרי פעם, ואינני מוכן – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

גם אתה, שניכם. שניכם זוג מן השמים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

בא אדם, מדבר לא-אמת ומחלק ציונים.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אני עוד לא העליתי דבר שקר, אין מעליל גדול ממך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תציג כאן את כל המסמכים שעליך להציג – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, אני מבקשת להפסיק את זה.

שר החוץ ש' פרס:

אין מעליל גדול ממך. מעלילן, משמיצן, מדמיין, מקשקש. שניכם לא קיימים בשבילי.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אילו באת בפני בית-המשפט העליון והיית חייב להגיש את כל המסמכים והיית אומר, שכחתי מסמך
— — —

שר החוץ ש' פרס:

בלי אילו, אני לא צריך ממך שום אישורים.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

יש מיכאל ועוזי, שני חבר'ה שבאים להפריע, להשמיע דברים שאין להם מושג עליהם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ביפן אדם כמוך עושה חראקירי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, אני קוראת לסדר בפעם הראשונה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

ניקסון הודח — — רק אדם כמוך מתנשא — — שר חוץ בממשלת ישראל — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, אתה מדבר ללא רשותי.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא נבחרתי בפריימריס של הליכוד ואינני זקוק לשום אישור ממך. אבל אתה צריך להתנהג, ויש לך ממי ללמוד איך מתנהגים בכנסת. אתה בא כל פעם רק להפריע, רק להמציא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אינני בא ללמוד ממך פרלמנטריזם.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, אתה לא יכול להפריע כל הזמן.

שר החוץ ש' פרס:

אני שמח שלחבר הכנסת עוזי לנדאו יש עכשיו תחליף – ערפאת. אתה תאמין בערפאת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני לא לחצתי את ידו.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

זוג מן השמים. אתה מאמין לערפאת, ואתה מאמין לערפאת, סוף סוף התברר מי בכנסת הזאת מאמין לערפאת ללא הסתייגויות.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אמור מי חבריך ואומר לך מי אתה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה קיביצער של ערפאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו. חבר הכנסת מיכאל איתן.

שר החוץ ש' פרס:

זה לא חשוב מה שהוא אומר ביוהנסבורג.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

תפסיקו את זה.

שר החוץ ש' פרס:

הגעתם מרחק פוליטי עצום. היום אריק שרון אמר ברדיו, מה אתם רוצים? הלוא ממשלת שמיר פתחה את ה"אוריינט האוס" למטה הראשי של אש"ף.

עוזי לנדאו (הליכוד):

סליחה.

שר החוץ ש' פרס:

שום סליחה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, מה קורה פה?

עוזי לנדאו (הליכוד):

עומד שר החוץ ומפריח שקרים.

שר החוץ ש' פרס:

מותר לי לעמוד ולהגיד מה שאני רוצה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה.

שר החוץ ש' פרס:

התחילו ב"אוריינט האוס", פתחו את ה"אוריינט האוס" – – –

חגי מירום (העבודה):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מירום, אני מבקשת ממך.

שר החוץ ש' פרס:

הראשונים שהכירו ב-"Palestinian people" היו הליכוד. הראשונים שהחליטו על אוטונומיה מלאה היו הליכוד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אנחנו שלחנו אלפי יהודים אתיופים למדבריות סודן?

שר החוץ ש' פרס:

הראשונים שפתחו את ה"אוריינט האוס" לאש"ף היו הליכוד. עכשיו הוא עלה מדרגה. יש איש אחד במזרח התיכון שהליכוד מאמין לו – יאסר ערפאת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אז תקנו אתם את השגיאות.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

תודה. אני אומר לך, באמת, אתם מתקדמים בצעדי ענק להבנה פוליטית.

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה אתה לא משיב על הדברים?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

אני רוצה להגיד לחבר הכנסת ביבי נתניהו, שהוא על תקן כפול – של ריאליסט ושל נביא, מפני שהוא אמר כך: בפוליטיקה צריך שיהיה חזון וצריך שיהיה ריאליזם. הא ראייה, שיש לו שניהם, רק לא ברור לי מה החזון שלו ובמה הוא ריאליסט. הוא רוצה שלום עם הערבים, אבל הוא לא יודע עם איזה. אש"ף? לא, אסור. "חמאס"? לא, אסור. סוריה? לא, בלתי אפשרי. עם מי הוא כן רוצה? הלוא הוא ריאליסט, הוא לא כמוני. אני מדמיין. הוא ריאליסט גדול.

עוזי לנדאו (הליכוד):

תתחיל לדבר לעניין.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

אני יודע שאתם חושבים כך על ביבי נתניהו, הלוא זה לא סוד. אתם לא עושים מזה סוד. אתם אפילו לא מתביישים לתקוף את המנהיג שלכם כל היום. הלוא הוא כמעט במיעוט אצלכם במפלגה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אנחנו לא קראנו לו "חתרן בלתי נלאה".

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

שר החוץ ש' פרס:

אני מאוד שמח שהוא ריאליסט.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתמול קראת למישהו מחברי הכנסת "כתב מחורבן". תתבייש לך.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, די.

שר החוץ ש' פרס:

בשבילי אתה לא קיים כאן.

מיכאל איתן (הליכוד):

סגנון יש לך.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

שר החוץ ש' פרס:

תצעק מה שאתה רוצה, מה זה חשוב.

מיכאל איתן (הליכוד):

איזה סגנון יש לך.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

שר החוץ ש' פרס:

עכשיו יש לו חזון. מה החזון שלו?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת ויינשטיין, עכשיו אתה מתחיל? די.

שר החוץ ש' פרס:

מה החזון שלו? לא יעזור לכם שום דבר. הפעם, חבר הכנסת הנכבד, הפעם לא אתן לכם שתשמיצו אותי, שתעלילו עלי, שתמציאו שקרים – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה עושה את זה בעצמך.

שר החוץ ש' פרס:

הפעם, חביבי, לא יעזור שום דבר. נגמר.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, אני מבקשת ממך.

מיכאל איתן (הליכוד):

תשמרי על כבוד הכנסת.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, בראש ובראשונה טול קורה מבין עיניך ושמור אתה על כבוד הכנסת ואל תפריע לנואם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

נעבעך – – –

חגי מירום (העבודה):

אתם גמדים.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת ביבי נתניהו הוא גם נציג העתיד. במה הוא כל כך מייצג את העתיד? מה הוא נביא?

מיכאל איתן (הליכוד):

שר החוץ אמר שהכנסת לא קיימת.

שר החוץ ש' פרס:

לא. אתה לא קיים. הכנסת קיימת.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מיכאל איתן, עומד פה נואם, אני לא אחראית למה שהוא אומר וגם לא לדברים שאתה אומר.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא אסביר לך שום דבר, אתה תשב בשקט.

שר החוץ ש' פרס:

חבר הכנסת מיכאל איתן הוא חבר כנסת מתפרע, מתנהג בחוסר נימוס, בא רק להפריע. אני לא אתייחס לדבריו. כתוב בתקנון שאני צריך להתייחס לדבריו?

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה מכיר את תקנון הכנסת?

שר החוץ ש' פרס:

כן, יותר ממך. אין שום דבר שמחייב להתנהג כפי שצריך להתנהג אל אדם שלא יודע להתנהג, ואתה עושה זאת פעם אחרי פעם. אתה מקווה – – –

אני מוכרח להגיד, שהתרגשתי התרגשות עצומה מדבריו של חבר הכנסת שאול יהלום. הוא קרא אצל מינה צמח, כך הוא אומר, ש-60% מתנגדים לתהליך השלום. הוא אומר: לך לעם. שבועיים קודם היה כתוב אצל מינה צמח ש-80% תומכים בתהליך השלום. אני מסכים שבכל פעם שמינה צמח תחליט, או שאתם תצאו או שאנחנו נצא.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה פתפופתי הביצים האלה?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

גברתי היושבת-ראש, אי-אפשר שהאיש הזה לא ייתן לי רגע לדבר בלי להפריע. אני לא מסכים. זכותי לדבר.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני, אני עושה פה ניסיונות – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, אני מבקשת ממך להפסיק.

שר החוץ ש' פרס:

לחבר הכנסת שאול יהלום יש פטנט. אני לא ידעתי בכלל שהמפד"ל בנוי על מינה צמח. התגלה לי שיש לכם סוף סוף מקור סמכות בלתי רגיל. מינה צמח אומרת 60% – הביתה; 80% – בפנים. כך אפשר לנהל מדינה?

הממשלה נבחרת לארבע שנים, והיא לא תצא לשום בחירות למרות כל הטענות המגוחכות שיש. מדוע היא נבחרת לארבע שנים? מפני שבמשך ארבע שנים היא צריכה לעשות גם דברים לא פופולריים.

לימור לבנת (הליכוד):

— — — תרגיל מסריח, אדוני שר החוץ. שנתיים — — —

שר החוץ ש' פרס:

שנתיים, מצוין, אז חכי בסבלנות. את אשה צעירה, מה בוער לך? חכי עוד שנתיים.

לימור לבנת (הליכוד):

לא, שנתיים כבר עברו, עוד שנתיים זה יותר מדי.

שר החוץ ש' פרס:

אני נורא מצטער שאין לך סבלנות. אהדתי נתונה לך.

ממשלה נבחרת לארבע שנים כדי שתוכל לעשות גם דברים לא פופולריים וכדי שלא תפחד ממה שאומרת דעת הקהל כל בוקר. לפי דעתי, לפעמים ממשלה נבחרת לפי יכולתה לעשות דברים לא פופולריים, לאו דווקא פופולריים. אחד הדברים המסוכנים ביותר במשטר דמוקרטי זה הפופוליזם, הרדיפה אחרי הפופולריות, הרדיפה אחרי הכותרות.

מיכאל איתן (הליכוד):

מכונית לכל פועל... אתה ממציא הפופוליזם הישראלי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

שר החוץ ש' פרס:

יש לנו ארבע שנים, אנחנו נופיע עם הרקורד האחראי ביותר של ממשלה, ולכם לא יהיה מה להגיד לא לגבי העבר ולא לגבי העתיד. אין לכם שום תוכנית, למשל, לגבי רצועת-עזה. אני פעם רציתי לשמוע מחבר הכנסת ביבי נתניהו. אני לא רוצה לפגוע בו באופן אישי, הוא מדבר על אמת?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

ביבי נתניהו כל כך מסכן אותך?

שר החוץ ש' פרס:

חס ושלום, הוא מסכן אותך.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה דואג לי?

שר החוץ ש' פרס:

כן. תראה מה שחברי הליכוד אומרים, שמוכרחים להסיק מסקנות. אני מסכן אותך? חס ושלום. אני רק דואג לך, מה יהיה אתך במצב הזה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

החזון שלך – – –

שר החוץ ש' פרס:

החזון שלי יתגשם דבר אחרי דבר, לא יועיל שום דבר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

איזה חזון?

שר החוץ ש' פרס:

מה שקראתם "עזה" וצחקתם, מתגשם ויהיה. ולא יעזור שום דבר. החזון הוא, שאנחנו לא נהיה עם שליט ללא טעם וללא צורך, שלא נשלח את החיילים שלנו להיות מטרה ניידת לילדים מיידי אבנים. זה חסר תכלית וחסר תוכן, ברצועה שבכל שנה נוספים בה 40,000 תושבים. אף פעם הליכוד לא מוכן לענות. כל הזמן אומרים: אתה לא עונה לעניין. תענו אתם פעם לעניין, מה אתם מציעים?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אם תיתן ליתר חברי הכנסת לדבר, נענה לעניין. דיברת בהתחלה, אתה מדבר עכשיו.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

גברתי, אני מבקש שלא יפריעו לי. אני לא מסכים.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני, אני לא אחראית לזה שפה מפריעים. אני משתדלת – – –

שר החוץ ש' פרס:

אינני מסכים. אתה יכול לצאת החוצה ולחכות. אתה צריך לכבד את כללי המשחק.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר, עם כל הכבוד, מי שמנהל את הישיבה, אני רוצה להזכיר לך, זו אני.

שר החוץ ש' פרס:

תודה רבה, גברתי. תנהלי את הישיבה, ואל תיתני לשני אנשים שבאים במטרה להפריע.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא נותנת אותם, עם ישראל נתן לך אותם. מה לעשות, הם נבחרו העם.

שר החוץ ש' פרס:

את מנהלת את הישיבה. אם את מנהלת, או שתבקשי מהם לנהוג כפי שנוהגים בכנסת, או שתתני לי להשיב להם כפי שצריך.

היו"ר א' סלמוביץ:

תוכל לעקוב אחרי הבקשות שלי על-פי הסטנוגרמה. תראה שקראתי אותם לסדר, ביקשתי מהם, הכול לפי התקנון.

שר החוץ ש' פרס:

אבל הם לא נשמעים לך, מה לעשות?

היו"ר א' סלמוביץ:

מה לעשות? אולי צריך לפטר גם אותי.

שר החוץ ש' פרס:

לא, חס ושלום. יש לי כבוד אלייך, את מתנהגת בסדר גמור. הבעיה לא אתך, הבעיה אתם.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אם הם לא נשמעים צריך – – –

לימור לבנת (הליכוד):

צריך להחליף את השר.

שר החוץ ש' פרס:

גברתי היושבת-ראש, אני מאוד מעריך את האופן שבו את מנהלת את הישיבה. יוצא מן הכלל.

היו"ר א' סלמוביץ:

אם תאפשר לי, אני מבטיחה לך שהכול יהיה בסדר.

שר החוץ ש' פרס:

אני בהחלט אאפשר לך. אני מכבד אותך. אבל אני מבקש ממך כיושבת-ראש שלא תהיה הפרעה אחרי כל משפט. יושבים כאן שני חברי כנסת ומפריעים. זה לא נהוג בשום פרלמנט.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר, אני לא אחראית לזה שהם מפריעים. בידי כלים לנקוט נגדם סנקציות כאלה או אחרות. אבל אם חברי הכנסת מעירים ויש להם קריאות ביניים – – –

שר החוץ ש' פרס:

זה בסדר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לשאול.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא מאפשרת עכשיו לדבר. חבר הכנסת איתן, לא עכשיו, לא באמצע דבריו של השר.

שר החוץ ש' פרס:

הליכוד לא השמיע בפני העם פעם אחת משפט רציני אחד מה אנחנו רוצים ברצועת-עזה, מה היה ב-27 השנים שהיינו שם, בשביל מה היינו צריכים להקריב זמן, חיי אדם, אמצעים, לאן זה מוביל, עם מי אתם רוצים לעשות שלום. פעם אחת דברו לעניין. אתם באמת חושבים שהעם משתולל מההשמצות הקטנות האלה? אני לא זקוק לשום דבר. אינני אדם מתנשא, אני אדם מנוסה ולא מתנשא. אני כבר מכיר את כל הפוילע-שטיק בפוליטיקה הישראלית. בישראל, במקום להתווכח לגופו של עניין, מנסים

— — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

הנחת להם יסודות.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

במקום להתווכח לגופו של עניין ניסו במשך שנים ארוכות, ובמיוחד כלפי, לפגוע באישיותי, באמינותי ובהגינותי.

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא צריך היה להתאמץ הרבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

איש לא הצליח, אין נגדי שום דבר שמעיד אלא על עמידה אמיתית על הדברים שאני מאמין בהם, על חתירה בלתי פוסקת, אני גם לא מתרגש מזה שאומרים שאני חזוניסט.

עוזי לנדאו (הליכוד):

חתיירה בלתי פוסקת, אתה צודק.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מבקשת להפסיק את זה. חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

כן, אני חתרן בלתי פוסק למען השלום, ואני לא מבקש ממך מדליה. אני לא זקוק למדליות שלך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אנדרטה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

גם לא אנדרטה, תדאג לאנדרטה לעצמך. לא זקוק לא לאנדרטאות, לא למדליות, לא להשמצות, לא לעלילות דם. שום דבר לא יועיל לכם. שום דבר. העם ישפוט, ואנחנו נקבל את כל הנקודות.

דב שילנסקי (הליכוד):

את כל הדברים האלה של השמצות למדו ממך.

שר החוץ ש' פרס:

רוב ימי, גברתי היושבת-ראש, אמרו עלי שאני ביצועיסט. הפיצו עלי, גם זאת החברים האלה, שאני לא יודע לדבר ואני לא יודע לכתוב. עכשיו להיפך, אומרים שאני חזוניסט. בסדר. חצי חיי הייתי – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

בפגיעות ובהשמצות, אם מישהו נותן לך, הוא לא מחזיר לך 10% ממה שאתה נותן לאחרים.

שר החוץ ש' פרס:

באמת... האם מישהו אמר עליך שאמך ערבייה?

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה טוב או רע?

שר החוץ ש' פרס:

מישהו אמר שאמך ערבייה, מישהו אמר שיש לך בתי-חרושת? זה בא מבית-הספר שלכם.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה טוב או זה רע? אתה לא משיב.

שר החוץ ש' פרס:

לך אני לא משיב. מודה באשמה. לא לך ולא לחבר הכנסת מיכאל איתן. זוג המפריעים הפרופסיונליים. תעשו ערבי בידור, תופיעו בפני קהל, תפריעו אחד לשני, אל תתעסקו אתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה מדבר רק עם אש"ף. אנחנו לא פרטנרים, לא קיימים.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

שר החוץ ש' פרס:

לא יעזור שום דבר. למה רוצים להפריע לי? מפני שלא רוצים שאגיד מה שיש לי להגיד. אני מודיע שלליכוד אין שום תוכנית, שום מחשבה אמיתית, לא ריאלית ולא חזונית, למשל לגבי רצועת-עזה, איך לפתור את בעיית הקיום שם, את בעיית הצפיפות, את בעיית הפרנסה, את בעיית הסכינאות, את בעיית הטרור, את בעיית הריבוי הטבעי. שום דבר. לא קיים.

במקום זה הם ניסו להיתפס למכתב – מסכנים – כשאין לזה יסוד. מה שאמרנו היו דברי אמת. ערפאת לא דיין בכל שלושת הנושאים. בנושא הראשון, שהוא לא חתם בקהיר מפני שלא היה לו מכתב, ובקהיר נתנו לו מכתב – לא דובים ולא יער. הוא לא ביקש בקהיר שום מכתב ולא קיבל שום מכתב. שנית, אין שום מכתב ליאסר ערפאת בעניין ירושלים מטעם ממשלת ישראל.

עוזי לנדאו (הליכוד):

להולסט.

שר החוץ ש' פרס:

באמת? התעוררת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

את התרגילים האלה – – – אתה מוליך את הציבור שולל. זו רמאות.

שר החוץ ש' פרס:

שום תרגילים. חבר הכנסת עוזי לנדאו, מר מנחם בגין שלח את משה דיין – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו, חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

— להיפגש עם תוהאמי במרוקו ולא סופרה לכנסת מלה. אחר כך הוא נסע לראות את קרט, לפני שהוא סיפר לממשלה. הוא הראה לו את תוכניות האוטונומיה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

הדברים האלה — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

זה לא מעניין אותי. לא יעזור לכם שום דבר. פתאום מכבדי הכנסת. סיפרו כאן על פגישת שר החוץ עם תוהאמי? סיפרו כאן על פגישת בגין-קארטר?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתה אינך מספר בניגוד לחוק. יש חוק.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת לנדאו.

חגי מירום (העבודה):

ולא על פגישות שמיר-חוסין.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא רוצה לספר לא רק על זה. אילו הייתי פותח את הפה – יש לי הרבה מה להגיד. "אוריינט האוס". ב"אוריינט האוס", במזרח-ירושלים, בתקופת הליכוד, ישב האיש שניהל את המשא-ומתן בשם אש"ף עם ממשלת הליכוד. כל פעם צריך להזכיר את זה – אני אזכיר את זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה טוב?

שר החוץ ש' פרס:

מצוין.

מיכאל איתן (הליכוד):

אז מה אתה רוצה?

חגי מירום (העבודה):

מה אתם רוצים?

שר החוץ ש' פרס:

אתם מייסדי המדינה הפלשתינית. מייסדי העם הפלשתיני.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

שר החוץ ש' פרס:

אתם מייסדי המדינה הפלשתינית. לא יעזור לכם. אתם גם לא יודעים לאן לנווט את הספינה לעתיד. אין עתיד, אין ספינה. איש לא יודע מה יקרה למדינה הזאת. אנחנו רוצים מדינה דמוקרטית יהודית שיש לה כבוד לתושבים הפלשתינים והערבים שחיים בתוכה, וירושלים מאוחדת. לא יעזור שום דבר. זה לא פטנט שלכם, ולצערי הרב הליכוד עושה דבר נורא, הוא משוויץ בעולם שממשלה זו רוצה לחלק את ירושלים. על סמך מה? השנאה לממשלה כל כך גדלה עד שכל היום אומרים: רגע אחד, מוסרים את מזרח-ירושלים. מי מוסר את מזרח-ירושלים?

עוזי לנדאו (הליכוד):

אתם.

שר החוץ ש' פרס:

כל רגע באים ואומרים: רוצים לחלק את ירושלים. תראו עכשיו את הסיכום של הדיון היום. אם אני מסכם את דברי הליכוד, הם אומרים לעם כך: למי שצריך להאמין, זה ליאסר ערפאת. נקודה שנייה, המערך רוצה לפלג את ירושלים. נקודה שלישית, הוא ויתר על מזרח-ירושלים. ולנו – יש תוכניות סודיות לעתיד. אף אחד לא יודע מה הן. חוץ מזה שמר ביבי נתניהו מעיד על תכונות האופי שלו, שהוא ריאליסט וחזוניסט. זה לא מוכח במציאות. באיזה מקרה הוא היה ריאלי? באיזה מקרה החזון שלו התבצע? כל פעם הוא חוזר ואומר. רק מפני שאני אדם מאופק, אני לא משיב לו על זה שהוא אמר שאנחנו לא אומרים אמת. ואתם מבינים בדיוק למה אני מתכוון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אנחנו לא מבינים.

שר החוץ ש' פרס:

אתם לא תבינו, לכם אני לא עונה. אתם לא תבינו, לא יעזור שום דבר. אתם בפיגור מתמיד אחרי המאורעות, אחרי הנימוסים, אחרי הדיונים. יש לכם בעיה של פיגור. אין מה לעשות. זה ייקח הרבה זמן.

מיכאל איתן (הליכוד):

נלך לציבור.

שר החוץ ש' פרס:

תלך. אני מפריע לך? לך. לך יום ולילה. תקנה כרטיס, ותקח ופלה מחבר הכנסת בא-גד. חבר הכנסת בא-גד בא הנה מצויד בוופלות וגם בוודקה. קחו ופלה, קחו וודקה, תלכו לציבור.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

שר החוץ ש' פרס:

אני גם רוצה להגיד לך, חברת הכנסת נעמי בלומנטל, שאני מאוד התרגשתי — —

היו"ר א' סלמוביץ:

זו חברת הכנסת לימור לבנת. מדובר בחברת הכנסת לימור לבנת.

שר החוץ ש' פרס:

אני יודע. היא השתתפה בדיון, היו לה היום אמרי שפר יוצאים מן הרגיל. פשוט התגלה כשרון בכנסת, עם חרוזים, עם פרוסות ועם פריסות ועם פרסות — יוצא מן הכלל. איך אמר פעם משורר צרפתי, מה ההבדל בין פרזה לשירה? הוא אומר שזה כמו בין הליכה לבין ריקוד. היום שמענו ריקוד כל כך יפה. אבל מה זה שווה?

תוכנית אין לכם, עתיד אין לכם, לאן ללכת אתם לא יודעים. לאן שהלכתם עד עכשיו יצרתם את כל התקדימים הגרועים שבעולם. ויתרתם עד גרגיר החול האחרון בסיני, אתם גרמתם לכך שסוריה לא יכולה להסתפק בפחות; אתם עשיתם אוטונומיה מלאה; אתם הכרתם בעם הפלשתיני; אתם ישבתם ב"אוריינט האוס", הסכמתם שישב אש"ף; אתם שלחתם שליחים סודיים בלי לדווח לכנסת; וראש הממשלה שלכם הלך לדבר עם נשיא ארצות-הברית בלי לספר לבית הזה אפילו ברמז — עכשיו אתם באים ומייללים על העבר. אז מזכירים לכם.

מסתכלים על העתיד, ורואים שאתם עיוורים, לא יודעים מה לעשות. אי-אפשר ליילל על העבר, ואי-אפשר לא לפתוח את העתיד. אנחנו לא ניתן לכם מנוח עד שתעלו ותגידו מה אתם מציעים.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה התשובה למכתב?

שר החוץ ש' פרס:

שום מכתב. המכתב הוא מכתב לגיטימי ולגאלי, דברים כפי שהיו, דברים כהווייתם, מלה במלה על המצב במזרח-ירושלים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

למה לא הבאתם אותו?

שר החוץ ש' פרס:

שום דבר לא השתנה. הדברים נאמרו בכנסת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת עוזי לנדאו.

שר החוץ ש' פרס:

לא יעזור לכם.

חגי מירום (העבודה):

שואלים אתכם מה הפתרון, אתם אומרים: המכתב. יש לכם פתרון – המכתב.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת. חבר הכנסת חגי מירום, חבר הכנסת חגי מירום. חבר הכנסת עוזי לנדאו.

חגי מירום (העבודה):

תשבו בדואר.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מירום. חברי הכנסת. חברת הכנסת לבנת.

יהושע מצא (הליכוד):

חסרה שורה?

שר החוץ ש' פרס:

אני מציע לך לשאול את יאסר ערפאת. לי אתה לא מאמין. אתה מאמין לערפאת. שאל אותו.

יהושע מצא (הליכוד):

כאשר אתה רואה שלא היה מכתב, אני מאמין לערפאת. לך לערפאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מצא.

שר החוץ ש' פרס:

היום קרה מהפך, הליכוד מביע אמון ביאסר ערפאת.

יהושע מצא (הליכוד):

שר החוץ ש' פרס:

אני מברך אתכם. רק אל תגזימו.

יהושע מצא (הליכוד):

חגי מירום (העבודה):

טלב אלסאנע (מד"ע):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת טלב אלסאנע. חבר הכנסת אלסאנע.

קריאות:

היו"ר א' סלמוביץ:

נא להפסיק את זה.

יהושע מצא (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מצא.

שר החוץ ש' פרס:

בכל מקום בעולם אדם כמוך לא היה מפריע כל רגע. בכל מקום בעולם, אתה איש העולם הגדול. אל תפריע.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

ביפן מתאבדים.

שר החוץ ש' פרס:

סע ליפן. סע ליפן. אני מפריע לך?

יהושע מצא (הליכוד):

— — — אתה

שר החוץ ש' פרס:

סע ליפן. סע ליפן, תהיה יפני, תתנהג כמו יפני. אני לא יפני, אני ישראלי.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מצא, חבר הכנסת מצא, חבר הכנסת מצא.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא יפני, אני ישראלי. אני מציע ליפנים לבוא ללמוד בישראל ולא לישראלים לבוא להתאבד ביפן. אבל אם אתה מתאהב ביפן, סע ליפן, תנהג כיפני, יותר יפני מיפני. למה לא? מצאת משהו.

יהושע מצא (הליכוד):

דבר אמת ואל תהיה יפני.

שר החוץ ש' פרס:

אני ישראלי. אני מדבר אמת, אבל יש לך בעיה שאתה מאמין לערפאת. אני אומר לך, אלה ימים גדולים לעניין הפלשתיני.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מצא.

שר החוץ ש' פרס:

לא יעזור לכם שום דבר. גברתי היושבת-ראש, אנחנו מהדיון הזה לא נצא עד אשר שני דברים יהיו ברורים לעם: אנחנו נמשיך בתהליך השלום בלי שום התחשבות באלה שאין להם רוב. יש לנו רוב, יש לנו מנדט.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אין לכם רוב.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אין לכם רוב.

שר החוץ ש' פרס:

אנחנו נחכה בסבלנות ונראה מה יבוא קודם, התוכנית של הליכוד או משיח בן דוד. יכול מאוד להיות, שלפי קצב החשיבה של אנשי הליכוד, המשיח יגיע קודם, אי-אפשר לדעת. אבל אנחנו רוצים לדעת מתי תהיה תוכנית של הליכוד, מתי יגידו מה לעשות בעזה, מה לעשות נגד סכינים, מה לעשות ביהודה ובשומרון, מה לעשות בסוריה, איך לעשות שלום, איך לתת לנוער שלנו עתיד אחר.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני שר החוץ, המפלגה שלך לא פה.

שר החוץ ש' פרס:

עד אז, גברתי, יש לנו מנדט מפורש. הכול הודענו לכנסת. ניסיון העלילה שנעשה כאן היום נשבר לחלוטין, ולא יעזור שום דבר. אנחנו נלך עם האמת שלנו בדרכנו.

לימור לבנת (הליכוד):

אתה נשברת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד שר החוץ. חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בדיון. אני מזמינה את חבר הכנסת אברהם יחזקאל – איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת שאול גוטמן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – חבר הכנסת רן כהן.

שאול גוטמן (מולדת):

גברתי היושבת-הראש, כנסת נכבדה, בבואנו לבחון את פעולות משרד החוץ, עלינו לבחון לא רק את כמות הניירת שהופקה במשרד או את ההסכמים שנחתמו, אלא את התוצאות בפועל, התוצאות העתידיות וההשפעה על החברה בישראל.

הבה נרענן את זיכרוננו. הסכם עזה-יריחו תחילה נחתם ובקרוב ממש עתידה האוטונומיה לחול על כל שטחי י"ע, להוציא התיישבות, מחנות צה"ל וכבישים מרכזיים.

כבר היום – ואני לא שותף לדעתו של חבר הכנסת מירום – בקטע קטן של כביש מס' 90 באזור יריחו יש קשיים במעבר. אני עובר שם לא אחת. והשאלה היא, מה יהיה החל בחודש יולי, מה יהיה בחודשים הקרובים. לעניות דעתי יש לצפות שבאופן מעשי ישראלי לא יוכלו לנוע בו בחופשיות ובמהירות. הצבא, מרוב היסטריה, כפי שברח מעזה, לא מאפשר לכל מי שרוצה לעבור בכביש מס' 90. בקעת-הירדן, שהיתה פעם נכס ביטחוני לגבי מפלגת העבודה, הופכת לנטל בדרך למדינה פלשתינית ביש"ע. על עזה כבר לא מדברים.

הבה נרענן את זיכרוננו. ברצועת-עזה, יותר משני-שלישים הם פליטי התש"ח. כוונתם, ואותה למדתי משיחותי עם תושבי הרצועה במשך שנות האינתיפאדה, להגיע לתוככי "הקו הירוק", משם גורשו, לטענתם. כבר עתה, נוסף על החקלאות שהם מקיימים ברצועת-עזה, הם שולטים בחקלאות של חבל-אשכול בהיקף של כ-80%. בעתיד, על-פי תוכנית הממשלה, חלק ניכר מחקלאות ישראל יעלם לחלוטין, וזוהי ציונות בחרפתה.

בירושלים, ממשלת ישראל נכשלה. דוברי הממשלה השונים, ולצערי אף ראש עיריית ירושלים, מדברים על חופש פולחן לדתות השונות בירושלים. אך אין ציניות גדולה מזאת. העובדה היא כי ליהודי אסור להתפלל על הר-הבית. העובדה היא כי לי כאזרח ישראל אין זכויות שוות לזכויות ערבים בירושלים. אני קובע בצער, כי בנושא זה חברו עם השנים מפלגות ימין ושמאל יחד עם מפלגות דתיות.

כיצד ייראה המזרח התיכון בעוד 20-30 שנה? במצרים נולדים מיליון תינוקות בכל שמונה חודשים. בסוריה יהיו 30 מיליון נפש עד שנת 2020. ניתוח אסטרטגי מלמד, שמדינות ערב הולכות לקראת רעב ממש. במצב זה מדינות ערב תהפוכנה אסלאמיות קיצוניות, וכסף ילך בראש ובראשונה לחימוש. חזון המזרח התיכון החדש של שר החוץ ייעלם כאבק, ובמקומו – מציאות קשה של שכנים רעבים וחמושים.

ומה עושים אצלנו? מתפרקים מכל הנכסים של עם ישראל, נכסים קרקעיים, ובכללם בקעת-הירדן ורמת-הגולן, תרבות קלוקלת ומיובאת מ"עמק האלכוהול" בקריות ועד תוכניות אשפה בטלוויזיה. נכסים אסטרטגיים – במשך פחות מעשור, וביתר שאת בשנים האחרונות ממש, ירידה מדהימה של 70% במחקר ובפיתוח ביטחוני יחסית לתקציב הביטחון. מגמה זו תהפוך את ישראל לתלויה בחסדי ארצות-הברית בנושאים רגישים של חימוש מדויק, לוחמה אלקטרונית וטכנולוגיות חלל. וכידוע, האמריקנים משתדלים שלא לשתף פעולה בנושאים אלה, ובחלק מהנושאים אנו מתקדמים מהם באופן משמעותי. לצערי, שערורייה זו תישאר חסויה, והציבור, ואף חברי הכנסת, לא יוכלו לשפוט את גודלה. אני תמה על ועדת משנה של ועדת החוץ והביטחון על שאינה מרעידה את אמות הסיפים לנוכח מחדל זה.

לאחר שהאבק ישקע נגלה, לדאבוננו, כי התוכנית המדינית של ממשלת ישראל תחשוף את אזרחי ישראל לקשה שבסכנות. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת שאול גוטמן. אני מזמינה את חבר הכנסת מיכאל איתן. אחריו – חבר הכנסת רן כהן.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה – – –

לימור לבנת (הליכוד):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני רואה ששר החוץ יצא. אולי כדאי להפסיק את הדיון עד ששר החוץ יחזור.

היו"ר א' סלמוביץ:

חברת הכנסת לבנת, אין שום חובה על שר החוץ לשבת כאן.

עובדיה עלי (הליכוד):

עם כל הכבוד, יש סקירה על משרד.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני יכולה לכפות עליו לשבת פה? עם כל הכבוד, חבר הכנסת עובדיה עלי, אתה סגן יושב-ראש הכנסת.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא מחויב להקשיב.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, את אולי לא יכולה לכפות עליו, אבל היית יכולה לומר לו שהוא לא יכול לומר לחברי כנסת: אתם לא קיימים בשבילי. את זה היית יכולה לומר לו. אז אולי חלק מההתנצחויות היו ברמה יותר סבירה. לא יכול להיות ששר יופיע כאן מעל הדוכן ויאמר שחברי כנסת לא קיימים בשבילו, את זה הוא יכול להגיד בממשלה.

רפאל אלול (העבודה):

הוא לא אמר את זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא אמר.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת אלול, אתה לא היית פה ולא שמעת.

חיים דיין (צומת):

אתה לא היית פה כשהוא אמר את זה. אתה לא יושבת פה.

לימור לבנת (הליכוד):

שר החוץ מצפצץ פעם שנייה על הכנסת. פעם אחת – – – זה ביזיון לכנסת, ואני מבקשת להפסיק את הדיון ולהמשיך אותו בנוכחות השר היום, עכשיו או מחר.

היו"ר א' סלמוביץ:

בסדר. לקחתי את הדברים לתשומת לבי.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

עם כל הכבוד, חברת הכנסת לימור לבנת, מי שצריך להחליט בעניין הזה זו אני ולא את. שמעתי, אני אחשוב על זה ואני אחליט.

חיים דיין (צומת):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דיין, עומד נואם על הדוכן ואתם לא מאפשרים לו לשאת את דבריו.

לימור לבנת (הליכוד):

היו"ר א' סלמוביץ:

חברת הכנסת לבנת, אני מבקשת לאפשר לו לדבר.

לימור לבנת (הליכוד):

— — אני רוצה לדעת מתי תקבלי החלטה.

היו"ר א' סלמוביץ:

את מאיצה בי? איך עלי להבין את הדברים? עכשיו אני חושבת על הדברים, וכשאמצא לנכון אני אודיע.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני לא מבין, עם כל הכבוד, באיזו מתכונת עולה השר, מבקש לדבר, את מפסיקה את סדר הדוברים של חברי הכנסת ונותנת לו לדבר.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, תיכף אפנה אותך לסעיף שבתקנון. אני עובדת לפי התקנון.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש סדר דיון.

היו"ר א' סלמוביץ:

יש סדר דיון ונציג הממשלה יכול להתערב בכל שלב של הדיון, בכל זמן שהוא רוצה.

מיכאל איתן (הליכוד):

את טועה לחלוטין.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני יכולה להוכיח לך שאתה טועה. חבר הכנסת איתן, אתה עלית על הדוכן לדבר. אני מציעה לך שתישא את דברך. אני אבדוק את הדברים ואני אפנה אותך לסעיף בתקנון שלפיו החלטתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מפנה אותך להנחיות מיוחדות – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אל תפנה אותי. אני אפנה אותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

ואני אפנה אותך – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אל תתווכח אתי בצורה כזו.

מיכאל איתן (הליכוד):

זכותי להשיב לך. את אמרת שתפני אותי – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

בסדר, אבל לא בסגנון כזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

באותו סגנון שאת פונה אלי.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא פונה אליך. אני בסך הכול עונה לך, אחרי שאתה מדבר אלי בסגנון כזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

את תיתני לי להשלים משפט. את הפנית אותי לתקנון, ואני מפנה אותך להנחיות המיוחדות הנוגעות לדיון בעקבות סקירת שר על משרדו. יצאו הנחיות מיוחדות שבמסגרתן השר נואם דברי סיכום רק אחרי כל חברי הכנסת, ולא היתה לו זכות לקום באמצע מהלך הדברים ולדבר.

נכון שיש סעיף בתקנון האומר באופן כללי, שבמסגרת דיון שר יכול לבקש רשות דיבור כאשר הוא מדבר בשם הממשלה גם במהלך הדיון – – –

לימור לבנת (הליכוד):

על הצעה לסדר-היום.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל כאשר יש דיון ספציפי, כמו סקירת השר על ענייני משרדו, ההוראות הן שונות.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני אבדוק אם יש סתירה בין מה שאתה אומר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אז תבדקי.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני בודקת. בינתיים אני מבקשת ממך – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל אני גם – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

תקבל תשובה.

מיכאל איתן (הליכוד):

בסדר. אני אומר פעם נוספת – – –

חיים דיין (צומת):

כשיש דיון במליאה חייב להיות כאן נציג הממשלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

לא חייב.

חיים דיין (צומת):

חייב.

היו"ר א' סלמוביץ:

לא חייב.

חיים דיין (צומת):

זו פעם ראשונה – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

מה לעשות, פעם ראשונה או פעם שנייה, הוא לא חייב.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא רק ששר החוץ איננו, אין פה שום נציג של הממשלה.

חיים דיין (צומת):

זלזול כזה עוד לא היה.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, אני מבקשת להפסיק את זה.

עובדיה עלי (הליכוד):

הסעיף הזה נוגע להצעות לסדר-היום. שר החוץ ניצל לרעה את הסעיף הזה. הוא נאם תוך כדי דיון ועזב את המליאה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

יש חוק כללי ויש הוראות ספציפיות על מה שקורה בדיון, וכתוב שהשר לא מוגבל בזמן – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

בסדר, בסדר. אני בודקת אם קיימת סתירה בין סעיף 50 לבין – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

קיימת, כן קיימת סתירה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני בודקת את זה עכשיו. סעיף 50 לתקנון אומר שחבר הממשלה המדבר בשמה רשאי לבקש את רשות הדיבור בכל שלב בדיון, בין סיעתי ובין אישי.

מיכאל איתן (הליכוד):

נכון. זו הוראה כללית. אבל כאן מדובר בהוראה ספציפית.

היו"ר א' סלמוביץ:

השאלה היא מה גובר על מה.

מיכאל איתן (הליכוד):

כאשר יש הוראה כללית מול הוראה ספציפית, ברור שההוראה הספציפית מתייחסת למקרים הספציפיים, היא נוגעת רק למקרים של סקירת השר על ענייני משרדו, והיא קבעה נוהל מיוחד. אמרנו שבמסגרת הנוהל המיוחד השר משיב על דברי השואלים במשך עשר דקות, אחר כך אנחנו נותנים לחברי הכנסת לדבר, ובסוף השר מסכם, ולא כתוב על הגבלת זמן. מה המשמעות? שבהתחלה הוא מוגבל לעשר דקות, לא יותר. ואחר כך הוא יכול לדבר ללא הגבלה. אבל באמצע הוא לא יכול לדבר, כי אחרת לא היה טעם להגביל אותו לעשר דקות בתשובה הראשונה.

היו"ר א' סלמוביץ:

זה נכון.

מיכאל איתן (הליכוד):

אז אני שמח שהגענו אל העניין. אני מצטער על שהשר עמד פה והעיד על עצמו שהוא כל כך מבין בתקנון, ואני בעצם גם לא דורש ממנו את זה. הוא הרבה שנים שר, ולא חבר כנסת, אבל איך אומרים? בסוף גם – – –

לימור לבנת (הליכוד):

הרבה יותר מדי שנים.

מיכאל איתן (הליכוד):

יותר מדי שנים.

בסוף, כשעושים את הבירור, אפשר גם בניחותא לבדוק עם מי נמצא הצדק. אבל בואו נעבור הלאה. אני יכול להתחיל?

היו"ר א' סלמוביץ:

כן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

תודה רבה.

אני לא רוצה להשיב לשר החוץ בלשוננו הגסה והמשתלחת – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

תסלח לי רגע, לפני שאתה מתחיל. אנחנו חותמים פה על מכתב ליושבת-ראש הישיבה ומבקשים ממנה להפסיק את זה. לפחות שיהיה נוכח כאן שר אחר מהממשלה. אנחנו מבקשים שתקרא את המכתב ותשקול את הדברים, ותחליט.

היו"ר א' סלמוביץ:

אז מה אתם רוצים? אתם רוצים שחבר הכנסת מיכאל איתן יפסיק עכשיו את דבריו?

רחבעם זאבי (מולדת):

אנחנו רוצים שיהיה נוכח כאן שר החוץ. זה דיון על דיווח שהוא מסר על פעולות משרדו. אם הוא איננו, הרי יש לו סגן. אם לא הוא, אז יבוא אחד מ-16 השרים האחרים.

היו"ר א' סלמוביץ:

טוב, זה נתון לשיקול דעתו של חבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני משאיר את זה לשיקול דעתך. אני אקבל את מה שתחליטי.

היו"ר א' סלמוביץ:

מה, אני אוריד אותך מהדוכן?

מיכאל איתן (הליכוד):

אני ארד ברצון. אני ארד, אם זכותי תישמר.

היו"ר א' סלמוביץ:

זה לא מקובל. אבל אני מחכה לראות את הבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מצטרף אל הבקשה.

חיים דיין (צומת):

חבר הכנסת איתן, אני חושב ששר החוץ היה צריך לכבד אותך. הוא עמד כאן ותקף אותך על דברים לא רלבנטיים. הוא היה צריך להיות כאן עכשיו כדי לשמוע את הדברים שאתה אומר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

לא חשוב, אני מוחל לו.

חיים דיין (צומת):

הוא בא לכאן כדי להתגרות בחברי הכנסת. הוא לא דיבר דברים ענייניים. הוא התגרה בכולם, אז שישב כאן וישמע את התגובות.

מיכאל איתן (הליכוד):

בעבר נהגו להכריז על הפסקה של כמה דקות. אבל כל החלטה שתקבלי, מקובלת עלי.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מקבלת את הבקשה שלכם, ואני מכריזה על הפסקה של חמש דקות.

(הישיבה נפסקה בשעה 20:25 ונתחדשה בשעה 20:34).

הצעות לסדר-היום התגברות הנאציזם והאנטישמיות בעולם; מינוי שרים פאשיסטים בממשלת איטליה

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אני מחדשת את הדיון. על-פי בקשת כמה חברי כנסת וכבוד שר החוץ אנחנו מפסיקים את הדיון בסקירת שר החוץ על פעולות משרדו.

אנחנו ממשיכים בסדר-היום ועוברים לנושא הבא: התגברות הנאציזם והאנטישמיות בעולם; מינוי שרים פאשיסטים בממשלת איטליה – הצעות לסדר-היום מס' 4243, 4267 ו-4281. אני מזמינה את ראשון המציעים, חבר הכנסת דוד מגן, בבקשה; אחריו – חבר הכנסת אליעזר זנדברג.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, נכבדי השר, חבר הכנסת דיין, ההיסטוריה חוזרת על עצמה, וכאילו כדי לאותת לעם היהודי ולמדינת ישראל כי האנטישמיות והגזענות עדיין לא עברו מן העולם, התפרסמו נתונים חדשים על היקפו של החולי דווקא בשבוע שבו העולם החופשי מציין 50 שנה לניצחון בעלות-הברית על גרמניה בחופי נורמנדי. – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

רגע, מה נעשה פה? מה יש? מה קרה? אני לא מבין.

היו"ר א' סלמוביץ:

מה זה מה קרה?

מיכאל איתן (הליכוד):

הפסקתם את הדיון משום שהשר – –

היו"ר א' סלמוביץ:

הפסקנו את הדיון – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – היה צריך ללכת. אם השר חזר או אם הוא רוצה לשבת במזנון, אם ממשיכים היום את הדיון, צריך להמשיך בנקודה שבה הוא הופסק. לא ייתכן מה שעשיתם. אחת משתיים: אם היתה בקשה לדחות, מפני שהשר איננו, בבקשה, או דוחים או לא דוחים – – –

חיים דיין (צומת):

– – – באמצע הנאום שלו.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא ייתכן מה שעשיתם. – – עכשיו אתם קופצים על הדיון, כלומר המצב שנוצר, השר, בהתנהגותו, הכתיב את העובדה שאני לא אוכל לדבר. למה זה צריך להיות כך? אני מבקש – – –

לימור לבנת (הליכוד):

– – – הבקשה שלנו באה רק כיוון שהשר לא היה נוכח, ולא משום סיבה אחרת.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי, אפשר לדחות אם השר אומר: אני מבקש לדחות, אני חייב ללכת, הכנסת – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

היתה בקשה, חבר הכנסת איתן, גם מצדכם וגם מצדו של השר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

לא. הבקשה – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

היתה בקשה לדחות, כן, מסיבות שונות, הבקשה שלכם באה מהסיבה שציינתם, שהשר לא היה נוכח. השר ישנו, הסיבות של השר היו שונות. הוא, פשוט, ביקש להפסיק את הדיון בשלב הזה, ורצה להמשיך בו במועד אחר.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא לא רשאי.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא לא רשאי – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

התייעצתי בעניין בקשתו של השר, לא בעניין הבקשה שלכם, כשביקשתם ממני להפסיק את הדיון הפסקתי אותו, ולפני שחידשתי את הישיבה, לפני שחידשתי את הדיון, שאלתי את מזכיר הכנסת בנוגע לבקשתו של השר. ראיתם שניגשתי אליו במזנון ושאלתי לדעתו. הוא אמר לי שנהוג ששר מבקש להפסיק דיון, ועכשיו פעלתי על-פי בקשתו של השר, לא על-פי הבקשה שלכם; כששר מבקש להפסיק דיון מסוים, נענים לו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אין דבר כזה. עמדתי שם, עם כל הכבוד – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

ביררתי את העניין. היתה בקשה שלכם להפסיק – הפסקתי.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

עשיתי הפסקה כדי לברר את הדברים, כעת הפסקתי את הדיון בנושא הזה על-פי בקשתו של השר,
לא על-פי הבקשה שלכם — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

אינך יכולה לעשות כדבר הזה. נימוק להפסקת הדיון לא יכול להיות סתימת פה של מישור מהדוברים.
אני עמדת — — — לדבר, לא ביקשתי — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, אני האחרונה שסותמת למישהו את הפה. שאלתי אותך, כאשר עמדת על הדוכן,
אם אתה רוצה לדבר — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

נכון, אני מסכים, אבל באה בקשה של חברים שאמרו, שמאחר שהשר איננו, אנחנו מבקשים — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

כך נהגתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

שאלת אותי: מה דעתך, ואמרתי: מה שתחליטי מקובל עלי.

היו"ר א' סלמוביץ:

נכון. באותו שלב הפסקתי את הדיון; הכרזתי על הפסקה.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

היתה בקשה מקבילה של השר — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

אם שר עוזב מטעמים שצריך להתחשב בהם, ותמיד יש אילוצים לשרים בממשלה, הוא עוזב, וצריך להתחשב בזה, לפעמים אין ברירה. אבל לא יכול להיות ששר שלא נעים לו לשמוע מישהו, קם ויוצא. מסתבר שהוא לא יצא לעיסוקי משרדו, אלא יצא להחרים את הדובר, וזאת זכותו. הוא לא חייב לשמוע — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

לא חייב.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא יצא החוצה. אחר כך הוא אמר: בסדר, אני מוכן להיכנס פנימה בתנאי שהדיון יתנהל על סעיף אחר. לא יכול להיות דבר כזה. זו פגיעה יסודית — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן, מכיוון שזה נראה גם לי מנוגד להיגיון, נועצתי במזכיר הכנסת, שיש לו ניסיון רב בדברים — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

אולי הוא לא ידע את כל הפרטים, אולי — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא ידע, כי אני הסברתי לו ופירטתי באוזניו את כל הפרטים.

לימור לבנת (הליכוד):

השר מגיע לדיון – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

נכון, נכון.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מוכן – –

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

– להבהיר את הסיטואציה פעם נוספת עם מזכיר הכנסת – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – – ואני שומר על זכותי – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה. אני חידשתי כעת את הדיון, ועברנו לנושא הבא על-פי עצתו של מזכיר הכנסת. ראיתי סתירה בין ההוראות המיוחדות שיש פה מטעם ועדת הכנסת בנוגע לדיון בסקירות שרים לבין התקנון, לכן ניגשתי אליו להתייעצות. פעלתי על-פי בקשתו של שר החוץ – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל אין לו יכולת להשתמש במכשיר של בקשת הכנסת לדחיית הדיון לצורך מעשים – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

זאת הסוגיה שביררתי עם מזכיר הכנסת. הוא אמר לי שיש יכולת כזאת, מה לעשות?

מיכאל איתן (הליכוד):

אין לי צל של ספק שמזכיר הכנסת לא ידע את כל הדברים – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא ידע הכול, ואני מרשה לך לברר אתו כל פרט ופרט. נמשיך, בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, כזכור, אתמול, ב-6 ביוני, התאחד העולם החופשי בטקסי הזיכרון במלאות יובל למלחמה בנורמנדי ותחילת תבוסת גרמניה הנאצית על-ידי בעלות-הברית. באותו מועד, בימים אלה, אנחנו קוראים כתובת על הקיר בדבר גיאותו של גל אנטישמיות חדש. גם עתה מובהר לנו שוב, שהמטרה היא פגיעה ביהודים באשר הם יהודים. 50 שנה אחרי השואה האנושית האכזרית ביותר שהתרחשה אי-פעם על אדמת תבל, שוב מעזים להרים ראש פעילים ודוברים של תנועות אנטישמיות, גזעניות, פאשיסטיות ונאציות.

הפרויקט לחקר האנטישמיות באוניברסיטת תל-אביב והליגה נגד השמצה של ארגון "בני ברית" פרסמו השבוע, ממש באותן שעות שהמוני אנשים התכנסו לעצרות מיוחדות בחופי נורמנדי, דוח חדש על מצב האנטישמיות בעולם. הדוח גילה לנו דבר שאמור היה להיות בחזקת לא-ידיאמה: בריטניה וארצות-הברית, ולא דווקא גרמניה, הן הצועדות במקום הראשון בעולם במספר האירועים על רקע

אנטישמי. שומו שמים, אלו אותן מדינות שמנהיגיהן הצדיעו השבוע לחיילים ששחררו את אירופה מהכיבוש הנאצי.

עוד ממצא מדאיג עולה מאותו דוח. בהתארגנות הקבוצות הקיצוניות האנטישמיות בולטים במקרים רבים חוגים אסלאמיים פונדמנטליסטיים. אותם אנטישמים נעזרים ככל הנראה ביועצי תקשורת מתוחכמים, שכן לאחרונה הם החלו להיעזר בטכניקות תקשורת חדישות, כגון רשת דואר אלקטרוני, משחקי מחשב וטלפונים, תחנות רדיו, משחקי וידיאו ודיוור ישיר. הון עתק הושקע באמצעים הללו, וכך הם הצליחו לרשום עלייה במספר הפרסומים בכתב המנסים להכחיש את השואה.

ועוד דוח, והפעם הוא פורסם בגרמניה. סקר דעת-קהל חדש שנערך שם בימים אלה בקרב 1,114 אנשים מגלה, כי 24% מהגרמנים סבורים היום שהרעיונות הנאציים "לא היו גרועים כל כך". הרוב אומנם שולל את השלטון הנאצי ודוחה את הכמיהה למנהיג חזק, אך בכל זאת 15% מהגרמנים סבורים, כי ארצם זקוקה למנהיג חזק, ו-13% לא מגדירים את כניעת הרייך השלישי כשחרור מעול השלטון המחפיר אלא כתבוסה, לא עלינו.

השבוע שבו העולם מציין, כפי שהזכרתי קודם, יובל לניצחון בקרב במערב-אירופה, זימן לנו עוד שני אירועים מסוכנים. שרים נאו-פאשיסטים הצטרפו לממשלה האיטלקית החדשה. האם גם האיטלקים כבר שכחו את מוסוליני? האם הם כבר מתגעגעים לשלטון הנאצי-הפאשיסטי מבית-מדרשו של הדוצ'ה?

שאלה בפני עצמה היא מה תגובתנו, מה תגובת משרד החוץ, מה תגובת ממשלת ישראל על התופעות החמורות הללו. האם נמשיך ביחסינו התקינים עם ארץ המטהרת לכאורה נאו-פאשיסטים בלבוש חדש ומודרני? ולא נמחה, ולא נעיר ולא נשאל?

ועוד שאלה לנו, והפעם לאבירי התיאטרון העברי. התיאטרון העירוני של חיפה, הנתמך מתקציב המדינה ומתקציב העירייה, הזמין לביקור בישראל את השחקנית הבריטית הנודעת ונסה רדגרייב. לא היינו מלינים על ביקורה של השחקנית, אלא שהיא ידועה בעולם כולו כאנטי-ציונית פעילה. הביוגרפיה שלה רצופה ושזורה בהצהרות אנטי-ציוניות, אנטי-ישראליות, אנטי-יהודיות. אני בעד סובלנות כלפי דעות חריגות. אך האם משלם המסים הישראלי צריך לממן ביקור של שונאת העם היהודי? לשרת האמנויות ולראשי עיריית חיפה הפתרונים.

גברתי היושבת-ראש, אני חוזר וקורא לכנסת ישראל, כפי שעשה כאן לפני זמן קצר ידידי חבר הכנסת אברהם הירשזון, ומבקש שכל חברי הכנסת יתאחדו בהחלטה ליזום בשם הבית קריאה דחופה לכל הפרלמנטים בעולם, לדון בהתפרצות ובגיאות של הגזענות והאנטישמיות, כדי שאולי ביחד נצליח לבלום, ומייד, את מעשי הזוועה המתחדשים. לא עוד.

בשל כל האירועים הללו ראוי ורצוי שכנסת ישראל תדון בנושא ותשמיע קול זעקה שיהדהד מקצה העולם ועד קצהו.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת דוד מגן. אני מזמינה את חבר הכנסת אליעזר זנדברג; הוא איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת יגאל ביבי; הוא איננו. אני מזמינה את חברת הכנסת נעמי חזן. בבקשה. אני שומעת שחבר הכנסת ביבי ביקש לדחות את ההצעה שלו ולהעלות אותה אחרי חברת הכנסת חזן. אם כך, הוא ישוב.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא אוכל להישאר.

היו"ר א' סלמוביץ:

מה לעשות? הוא ביקש ולא עדכנו אותי.

שר החוץ ש' פרס:

הוא לא היה בזמן.

היו"ר א' סלמוביץ:

צריך היה להודיע לי, ואז לא הייתי קוראת בשמו. הנה הוא כבר הגיע. בבקשה, חברת הכנסת נעמי חזן.

נעמי חזן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אדוני שר החוץ, אני רוצה לייחד את דברי למצב באיטליה ולמדיניות ישראל כלפי הממשלה החדשה באיטליה.

אדוני שר החוץ, יש לנו היסטוריה ארוכה של מדינות שהביעו ידידות כלפי ישראל אבל מדיניות ממשלותיהן בעבר הושתתה על עקרונות המנוגדים לחלוטין לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית וכמדינה דמוקרטית.

תרשה לי, אדוני שר החוץ, להביא כמה דוגמאות. לדוגמה, יחסי ישראל עם ממשלת דרום-אפריקה בתקופת האפרטהייד. הממשל הלבן בדרום-אפריקה הביע לא אחת ידידות ואהדה כלפי ישראל. אבל הממשל הלבן הזה הושתת על יסודות גזעניים מובהקים, ששאבו את השראתם, כפי שאתה יודע היטב, גם מההיסטוריה של אירופה באמצע המאה ה-20. בעבר ניהלה ישראל יחסי ידידות הדוקים עם משטר הגנרלים בארגנטינה, כאשר המשטר הזה, רמס, בצורה שיטתית ועקבית, זכויות אדם וזכויות אזרח.

לפני שבועות מספר כוננו באיטליה ממשלה חדשה ששותפים בה לפחות שלושה שרים הנמנים עם המפלגה הניאו-פאשיסטית באיטליה.

אני רוצה להפנות אליך, אדוני שר החוץ, שאלות מספר. האם אין מקום להפריד, גם במדיניות החוץ של ישראל, בין הבעת ידידות ואהדה כלפי ישראל לבין העקרונות והערכים של אותם משטרים שמביעים עמדות מהסוג הזה?

אני חושבת, כפי שחשבתי בעבר לגבי מדיניותנו כלפי דרום-אפריקה וכלפי ארגנטינה, שגם כאן יש מקום להבחין בצורה מפורשת ביותר בין יחסים בין מדינות לבין יחסים עם ממשל שכולל בתוכו מרכיבים ששואבים את עמדותיהם מעמדות המנוגדות לערכים שלנו. על כך הייתי רוצה לעשות הפרדה נוספת.

אני הקשבתי קשב רב לדבריו של חבר הכנסת דוד מגן. לעניות דעתי, במעט הזמן שהיה לי לחקור את הנושא, המפלגה הניאו-פאשיסטית היום באיטליה היא אומנם ממשיכת דרכה של המפלגה הפאשיסטית האיטלקית בזמן מלחמת העולם השנייה, אבל בכל זאת היא שונה. אלמנטים פאשיסטיים קיימים בה, אבל לא בהכרח, בצורה בולטת, אלמנטים אנטישמיים. העמדות האנטישמיות הברורות ביותר הובעו על-ידי היושבת-ראש החדשה של הבית התחתון של הפרלמנט האיטלקי, ואת זה צריך לגנות בכל דרך שהיא גיוני חד-משמעי.

אבל אנחנו חייבים, אדוני שר החוץ, להגיע למצב – והייתי רוצה לשמוע מה נעשה במשרדך בעניין הזה – שחוקרים לעומק את ביטוייהם ועמדותיהם של אנשים שונים במשטרים השנויים במחלוקת, כי הפאשיזם החדש באיטליה, שאין לי ספק שהוא מסוכן, הוא בכל זאת שונה, וצריך פה לנקוט עמדה שהיא עמדה מובחנת. והשאלה אליך, שאלה שנייה, אדוני שר החוץ: מי בעצם חוקר ומתעמק במה שקורה באיטליה היום?

ושאלה שלישית, והיא אולי השאלה הקשה ביותר שאני עומדת לשאול אותך הערב: אני לא מבינה למה לקח לסגן שר החוץ יוסי ביילין כל כך הרבה זמן עד שהתעורר להרכב של ממשלת איטליה הנוכחית. לפני חמישה חודשים התנהלו בחירות מוניציפליות באיטליה, ו"הברית הלאומית" זכתה בשיעור לא מבוטל של הקולות, בעיקר בדרום-איטליה. לא רק זה, אבל הבחירות הלאומיות באיטליה התנהלו בסוף מרס, ו"הברית הלאומית" הניאו-פאשיסטית זכתה ב-13.5% מהקולות. הממשלה החדשה הורכבה ואושרה לפני למעלה משבועיים. אבל למה כל כך מאוחר? האם יש פה חדשות מרעישות? לא ידענו על זה לפני חודשיים ושלושה חודשים?

כן, הגיע הזמן שישראל תעשה את ההבחנה הברורה ביותר בין מי שמביעים עמדות ידידות לבין אלה שבאמת מביעים ערכים שהם ערכים שתואמים את הערכים שלנו. לכן, כן, אני תומכת בעמדתו של סגן שר החוץ במקרה הזה, ורק צר לי שאין לנו זמן ואין לנו מספיק פנאי, גם במליאת הכנסת וגם בוועדות הכנסת, לדון בצורה יותר מדוקדקת במדיניות החוץ של ישראל.

משום שאני מעריכה אותך ואת פועלך, ובמיוחד את ההישגים המרשימים של משרד החוץ בשנה האחרונה, אני רוצה לתמוך תמיכה חד-משמעית בדעה, שהגיע הזמן שנגבש מדיניות חוץ שלנו, שתואמת את ערכינו. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחברת הכנסת חזן. אני מזמינה את חבר הכנסת יגאל ביבי. בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, בעקבות הצעתך הסברתי למזכיר הכנסת את כל הנסיבות, ואני מבין שעל-פי החלטתו, שאותה קיבלתי, זכותו לממש את תורי לאחר ההצעות לסדר-היום.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מאפשר לך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מאוד מודה לך.

דב שילנסקי (הליכוד):

אם כן, גם אני ארצה לממש את זכותי.

היו"ר א' סלמוביץ:

כל מי שירצה לדבר בתום ההצעה הזאת, אני מאפשר לו.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושבת-ראש, הבטחתי לשר החוץ לקצר, אף שהנושא חשוב, ואני רוצה רק לומר את עיקרי הדברים. שר החוץ ישב פה שעות וביקש ממני אישית לקצר, לכן אקצר, ממש טלגרפית.

כל העולם חגג עכשיו מלאות 50 שנה לפלישה של כוחות הברית לאירופה, אבל נראה שלא כל העולם שם לב לסקר שנערך בגרמניה על נושא הנאצים. מן הסקר עולה, ש-25% מתושבי גרמניה חושבים,

שהנאציזם לא היה דבר גרוע. לאחרונה הולכת וגוברת התמיכה בנאציזם, והתופעה הזאת צריכה להחריד כל אדם בעל מצפון ורגש בעולם.

בשבוע הזה היו צריכים שלא להסתפק בחגיגות ובטקסים ובצניחה אלא לומר ולהזכיר שצריכים לשרש את התופעות השליליות שהיינו עדים להן בשנים האחרונות. אנחנו נמצאים בעולם שבו כבר לא מתביישים להפגין אנטישמיות; לפני שנים מספר עוד התביישו בנושא זה של האנטישמיות. וכשאינן בושה, יש מעשים ויש תופעות שהולכות ומתרחבות. התופעות של הניאו-נאציזם, הכחשת השואה, תעמולה אנטישמית, אלימות ופיגועים נגד יהודים הן תופעות המתבצעות בראש חוצות, בריש גלי.

הממשלה קיבלה את דוח-רובינשטיין, העוקב אחר נושא האנטישמיות בעולם, שהונח לא מזמן. הוא מלמד על עלייה ניכרת בגילויי האנטישמיות בעולם, והוא מדגיש שמרכיב הבושה, שהיה פעם לאנטישמים, קצת בושה, הולך ונחלש. אני רוצה להזכיר תופעה שלא היתה מאז קץ השלטון של הנאצים: השנה זו הפעם הראשונה שרפו בגרמניה בית-כנסת. היינו עדים לחילולי בתי-קברות, אבל זו הפעם הראשונה ששרפו בית-כנסת, בפסח.

אנחנו רואים, לצערנו, בגרמניה "החדשה" כיצד שנאה לזרים וגלי האנטישמיות הולכים וגוברים. לפני חודשים מספר שמענו שקבוצות ניאו-נאציות בגרמניה הקימו רשת של תקשורת מחשבים, המאפשרת להם לשתף פעולה עם עמיתיהם במדינות ברחבי העולם. אני חושב, שאנחנו צריכים לדרוש במיוחד משליטי גרמניה שיפעילו את כל מה שאפשר לחינוך, לשינוי, לטיפול בתופעות המבישות האלה.

משרד החוץ שלנו צריך לעמוד בראש המלחמה בתופעה של שנאת זרים הקיימת בעולם. הייעוד של העם היהודי הוא להיות אור לגויים, וישראל צריכה להיות בראש הנאבקים נגד התופעות האנטישמיות, שנאת הזרים, המשטרים הפאשיסטיים והרודניים למיניהם.

אני רוצה לסיים ולומר, שמדינת ישראל צריכה להפסיק ולהתעסק עם עצמה, עם בעיות שלדעתי הן שוליות. הנושא המרכזי של העם שלנו הוא קיבוץ גלויות ועלייה, ובעיקר עכשיו, כשיש האנטישמיות הגואה בעולם, צריכה העלייה להיות בראש דאגתנו.

אני ממש מתנצל על הקיצור.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת יגאל ביבי. אני מזמינה את כבוד שר החוץ להתייחס להצעות.

שר החוץ ש' פרס:

גברתי היושבת-ראש, אני חושב שחברי הכנסת שהשתתפו בדיון העלו בהחלט נושא חשוב ורציני, והוא מחייב טיפול מתמיד ובדיקה מדוקדקת.

לצערי הרב, אני לא יכול לקפוץ למסקנות רק על-פי עיתונים ורק על-פי שמועות, אלא אני מוכרח לדעת דברים ברורים ומפורשים.

אני רוצה גם להגיד, שיש כאן דילמה. נאמר שיש סקרי דעת קהל שמראים על אנטישמיות ועל גזענים. אם הממשלה היא לא כזאת, מה אנחנו צריכים לעשות? ודאי שצריך להזהיר את הממשלה. אבל יש, למשל, התופעה הזאת ברוסיה של ז'רוטינסקי, מה שמו שם?

נעמי חזן (מרצ):

ז'רוטובסקי.

שר החוץ ש' פרס:

יש בגרמניה, יש בצרפת, יש באיטליה, אני מודה. על כן, לפי דעתי, משרד החוץ צריך לנהוג לפי הערכים הבאים: אנחנו צריכים שלא לקיים יחסים עם ממשלות שקבעו כקריטריונים שלהן התנגדות לשיטת המשטר הדמוקרטי, גזענות, אנטישמיות, אלימות והצדקת אמצעים אלימים. אלה הם ארבעת העקרונות שלפיהם צריך, לפי דעתי, לקבוע מדיניות כלפי ממשלות.

העניין מסתבך אם יש בפנים אנשים שיש להם דעות שונות. אבל, חברת הכנסת נעמי חזן, לגבי איטליה אני חייב לומר, שיש שם המון ידידים לישראל והמון אנשים המוקירים את כל הערכים האלה. לא ידוע לי שממשלת איטליה החדשה נקטה אחד מארבעת הקריטריונים האלה, אף לא אחד מהם.

על כן, אי-אפשר להשוות את זה לדרום-אפריקה, שפורמלית החליטה על אפרטהייד. אי-אפשר גם להשוות את זה למשטר הגנרלים בארגנטינה, שפורמלית ומעשית חטף אנשים ורצח אותם. לא קרה כדבר הזה באיטליה.

נכון, יש בעיה לגבי שרים מספר. גם כאן אני רוצה להגיד לך – את שואלת, מי חוקר? השגרירות שלנו חוקרת. לא מצאנו עד לרגע זה ביטויים כאלה, חוץ משמות ותווים, לא מצאנו שיש התבטאות נגד העם היהודי או בעד גזענות או בעד אלימות.

אבל אני לא רוצה לקפוץ למסקנות. על כן אני רוצה להודיע לכנסת: אם תהיה ממשלה שמפירה את הערכים האלה, או מדיניות שמפירה את הערכים האלה, נסיק את המסקנות. אם תהיינה שמועות, הן תיבדקנה בדוק היטב. לא נקפוץ למסקנות סתם כך על סמך קריאה בעיתון.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני השר, אפשר לשאול שאלה בעניין זה?

יגאל ביבי (מפד"ל):

השר מאוד ממהר, תאפשרי לו לסיים.

נעמי חזן (מרצ):

אבל זה נושא חשוב מאוד.

שר החוץ ש' פרס:

אני לא אלך להגיד לעם שלם ששמענו שמועות או הגיעו אלינו דברים כאלה. יש שם גם בעיה, שחלק מהאנשים עברו ממפלגה קודמת שלא היתה כזאת, והרקורד שלהם שונה.

על כן, אני מבקש מהכנסת את הזמן הדרוש. אני עומד להיפגש עם שר החוץ האיטלקי באמצע החודש הבא. עד אז השגרירות שלנו בודקת עניין עניין. אני לא מציע לקפוץ למסקנות, להיתפס לקלישאות ולהוציא מסקנות. אני רוצה שהעניין הזה ייבדק בדוק היטב.

גברתי היושבת-ראש, זו ההודעה שיש לי למסור.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה רוצה לאפשר לחברת הכנסת חזן לשאול שאלה?

שר החוץ ש' פרס:

בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אני רוצה לשאול אותך אם אתה עושה הבחנה בין ממשלה לבין שרים בממשלה. ומשום שגם נורבגיה וגם יוון בעניין הזה – – –

שר החוץ ש' פרס:

תסלחי לי, אני לא מוכן לכתוב תורת משה מסיני, ואגיד לך גם למה. לי יש בעיה קשה מאוד אם אני צריך להסביר לעצמי מדוע קיימנו יחסים עם משטרו של סטלין. היו שם אנשים נוראים, רוצחים, אנטישמים, בכלל זה הוא עצמו. אני לא רוצה לקפוץ כשאת שואלת אותי שאלה ולתת תשובה עקרונית. העניין מחייב שיקול דעת עמוק מאוד. אני לא מוכן. אני לא חושב שאני יכול כלפי מדינה בעניין רציני לנהוג מנהג דמגוגי או קל דעת.

איטליה יקרה לנו. זו ארץ ידידותית לנו. יש לנו יחסים מצוינים אתה. אני לא רוצה סתם לקלקל אותם על סמך שמועות.

על כן, אני רוצה לבדוק את העניין הזה בדוק היטב. ייקח זמן, ייקח זמן. יכול להיות שגם יתברר שאין יסוד לכל העניינים האלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד שר החוץ. מה אדוני מציע?

שר החוץ ש' פרס:

להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת דוד מגן, האם אתה מסכים להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון?

דוד מגן (הליכוד):

אני מציע דיון במליאה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני השר, האם אתה מסכים לדיון במליאה?

שר החוץ ש' פרס:

אני תמיד מסכים לדיון במליאה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אם כן, נעבור להצבעה בעד או נגד דיון בנושא במליאה. נא להצביע.

נעמי חזן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, האם תוכלי להוסיף את קולי?

היו"ר א' סלמוביץ:

אני אוסיף את קולך. נא להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 6

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

בהוספת קולה של חברת הכנסת נעמי חזן – שבעה בעד, אחד נגד, אין נמנעים. אני קובעת שהנושא יידון במליאה.

סקירת שר החוץ על פעולות משרדו

היו"ר א' סלמוביץ:

אנו עוברים עתה לנושא הבא בסדר-היום: ביקורם של חברי הכנסת עבד-אלוהב דראושה וטלב אלסאנע בעזה והתבטאויותיהם – של מציעים מספר.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אמרת שנמשיך עכשיו בדיון על משרד החוץ.

היו"ר א' סלמוביץ:

נכון, אני מבקשת סליחה, חבר הכנסת איתן.

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל מר פרס איננו.

היו"ר א' סלמוביץ:

כפי שהבטחתי, אני מזמינה את חבר הכנסת מיכאל איתן ואת כל מי שירצה נוסף עליו, להמשיך הדיון בסקירת שר החוץ על פעולות משרדו.

דב שילנסקי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה להמשיך בדיון, אבל שר החוץ ברח.

היו"ר א' סלמוביץ:

כבר התקבלה החלטה. היתה בקשה של שר החוץ לדחות את הדיון. אני נועצתי במזכיר הכנסת והחלטתי על-פי בקשתו של שר החוץ לדחות את הדיון. אבל מכיוון שחבר הכנסת איתן כבר היה על הדוכן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

לא רק אני, כל חבר כנסת שרוצה להשתתף בדיון – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מוכנה לאפשר לכל מי שירצה, אבל הרי אי-אפשר לאלץ את שר החוץ לשבת כאן, נכון? כל מי שירצה בכל זאת להמשיך בדיון, יוכל לעשות זאת.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני חשבתי שיש להפסיק את הדיון ולהמשיך בפעם הבאה היות ששר החוץ יצא והשאיר כאן את האנשים שידברו אל הקיר.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה לא אל הקיר. אנחנו מדברים עכשיו לאלפי אנשים במדינת ישראל ולחברי כנסת מכובדים. זה לא אל הקיר.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת, סגן יושב-ראש הכנסת דב שילנסקי, אני בכוונה מדגישה: סגן יושב-ראש הכנסת. אחרי שקיבלתי בקשה מצד כמה חברי כנסת לדחות את הדיון מהסיבה שצינת, ששר החוץ לא נכח במליאה, הפסקתי את הישיבה לחמש דקות.

דב שילנסקי (הליכוד):

נכון.

היו"ר א' סלמוביץ:

נטיתי אכן להסכים לבקשתם. בינתיים נתקבלה בקשה נוספת, מקבילה, של שר החוץ, להפסיק את הדיון. נועצתי במזכיר הכנסת, כפי שצינתי. נאמר לי שזה אכן מקובל, שאפשר להפסיק את הדיון על-פי בקשת השר. אבל למרות הכול ועל אף הכול, אני רוצה לאפשר לכם להמשיך לדבר. ואתה הרי יודע שאי-אפשר לאלץ את השר לשבת כאן.

דב שילנסקי (הליכוד):

אינני חושב שאפשר להכריח אותו – אלא אם יש סיבה מיוחדת. אילו אמרו לי שיש סיבה מיוחדת למען טובת העם, טובת המדינה, שהשר צריך ללכת – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני לא יכולה להכריז על שום סיבה מיוחדת, כי שר החוץ לא יידע אותי ולא עדכן אותי בנוגע לתוכניות שלו.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני פוחד שאם שר החוץ הזה הולך, זה לא יוצא לטובת עם ישראל. הוא יכול לעשות שוב דברים מזיקים לעם ישראל. זו הדאגה שלי. עדיף שישב פה וישמע אותנו מאשר יהיה שם ויביא נזק.

היו"ר א' סלמוביץ:

אבל הרי אין בכוחי לאלץ אותו.

אברהם פורז (מרצ):

הוא יושב וכותב פה כל הזמן מכתבים לערפאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לחבר הכנסת שילנסקי. אנו חוזרים, אם כן, לדיון על סקירת שר החוץ על פעולות משרדו. בבקשה, חבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בשולי הדיון הזה אני רוצה לציין משהו תקנוני. לשר יש זכות לסכם את הדיון. הוא יכול לבוא ולומר: אני חייב לצאת ואסכם את הדיון במועד אחר. אבל אין לו שום זכות לגרום בתרגיל פרלמנטרי זה או אחר, שחבר כנסת שעומד על דוכן ורוצה לשאת את דבריו, לא יוכל לעשות זאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

לכן הצעתי לך להמשיך בדברייך למרות כל התרגילים או הלא-תרגילים. אני לא רוצה לתת פה פרשנות לשום דבר שנעשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מקבל זאת ואני מאוד מודה לך.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני שמעתי כאן את שר החוץ. אני לא ארד לרמה שלו. הוא אמר דברים כמו: בכם אני לא מכיר; אתה לא קיים בשבילי; אתם אנשי האתמול; אין לי מה לדבר אתכם.

לצערי הרב, האדם שפעם קרא לעצמו נציג הרשימה הממלכתית, מתנהג בצורה פלגנית, בצורה שאיננה מתאימה למי שרוצה לנווט את העם הזה למהלכים מדיניים, בצורה שמעוררת שאט נפש אצל כל אזרח הגון במדינה הזאת.

ערפאת הוא פרטנר נהדר. איך הוא מגן פה בחירוף נפש על ערפאת.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני ראיתי איך היהירים והמתנשאים תמיד נופלים. גם הוא ייפול.

מיכאל איתן (הליכוד):

אותו שמעון פרס, מי שהיה מכונה במשך שנים, ובצדק, שמעון פרסומת, מה הוא מטיף לנו מוסר? כל מלחך פנכא של ערפאת, הוא הופך להיות מלחך פנכא שלו, עומד כאן ומשרת את העניין הפלשטיני. אתנו הוא לא מדבר, אנחנו לא קיימים בשבילו. זאת הגישה, זה הסגנון וזה האיש.

אבל אני לא יכול להתעלם ממנו. בשבילי הוא כן קיים. הוא בכל אופן שר, ואני זוכר שכאשר אני הייתי עוד בחור צעיר, לומד באוניברסיטה, הוא כבר היה אז שר בממשלה, ואני זוכר את השר הזה בממשלה מסביר לכל עם ישראל וליצחק רבין, שהיה אז ראש הממשלה: ההתיישבות ביש"ע היא הציונות. אותו שמעון, אותו אדם שעומד פה היום ומראה שכולם טועים ורק הוא צודק, אמר: ההתיישבות ביש"ע היא הדבר הביטחוני החשוב ביותר למדינת ישראל, אין ציונות בלי ההתיישבות ביש"ע. אותו שמעון פרס אמר: הגבולות ללא נוכחות יהודית ביש"ע הם סכנה לקיומה של מדינת ישראל, השומרון חיוני. והנה ב-15 באוקטובר 1993, עכשיו, לאחר המהפך, אומר שמעון פרס: ההתיישבות ביש"ע היתה דבר מטופש מראש.

תגידו לי, מה הוא חושב לעצמו, הנוכל והשרלטן הזה, שאי-אפשר להביא את התייעוד, לומר מראש –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת מיכאל איתן, חבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני חוזר ואומר: איך הוא יכול להגיד – – –

היו"ר ע' מאור:

אני מסבה את תשומת לבך לסגנון, ברשותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, ראינו את הסגנון שלו.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת ממך לבטל את הביטויים שלך בפרוטוקול.

מיכאל איתן (הליכוד):

ואני לא מקבל את בקשתך. אם הוא יתנצל על הסגנון שלו, אני מוכן כבר עכשיו להתנצל על הסגנון שלי. הוא עומד פה ומשתלח בצורה חסרת תקדים, מנצל את הזכות שלו כשר לתפוס לו את המיקרופון גם באורח בלתי חוקי ולגדף אותנו. ועכשיו אין לו אומץ לעמוד ולשמוע את הדברים. הוא הלך הביתה. הציבור ישמע.

אברהם פורז (מרצ):

יש לו אומץ, אין לו זמן.

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל זה בניגוד לתקנון.

שאול גוטמן (מולדת):

אברהם פורז (מרצ):

מיכאל איתן (הליכוד):

ואני רוצה לומר לך, חבר הכנסת פורז, מעט יושר אנטלקטואלי. אני שואל אותך, כתומך שלו. יכול אדם לשנות את דעתו. יכול אדם להגיד: מסתבר שבעבר טעיתי. אבל לומר היום שההתיישבות ביש"ע היתה דבר מטופש מראש? וזאת כשהוא היה זה שהקים את ההתיישבות הזאת. מה הוא חושב, שאנחנו חלמאים?

ב-26 באוקטובר 1993 הוא מופיע ואומר: ישראל כבר הפכה ללהיט כלכלי עולמי – לפני פחות משנה – בעקבות ההסכם עם אש"ף, וזוהי רק ההתחלה.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת מיכאל איתן, זו הסיבה. ישראל כבר מיליונרית והוא כבר יכול להסתובב בכל העולם, להושיט יד ולשנוור בשביל הערבים.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, ברשותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת שילנסקי, תשמע.

דב שילנסקי (הליכוד):

ישראל כבר מיליונרית.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת מיכאל איתן, זמנך תם. נא לסיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא, אני מצטער מאוד.

היו"ר ע' מאור:

יש חמש דקות לכל אחד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני אוכיח לך בפרוטוקול. תסלחי לי, יש לי חמש דקות לדבר, ואני מספיק מנוסה על מנת שאדע שלא הספקתי לדבר נטו אלא שתי דקות בלבד.

היו"ר ע' מאור:

אבל זמנך תם, ברשותך. זו כבר התוספת.

אברהם פורז (מרצ):

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מייד מסיים.

היו"ר ע' מאור:

כן, משפטים מסיימים.

מיכאל איתן (הליכוד):

כן, עם כל הכבוד.

אומר שמעון פרס ב-26 באוקטובר 1993: אנחנו נקים קווים של תנועה, של מים, של גז, נפט, תחבורה, תקשורת, התפלת מים. שואל אותו הכתב בדחילו ורחימו: תגיד לי, הציבור שומע אותך ומפתח לעצמו תקוות גדולות, הציבור כבר חי על חשבון המהפך הכלכלי של השלום; האם אתם לא מטפחים בו ציפיות שווא?

היו"ר ע' מאור:

כן, סכם.

מיכאל איתן (הליכוד):

אומר לו פרס: לא, אלה אינן תקוות שווא. היום הוא בא לספר לנו שהבורסה טועה. קצת צניעות. האם הוא יכול לעמוד פה ולהגיד שכל הדברים האלה שהוא דיבר עליהם, כל תקוות השווא האלה שהוא תלה – והלוואי שיתגשמו – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, ברשותך, משפט מסכם.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל מאיפה החוצפה הזאת היום לומר דבר והיפוכו? איש הכן והלא. לבוא לכאן ולהשתלח בצורה כזאת, עם ביטחון עצמי, הוא היחיד שצודק, כולם טועים? וכל החרון והזעם שיצאו היום ממנו אינם אלא תוצאה של פניקה. כשהשקרן נתפס בקלקלתו, הוא מחפש אחרים, מסיח את הדעת מהנושא.

שמעון פרס שיקר לעם, שיקר לכנסת בעניין המכתב, ולא רק בעניין הזה, והיום – ובזה אני מסיים – הוא עוד אומר בציניות: יש לי הרבה מכתבים. זאת תשובה? – זה לגלוג, אבל את החשבון לא עושים ברגע אחד. הגלגל הפוליטי הוא כמו גלגל ענק. פעם אתה למעלה, פעם אתה למטה, וכשהוא יהיה למטה, את כל קיתונות הבוז והלעג, את כל ההתנהגות הגסה והשרלטנית שלו, את כל השקרים שהוא מטיח באחרים, יטיחו בו. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. לפי הסדר, רשות הדיבור לחבר הכנסת רן כהן.

חיים דיין (צומת):

אנחנו יכולים לדעת מה סדר הדוברים?

היו"ר ע' מאור:

כן, בבקשה, לגשת למזכיר הכנסת, כמקובל, ומהנוכחים כל מי שיהיה מעוניין, זכותו תישמר.

חבר הכנסת רן כהן, בבקשה. חבר הכנסת שילנסקי, אם אתה רוצה לדבר גם בנושא הזה, אתה אכן ברשימה.

דב שילנסקי (הליכוד):

כן, כן.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

מי אחריו מאלה שנמצאים פה?

היו"ר ע' מאור:

אני בודקת האם זה חבר הכנסת שילנסקי או חבר הכנסת חיים דיין. חבר הכנסת דב שילנסקי, ואחריו – חבר הכנסת חיים דיין.

אברהם פורז (מרצ):

אני רשום אצלך באיזה מקום?

חיים דיין (צומת):

אתה אחרי.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברות וחברי הכנסת, אני רואה שלא רק שר החוץ נאם וקם והלך, והוא אפילו נשאר פה הרבה זמן, אלא גם חבר הכנסת מיכאל איתן נאם והלך, ואפילו לא נשאר מעט זמן.

מה שאני מבקש לומר כאן – ורציתי לומר את זה בנוכחותו של חבר הכנסת מיכאל איתן – הוא שנדמה לי שהאופוזיציה יצאה מדעתה. שמעתי הבוקר איש מנומס, אני מעז לומר אפילו אדם שאני מאוד מעריך ואני חי אתו בשלום יפה מאוד בוועדת החוץ והביטחון, חבר הכנסת בני בגין, משתלח, מגדף, מקלל, משתלח בראש הממשלה באופן הבוטה, והייתי אומר, המעליב ביותר ברמה האישית. ואפשר לחלוק על ראש הממשלה מחלוקת כבדה וקשה, אבל ההשתלחות הזאת, בנוסח שהיה כאן לפני כמה דקות, גם של חבר הכנסת מיכאל איתן, נדמה לי שהיא מעידה על התערערות מוחלטת של נציגי האופוזיציה כאן באמונתם בדרכם, בצדקתם, ואולי גם על היסטריה לנוכח ההצלחה שהממשלה הזאת מובילה אליה בתהליך השלום.

אין לי הסבר אחר לעניין הזה, משום שאפשר בהחלט לחלוק על שר החוץ, אולי גם על אחדות מההתבטאויות שלו, ואני גם חולק על העובדה שהמכתב הזה לא פורסם, לא דבר קיומו ולא תוכנו – אינני מבין מדוע צריך להסתיר את המכתב הזה, אינני מבין מדוע היה צריך שיימצאו אנשים שמחפשים ובוררים ומדקדקים ומחפשים את הכוונות וקוראים את מה שאומר ערפאת ושערפאת

יפלוט אמירה באיזה מקום, כדי שמכתב, שניתן על-ידי שר החוץ הישראלי לשר החוץ הנורבגי, זכרו לברכה, וממנו נמסר לערפאת, יהיה בפני הכנסת כולה ובפני ועדת החוץ והביטחון. אני מעז לומר חד-משמעית כלפי שר החוץ וכלפי הממשלה: זאת היתה שגיאה גסה ומיותרת ומזיקה; ואני קראתי את הדברים שכתובים שם.

ייתכן שיש מי שחושב שמה שכתוב שם הוא איום ונורא. אני אינני חושב שמה שכתוב שם הוא איום ונורא. ואני אומר כמה דברים על ירושלים, ואולי אחדים מיושבי הבית הזה ירעדו, אבל אני רוצה לומר אותם כי כבר נמאס לי שמדברים גם על ירושלים בשקרים ובתזות שאין להן שחר. אבל להגיע לגידופים, להיסטריה, לקללות? סליחה, עם כל הכבוד, נדמה לי שהדברים הללו מוגזמים ביותר.

אני רוצה לומר שני דברים בקשר לירושלים, ובשביל זה בעצם עליתי לכאן. הראשון, שאני עוקב בדאגה רבה מאוד אחרי נציגי האופוזיציה ונחרד, ממש נחרד, מלראות אותם רדופי תזזית לעסוק עכשיו בנושא ירושלים. הגענו למצב מעניין: לפלשתינים שיש להם תביעה, וכולנו יודעים שיש להם תביעות על ירושלים, יש זמן.

דב שילנסקי (הליכוד):

איפה? הם אומרים את זה בגלוי, בקול רם.

רן כהן (מרצ):

אבל הם אומרים, חבר הכנסת שילנסקי, שהם יעלו את זה בעתיד. הם אומרים שהם ידברו בעתיד. הם אומרים שהעניין של ירושלים יעלה בשלב הקבע. זה גם כתוב, הם חתומים על זה. ואצלנו – פשוט אובססיה. אנשים לא מפסיקים לעסוק בעניין הזה, ובלבד שהוא יעלה עכשיו.

דב שילנסקי (הליכוד):

אפשר לשאול אותך שאלה?

רן כהן (מרצ):

ברשות היושבת-ראש, כמו שאתה לימדתי אותי בכנסת הקודמת.

היו"ר ע' מאור:

זה בתוך חמש הדקות שלך, חבר הכנסת כהן.

דב שילנסקי (הליכוד):

אתה יודע מה זה דגל? דגל זה נס, לאורו רוקדים, בשביל דגל מקריבים את החיים. המשטרה הפלשתינית, שהיא בעצם הצבא הפלשתיני, בהסכמתנו על הדגל שלהם יש התמונה של כיפת הסלע שעל הר-הבית. אנחנו נתנו את ההסכמה, הם הולכים עם זה. הליכוד נתן את זה?

רן כהן (מרצ):

לא. תיכף אני אגיד לך מה הליכוד נתן. אני שואל אותך: אז הם הולכים עם הדגל עם כיפת הסלע – –

דב שילנסקי (הליכוד):

הם הולכים, לא אנחנו. הלוואי שאנחנו היינו הולכים.

רן כהן (מרצ):

הרשה לי באמת לשאול אותך, בכל הידידות ועם כל המחלוקת בינינו: אם זה נותן להם איזו תחושה של גאווה ונותן להם איזו תחושה של יישוב ואיזו תחושה שהנה הם השיגו משהו, כדי לרצות את המצוקה הלאומית שלהם, דברים טבעיים שאתה ואני מכירים מכל מיני מקומות בעולם, ולהם זה נותן סיפוק עד כדי כך שזה יגביר אצלם את השיעור של אנשים הרוצים ליישב את העניין אתנו ולא להשתמש בזה כדי לצאת ולטבוח בנו – מה רע בזה? עם סמלים אנחנו נתמודד? מדגלים אנחנו ניבהל? איך היינו מבוהלים בהלות איומות ונוראות משימוש בדגל אש"ף, שהפך בעצם לדגל העם הפלשתיני.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני גם עכשיו מבוהל מזה.

אברהם פורז (מרצ):

תנועתו של חבר הכנסת שילנסקי, הליכוד, בית"ר, עדיין יש בדגל שלהם שתי גדות לירדן. מה יגידו הפלשתינים בעבר הירדן?

רן כהן (מרצ):

חבר הכנסת שילנסקי, אני באמת אומר את זה, תזכור: שלחנו את חיילינו כדי שיורידו דגלים מהעמודים ומחוטי החשמל, ואחדים מהם שברו רגליים והתחשמלו, וילדים שלהם התחשמלו ומתו. על מה? על זה שבג'באליה הניפו דגל אש"ף. תזכור באיזה, תסלח לי, עיוות, באיזה ליקוי מאורות היינו. היום אם הדגל הזה נותן להם במקומות שלהם תחושה של סיפוק, שיהיה להם לבריאות.

היו"ר ע' מאור:

עליך לסיים.

רן כהן (מרצ):

עוד לא אמרתי את המשפט הכי חשוב, ואני אומר אותו ואסיים. חבר הכנסת שילנסקי, אני אומר לכם ברצינות, הפלשתינים נמצאים בירושלים. כ-180,000 פלשתינים נמצאים בירושלים. זה לב לבו של העם הפלשתיני; זה לב לבו הפוליטי, הכלכלי, האינטלקטואלי. אי-אפשר להתעלם מן העובדה הזאת, אי-אפשר לברוח ממנה. הבריחה מנוכחות פוליטית פלשתינית במזרח-ירושלים היא חלום באספמיה. אי-אפשר להילחם בזה – כמו מלחמה בטחנות רוח.

מה שאפשר לעשות הוא רק דבר אחד: לא להסכים לנוכחות מדינית פלשתינית בירושלים. מי הסכים לנוכחות מדינית? אמר היום אורי אור, יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שבהיותו אלוף פיקוד המרכז, ואריק שרון שר הביטחון, הוא ואריק שרון יחד חיפשו מוצא מה לעשות עם "אוריינט האוס" בירושלים, וגם שרון לא מצא וגם אורי אור לא מצא. כלומר, זה התחיל בתקופה שבה אתם הייתם בשלטון, זה נמשך עכשיו, ואני אומר לך, כמו שניסיתם להתעלם מקיומו של עם פלשתיני והיום כולם מכירים בו, וניסיתם להתעלם מאש"ף וגדל במקומו ה"חמאס" – אין מה לעשות. הנוכחות הזאת קיימת. העניין יהיה איך לשמור את ירושלים שלמה, מאוחדת, בירת ישראל, ונותנת מענה רגשי, דתי ואחר לפלשתינים. רק בדרך הזאת נצליח לשמור על ירושלים שלמה ומאוחדת. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת דב שילנסקי, אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז, ואחרון המתדיינים יהיה חבר הכנסת חיים דיין.

חיים דיין (צומת):

אמרת שאני אחרי דב שילנסקי.

היו"ר ע' מאור:

כן, אבל בדקנו לפי הסדר וחבר הכנסת פורז קודם. חבר הכנסת שילנסקי, בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חבר הכנסת רן כהן, יש לי ויכוח גדול ועמוק אתך, גם בקשר למשמעות של סמלים, וגם בקשר למה שהרצל אמר לגבי דגל, אבל אין לי האפשרות מבחינת זמן, ונקיים את הוויכוח במועד אחר.

אני רוצה בצורה יוצאת מן הכלל להביא דברים של אחרים. מאחר שאני רוצה להביא גאולה לעולם, אני אסתפק בכך שאביא גאולה לעם ישראל; נאמר המביא דברים בשם אומרם מביא גאולה לעולם – הבה נסתפק בישראל. אני אצטט קטעים שפרסם נחום ברנע ב"ידיעות אחרונות", וכידוע, נחום ברנע אינו נמנה עם תנועתי ולא שמעתי שהוא חסיד גדול של ארץ-ישראל בשלמותה כמוני; אולי הוא כזה אבל אני לא יודע.

הכותרת היא: "מכנסיים למטה", ואני קורא: "שלומיאליות או זדון, רשלנות או תחמנות, יהיו הסיבות מה שיהיו, בדבר אחד קשה להטיל ספק: ממשלתנו נתפסה עם המכנסיים למטה. פרס שיגר מכתב, ורבין שלח את שחל אל דוכן הכנסת להתכחש לו. זה אירוע מביך, אולי המביך ביותר מאז קמה הממשלה. הבושה הגדולה אינה בתוכן המכתב אלא בניסיונות הכחש. עד עכשיו ידענו, שצד אחד להסכם אוסלו, יאסר ערפאת, לוקה קשות באמינותו. עכשיו אנחנו מתחילים להבין שיש גם צד שני". זה לא אני אומר. גם אני אומר, אבל הוא אומר. בקשר לאמינות אני עוד רוצה להוסיף, מה לעשות, אני נוכחתי שאני צריך להאמין ליאסר ערפאת. כל מה שהוא אמר בקשר להסכם התברר כנכון, וכל מה שאנחנו אמרנו התברר כלא-נכון. לאט לאט מתברר עוד ועוד.

אני אמשיך בציטוט מהמאמר "מכנסיים למטה": "במשתמע יש כאן התחלה של הכרה בבכורתו של ערפאת על נכסי הנצרות והאסלאם במזרח-ירושלים". עד עכשיו אפילו יאסר ערפאת בעיקר דיבר על נכסי האסלאם. עכשיו אנחנו אמרנו לו: אתה בעל הבית גם על נכסי הנצרות מכל הבחינות והשטחים. "לא סעודיה, גם לא ירדן, גם לא גוף בין-לאומי. אש"ף, הוא הבעלים. "ויש כאן, כמובן, הכרה בפעילות מוסדות אש"ף בירושלים. ערפאת לא דייק כאשר אמר בנאומו ביוהנסבורג שההתחייבות ניתנה לו בקהיר, אבל הוא לא שיקר כשאמר שניתנה לו התחייבות". נכון שהמכתב לא היה לערפאת אלא להולסט. זה לא משפר בהרבה את מצב המכנסיים של פרס ורבין. והוא מסכם ואומר – אני קראתי רק קטעים – "חודשים אומרים לנו, שערפאת מייצג תרבות אחרת, מנטליות אחרת. אנחנו אחראים לכל מלה שלנו. הוא מכזב כאוות נפשו". כך אנחנו אמרנו. "פרשת המכתב טשטשה את ההבדלים. אולי זהו המזרח התיכון החדש שפרס מרבה כל כך לדבר עליו". מנטליות אחרת. זה מה שהגענו אליו.

במדינה מתוקנת, באמריקה, עפו נשיאים בגלל זה שהם לא אמרו לעם את האמת. ופה בדברים כל כך חשובים, שנוגעים לעצם קיומנו, משקרים לעם במצח נחושה.

אני רוצה להגיד משהו לשר שמעון פרס, שהלך; עוד אשתמש בזכותי להגיד את הדברים בפניו, ואגיד בפניו הרבה יותר מאשר שלא בפניו. הוא משתלח בליכוד, אחר כך הוא בא בטענות: מתקיפים אותי, משמיצים אותי. הוא רוצה להשמיץ, להגיד דברים לא נכונים, להוציא דברים מהקשרם, להתקיף כשהוא עומד על-יד המיקרופון. וכשאנחנו עונים לו בלי מיקרופון, ולא תמיד הציבור שומע את התשובות כי המיקרופון שלו, הוא אומר שאנחנו משמיצים אותו.

אם יש מי שמשמיץ יותר מכולם זה שמעון פרס. אם יש מישהו שפוגע באנשים אישית, בצורה מפלגתית, קטנונית, ואינני רוצה פה לפרט, אפרט בנוכחותו, זה שמעון פרס. אל ישמיץ ויבוא לבכות על שמשיבים לו.

אגיד רק דבר אחד. יש לי לב קשה עליו בהרבה שטחים, אבל אגיד את זה לא בשפה שהוא אומר, אגיד בשפה שלי העדינה, עד כמה שאפשר במקרה כזה. אומרים עליו תמיד שהוא תככן, שאינו אמין. הרי כולנו יודעים שמר רבין אמר עליו – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מסיים תוך דקה. אבקש דקה של חסד. חיקיתי כל כך הרבה זמן לתורי. מספיק שאני ניזוק בזה שאני מדבר והשר לא שומע, כי הוא ברח.

אברהם פורז (מרצ):

אני חושב שהוא הלך, לא ברח.

דב שילנסקי (הליכוד):

מבחינתי הוא ברח. השר צריך להיות פה. הוא צריך לכבד את הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

כל אחד יכול היה לדחות את זכות הדיבור שלו.

דב שילנסקי (הליכוד):

כשאני הייתי יושב-ראש כנסת ושר שלנו לא היה, או-הה, איך אתם רעשתם כולכם.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שילנסקי, אני רוצה להזכיר שהודענו שמי שרוצה לדחות את זכות דיבורו יכול לעשות כן ולדבר בנוכחות השר. זה היה נתון לשיקולו של כל אחד.

דב שילנסקי (הליכוד):

מי יודע מתי זה יגיע ומה יהיה הטעם בדברים, עד כמה זה יהיה עוד אקטואלי.

היו"ר ע' מאור:

ברשותך, עוד דקה אתה מסיים.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני חושב – איזו תכונה מהתכונות האלה עולה ממה שמר רבין קרא: חתרן בלתי נלאה; באיזו מהתכונות האלה הוא השתמש על מנת להוליך את העם שולל. אני חושב שזה חלק מהמאבק שלו עם רבין. הוא תכנן את רבין כך שהכניס אותו לבוץ, ורבין לא יודע איך לצאת, אולי מחפש איך לצאת והוא דוחף אותו עוד לבוץ, ורבין, כאיש הטובע בבוץ משתדל ומשתדל וטובע יותר עמוק.

אנחנו חייבים להציל את העם מהמשלה הזו, ובראש ובראשונה משר החוץ, שהוא האיש האחראי, שהוביל אותנו לאסון שלקראתו אנחנו צועדים.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת אברהם פורז, אחריו – חבר הכנסת חיים דיין, ואחריו – חבר הכנסת עוזי לנדאו.

אברהם פורז (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אינני רוצה לגונן על שר החוץ. אני חושב שבעניין המכתב לשר החוץ הנורבגי בעניין המוסדות במזרח-ירושלים היתה טעות. ההתנהגות היתה לא נאותה, והיא לא מובנת לי לחלוטין. אילו היה במכתב הזה משהו ששווה להעלים אותו, משהו דרמטי ששווה להילחם נגדו, הייתי מבין שמעלימים אותו. אבל עם כל הכבוד, שמעתי את תוכן המכתב. ומעבר לזה, שמעתי את אריאל שרון איש הליכוד. שמעתי ממנו שהוא לא מבין למה אתם נרעשים, שהרי במכתב הזה אין כל חדש, ושבתקופת ממשלת שמיר הוא הזעיק שמים וארץ על זה שממשלת שמיר שלכם משלימה עם המוסדות האלה של הפלשתינים במזרח-ירושלים ולא עושים שום דבר. אחת משתיים, או שאתם צודקים או שאריאל שרון צודק. בכל מקרה, לפני שאתם באים להטיף לנו מוסר, תבדקו אצלכם בבית מי באמת אשם.

ועתה לטקסט של המכתב הזה. אנחנו וגם אתם מבינים, שאם רוצים ליצור דו-קיום בירושלים בריבונותה של מדינת ישראל, צריך לתת למיעוט הערבי שנמצא במזרח-ירושלים, כמו לכל מיעוט במקום אחר, כמו לכל קבוצה, כמו לדתיים וכמו לאחרים, אפשרות של ביטוי. אני לא מבין מדוע אם לערבים במזרח-ירושלים יש "אוריינט האוס" או בית אחר, זה מערער את הריבונות שלנו בירושלים. בסופו של דבר, מרכז השלטון העצמי הפלשתיני יהיה בעיר יריחו. שם יקומו מעין שגרירויות; שם ישב, אם ישב, ערפאת; שם נמצאת המשטרה הפלשתינית, חמושה או לא חמושה. זה המרכז. במידה רבה מאוד לנו צריך להיות עניין לחזק את יריחו, כדי שהתביעה הפלשתינית לגבי מזרח-ירושלים תקטן. את הזעקה שלכם אינני יכול להבין.

אני רוצה לומר, שבעוד פה, בבניין הזה, בעיקר חברי הכנסת של הליכוד משמיעים טענות קשות נגד ההסכם של עזה ויריחו, אינני מוצא ברחוב אותה מידה של נחרצות נגד ההסכם כפי שיש לכם. אני מדבר על ציבור תומכי הליכוד. אני יודע שהליכוד ארגן לפני ימים מספר הפגנה די מרשימה בירושלים, אבל בסך הכול, בגדול, אם מסתכלים מי המפגינים ומי הנאבקים באופן נחרץ מאוד נגד ההסכם הזה, אנחנו רואים בעיקר את הציבור הדתי הלאומי. איך אפשר לדעת את זה? יש בהם סימני היכר חיצוניים. מה לעשות, לאדם דתי יש בדרך כלל סימני היכר חיצוניים, גם לגברים וגם לנשים.

דן תיכון (הליכוד):

מנין אתה יודע כמה מהם מצביעים בעד הליכוד?

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת דן תיכון, אני יודע שיש אנשים מסורתיים תומכי ליכוד. אני רוצה לומר לך, שחוש הריח שלי אומר לי, שאותם אנשים שאני רואה בהפגנות לא תמכו בכם בבחירות האחרונות. הם תמכו במפד"ל, הם תמכו בתחיה, זכר צדקת לברכה, תמכו בתנועתו של רחבעם זאבי. לא תמכו בכם.

דן תיכון (הליכוד):

אני לא יודע מה קורה לך הערב. חוש הריח... לא מתאים לך.

אברהם פורז (מרצ):

הציבור הגדול של תומכי הליכוד, חבר הכנסת דן תיכון, הוא בעד ההסכם הזה. זה לא סתם.

דן תיכון (הליכוד):

איפה לקחת את השטות הזאת?

אברהם פורז (מרצ):

יש לי נייר לקמוס נהדר. אומרים שהעם הם נהגי המוניות. הרבה פעמים אני נוסע במונית ויש לי עשר דקות, רבע שעה, אני לא נוסע בנסיעות בין-עירוניות אלא בתוך תל-אביב; אני תופס נהג תומך ליכוד, אני רואה אפילו את השלט "העם עם הגולן", ואני שואל אותו: מה אתה אומר לגבי עזה ויריחו? הוא אומר: מעזה היינו צריכים להיפטר, וגם מיריחו; אל תיתן להם יותר מזה. בסדר, אבל לפחות בקטע הזה גם הם בעד. אתם תגידו, בצדק, הרי לא מדובר בשלב הסופי, אילו ידענו שגומרים עם הפלשתינים על עזה ויריחו, אולי גם אנחנו היינו בעד, אבל יש לנו חששות מעבר לזה.

בסופו של דבר, הציבור שתמך בכם, בקטע הזה הוא לא כל-כך עם חברי הכנסת מהליכוד, לא עם המיליטנטיות שאתם מציגים. אבל בסדר, זה מטבעה של אופוזיציה, שצריכה להציג אלטרנטיבה.

אני רוצה לומר לכם, שגם מבחינה פוליטית אתם עושים טעות, משום שכל החוכמה של מפלגת אופוזיציה היא להילחם על הקולות המתנדנדים במרכז. הקיצונים ממילא יצביעו עבורכם, עבור המועמד שלכם לראשות הממשלה. אנחנו יודעים שבבחירות הבאות ראש הממשלה ייבחר בנפרד. האמן לי, כל תומכי מולדת וכל תומכי התחיה ומפד"ל – – –

דן תיכון (הליכוד):

על מה עלית לדבר, על דפוסי הצבעה?

אברהם פורז (מרצ):

על העניין המדיני. אני עליתי לדבר על העניין המדיני, ויש לי רושם שעוד מעט לא אוכל להמשיך לדבר, כי הזמן שלי עובר. זה נכון, גברתי היושבת-ראש?

היו"ר ע' מאור:

הזמן נגמר.

דן תיכון (הליכוד):

תמשיך לדבר על דפוס הצבעה.

אברהם פורז (מרצ):

אני רק אומר לך, חבר הכנסת דן תיכון, גם מבחינתכם אתם עושים שגיאה, כולכם מתיישרים לפי הקו הכי קיצוני. יש לי תחושה, אני לא מצטער על זה, שתפסידו גם בבחירות הבאות. תודה רבה.

דן תיכון (הליכוד):

מה אכפת לך? אתה גם מנבא... מה קרה לך, אתה עייף, אתה חולה? יומיים אתה עושה – – –

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים דיין. אחריו – חבר הכנסת עוזי לנדאו.

חיים דיין (צומת):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, קשה לי לומר לשר החוץ אדוני שר החוץ, כי אדון יש רק אחד, זה שיצר את העולם בדעת, בבינה ובהשכל. אבל, לצערי הרב, הממשלה הזאת לא מתפקדת, לא בדעת, לא בבינה ולא בהשכל, והציבור שלנו נמצא בפניקה.

כאשר פתחתי את תוכן העניינים שעומד תמיד לנגד עיני, של הסכם העקרונות שראש הממשלה חתם עם אש"ף, אני מדפדף ורואה יום יום מה הם הסעיפים שנחתמו ועד כמה אש"ף מכבד את ההסכמים. בהסכם העקרונות בסעיף 3 כתוב, כי משא-ומתן זה יכלול את הנושאים הנותרים, לרבות ירושלים, פליטים, התנחלויות, הסדר הביטחון, יחסים משותפים ופעילויות. והנה, הדבר הראשון לאחר שיאסר ערפאת חתם, הוא אמר קבל עם ועדה בתקשורת ומול עיני הציבור, שהוא קורא לג'האד על ירושלים.

והנה, מה קורה במפלגת העבודה? קמה קבוצת חברים שהחליטה ללכת בדרך השלישית. למה? כי מפלגת העבודה מתפקדת כמו שהבטיחה לציבור? כי מפלגת העבודה דבקה בעקרונות שלה? מה היא אומרת? היא אומרת: עזה ויריחו תחילה. נניח שמה שאמר חבר הכנסת אברהם פורז, שכל עם ישראל בעד החזרת עזה, או.קיי. אם זה היה מהווה גבול ביטחון והייתי יכול להגיד שכל העזתים יישארו בתוך עזה ולא יצאו לתחומי מדינת ישראל, אולי הייתי מרגיש טוב. אבל, הנה היום מדינת

ישראל פותחת להם צירים וממשיכה להעסיק אותם במדינת ישראל – להוות גורם איום ביטחוני ממדרגה ראשונה.

אבל, אמרו: אל תדאגו, יש לכם השוטרים הפלשתינים. אני לא הפסקתי לנסוע ביריחו. אני ממשיך לנסוע ביריחו ואני רואה את השנאה בעיניים. אנחנו מודעים למצב ששוטרים פלשתינים מאיימים על תושבי נעמה, לקחו מהם נשק. אנחנו מודעים לכך ששוטרים פלשתינים ירו על רכב ישראלי משום שעבר את המחסום. אנחנו מודעים לכך שבהסכם העקרונות הזה, שנחתם על צירים מוסכמים, היכן ינועו כוחות הביטחון שלנו בעזה – היום פתאום השוטרים הפלשתינים אומרים לא, ותת-אלוף שהיה אחראי לכל גבול עזה נאלץ לשוב על עקבותיו.

מה עושה רבין כמחווה? הוא אומר: אני אתן להם מנות קרב. למה? כי הם רעבים וצמאי דם. ובלי זה אי-אפשר.

אני אומר לך, אדוני ראש הממשלה ואדוני שר החוץ, הנייר שכתוב עליו "הסכם", כמו שאמר יאסר ערפאת, גם מוחמד ביטל הסכמים – הייתי מציע לך שתשלח את הנייר הזה לגריסה במפעלי חדרה, כדי לעשות ממנו גלילים עדינים. זה מה שהמסמך הזה שווה.

תושבי ארץ-ישראל לא מרגישים ביטחון; תושבי ארץ-ישראל לא יכולים ללכת למקומות עבודה ששם מועסקים עד היום תושבי עזה; תושבי ארץ-ישראל לא מוכנים לקבל את ההסכם הזה, כאשר אתה עומד ומבטיח שבעצם עזה ויריחו – זו רק ההתחלה.

מה הסוף? מה הם המסמכים הסודיים? כולם מדברים על המכתב. אם היה באמת מה להסתיר באותו מכתב – אני בטוח, אולי גם שונו סעיפים. למה? שר החוץ הנורבגי נפטר. אני לא מאמין לשר החוץ הישראלי. אחרת הוא היה מוציא את המסמך הזה לא כשכל התקשורת עמדה על הרגליים וכל העם רצה לדעת מה קרה שם.

מה אנחנו רואים בתקופה האחרונה? אש"ף בעצם אומר, אנחנו נילחם ב"חמאס". הרי החיילים של אש"ף, שוטרים פלשתינים, כשצה"ל יצא למשימה ללכוד את הרוצחים של אנשי השב"כ, הם במו ידיהם לקחו ארונות וליוו את אנשי ה"חמאס" לקבורה. על מה זה מעיד? זה מעיד על שיתוף פעולה? זה מעיד על כבוד? זה מעיד על התמודדות עם הטרור? זה מעיד על דבר אחד פשוט, שיתוף הפעולה בין ה"חמאס" ליאסר ערפאת. מה יגידו אחר כך? יגידו: טוב, נו, הפלשתינים, גם ה"חמאס" הם פלשתינים; אין ברירה, הם ילכו לבחירות, ייבחרו שם מפלגת ה"חמאס", מפלגת אש"ף ועוד כמה מפלגות קיצוניות. יגידו: אלה הפליטים הפלשתינים. אבל מה עם הביטחון של מדינת ישראל? הוא שווה לאפס.

רציתי ללכת קצת יותר עמוק, גברתי היושבת-ראש. לסיכום העניין הייתי מציע לשר החוץ, שיתמקד בנושאים הדחופים של יהודי התפוצות, של ההתבוללות, של יהודים שלא נותנים להם לעלות, כמו יהודי אתיופיה, שעדיין מוחזקים באתיופיה. הייתי מציע לשר החוץ שילך להתמודד עם ההתבוללות של העם היהודי, איך להעלות אותם לארץ, ולא למנוע במשך שנתיים את העלייה המופלאה שהליכוד הביא ומפלגת העבודה מונעת אותה, בעוד זה הביטחון הכלכלי האמיתי שאנחנו צריכים להגיע אליו. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אני מזמינה את חבר הכנסת עוזי לנדאו. אחריו – חבר הכנסת זאב בנימין בגין.

עוזי לנדאו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הבורסה היא נייר לקמוס לאמון הציבור בממשלה. האמון הזה נשבר בגלל הסוגיות של מהות המדיניות של הממשלה והגינותה. אשר למהות, אומר סם ברונפלד, מנכ"ל הבורסה, שהבורסה התנפצה משום שהציבור התפכח מאשליית השלום שהמציאה הממשלה. הנה, היה כאן שר חוץ שהמציא שלום. המנכ"ל של הבורסה אומר: "אשליית השלום". אם אנקוט את לשונו של ראש הממשלה, זה לא שלום, זה קוגלגר, זה בבל"ת, זה קשקוש, זה פרופלור, זה הכול – זה רק לא שלום.

יש עוד סוגיה אחת, והיא סוגיית ההגינות. ממשלת ישראל מוליכה שולל את הציבור על פסים של שקר. יש ויכוח לגיטימי בין ממשלה לאופוזיציה. מה שמחייב את הוויכוח הזה הוא ההגינות. אבל ממשלה שהיא בלתי הגונה ומשקרת לאופוזיציה, עושה דבר בלתי לגיטימי.

הנה היה דיון בכנסת על אישור הסכם עזה ויריחו, והחוק קובע שכל האינפורמציה תהיה בידי חברי הכנסת, כדי שהם יוכלו לקבל את החלטתם. אין זו פרוגטיבה של ראש הממשלה. זו חובתו להביא הכול לידיעת חברי הכנסת. יש הסכמים שבהם הדברים מפורשים בגוף ההסכם, ויש לעתים מכתבים נלווים. כולם היו חייבים להיות לפני חברי הכנסת.

והנה, משמאשרת הכנסת את ההסכם הזה, מודיע פתאום ערפאת ביוהנסברג, בדיון סגור, שיש בידיו עוד איזה מכתב התחייבות קטן של ממשלת ישראל על ירושלים. אז קופצים ראש הממשלה ושר החוץ ושחל ואיזה שר לא, ואומרים: שקר, אין שום מכתב. אחר כך הם אומרים: בעצם כל מה שיש זה איזה העתק של דברי השר פרס בכנסת. אחרי זה מוסיפים ואומרים, שאין שום התחייבויות חדשות, ובכלל אין שום דבר סודי בדבר הזה ואין כל ויתורים על ריבונות בירושלים. והנה, מתברר היום שפתאום יש מכתב – אומרים קודם שאין, שקר מי שאומר שיש – היום הם עצמם באים ואומרים שיש מכתב. אחר כך מתברר שלא מדובר כלל רק בהעתק הדברים של מר פרס בכנסת, אלא יש דברים נוספים על דברי פרס בכנסת. ומעל זה יש התחייבויות חדשות, שלא היו שם.

ונכונות של הממשלה באורח ממשי להביא לוותורים במזרח-ירושלים, מר פרס עצמו משתמש במסמך בנוסח מזרח-ירושלים. מה פתאום לעשות במסמך הפרדה בין ירושלים המערבית מצד אחד ומצד שני מזרח-ירושלים, אלא אם כן מראש מכניסים לתוך המסמך הזה במובלע, באורח סמוי, אבל באורח די ממשי, ויתורים של ישראל בירושלים.

ושר החוץ אינו בוש, עולה כאן אל הבמה הזאת, איננו מסמיק, איננו מניד עפעף כשגיבוב דברי ההוואה שלו ממלא את חלל הכנסת. אינני יכול שלא להתרשם, כי מר פרס מסמיק רק כאשר הוא נכשל באמירת אמת בבית הזה.

אני שואל, מדוע שנאמין למר רבין, למר פרס, שאין הסכמות נוספות, שאין ויתורים נוספים, שאנחנו יודעים על כל הדברים שעליהם התחייבה ממשלת ישראל?

הנה אני שומע, שבאחד מדיוני ועדת החוץ והביטחון נשאל ראש אמ"ן, לאחר הסכם אוסלו, האם יש הסכמים נוספים, וראש אמ"ן אומר: אין הסכמים, יש הבנות. ככה, למען השם, משתמשים פעם אחת בשם כזה ופעם אחת בשם אחר לתיאור ויתורים של ממשלת ישראל.

אבל, לא רק ערפאת, מובארק אומר לעיתונאים אמריקנים, שיש בידיו דברים, שהוא הבין את ראש ממשלת ישראל כך, שראש ממשלת ישראל מוכן לוותר עד הסנטימטר האחרון ברמת-הגולן אם הוא יקבל שלום. אומר רבין: אני לא מוכן, לא התחייבתי לוותר על כל סנטימטר. גם מר פרס אומר את הדברים האלה. למי להאמין, למובארק או לשני הג'נטלמנים שלנו?

ועוד אומר ערפאת באותו כינוס ביוהנסבורג, שיש בידיו מכתב בחתימת כריסטופר וקזירב, כאשר הנשיא מובארק עד לחתימה הזאת, על כך שיש מעמד מסוים לפלשתינים, שלאש"ף מובטח מעמד בירושלים, כאשר האמריקנים מאחוריו.

צריך לשאול את מר פרס, צריך לשאול את מר רבין, אלה כמובן שיאמינו לתשובות שלהם, האם יש מכתבים נוספים? ואם מר פרס יאמר שאין מכתבים לערפאת – הוא אמר שיש המון מכתבים במשרד החוץ. הנה, שוב לשונו העקלקלה והפתלתולה, שכל כך מתאימה לו. הוא אומר: אין מכתב לערפאת, אבל היה מכתב להולסט. השאלה היא אם יש לנו עוד מין עסקה סיבובית, שלמשל אין שום התחייבות לאסד אבל יש מכתב לשר החוץ האמריקני, ושר החוץ האמריקני מצדו, באורח "תמים", יעביר מכתב התחייבות אמריקני לאסד על ויתורים של ממשלת ישראל. צריך בכלל לשאול למה לשלוח מכתב להולסט, מה פתאום הולסט הופך להיות כתובת למכתבי מר פרס.

גברתי היושבת-ראש, שר החוץ, שצריך היה להיות בדיון הזה, זה דיון על משרדו, והוא צריך להשיב על שאלות, צריך להשיב באופן ברור, האם יש התחייבות על רמת-הגולן שלא נמסרה לכנסת, האם יש התחייבויות שנעשו על ירושלים.

דן תיכון (הליכוד):

שמעת את "מבט"?

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא שמעתי.

דן תיכון (הליכוד):

ב"מבט", מודיע הכתב המדיני, שאולי יש מכתב גדול יותר במסגרת אותו מסמך שהוצג בפנינו. רוצים את האוריגיןל.

עוזי לבדאו (הליכוד):

על ערפאת, גם מר רבין וגם מר פרס – האחד אמר עליו: אמר, אמר; והשני אמר: אז הוא אמר. לצערי הרב, גם על דברי מר פרס וגם על דברי מר רבין, על זה ועל זה, על דבריהם ניתן לומר: אמר, אמר; אז הוא אמר.

והחומרה שבדברים, שהתנהגותה האחרונה של ממשלת ישראל מורידה אותה לרמה כזאת, שאנחנו מתחילים לעשות השוואה מבחינת האמינות בינה לבין אש"ף. מהיום ערפאת יאמר דבר מה, ראש ממשלת ישראל או שר החוץ יאמרו דבר מה, והציבור ישאל את עצמו למי להאמין. זו סוגיה חמורה. עד היכן הורדתם את כולנו?

גברתי היושבת-ראש, אני מבקש להזכיר לכולנו, שמר ניקסון הודח לא על ההקלטות ב"וטרקייט" אלא על שהוליך שולל ורימה את הציבור האמריקני.

דן תיכון (הליכוד):

שיקר, למה הוליך שולל.

עוזי לבדאו (הליכוד):

שיקר. שר הביטחון, שר ההגנה הבריטי פרופיומו, אדם מן המוכשרים בממשלה בתקופתו, התפטר משום שרימה את הציבור הבריטי. ביפן עושה שר שנכשל בתפקידיו ובלשונו חארקירי. אני מציע שלא נבקש מהאדונים מר פרס ורבין לעשות חארקירי, אבל בוודאי להתפטר הם צריכים, לא רק בגלל המדיניות אלא הפעם בגלל השקר. תודה רבה, גברתי היושבת-ראש.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת בני בגין. אם לא ייכנסו חברי כנסת נוספים, בזה יסתיים הדיון בנושא משרד החוץ. בבקשה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לא אעסוק ברגע זה בנסיבות גילוי של מכתב שר החוץ ליאסר ערפאת באמצעות שר החוץ הנורבגי, אלא בנסיבות כתיבתו של המכתב הזה.

הסביר לנו שר החוץ בימים האחרונים, כי הוא כתב את המכתב בעת משבר, באווירת המשבר אשר נוצר בין ארגון הטרור המתקרא אש"ף לבין ממשלת ישראל, ומטרת המכתב היתה לחלץ את היחסים מן המשבר. השאלה היא, מדוע צריך היה לכתוב מכתב כה מרחיק לכת בעניין ירושלים, המשנה את המצב מיסודו, כדי לחלץ את היחסים מן המשבר, כפי שתיאר אותו שר החוץ.

אני מבקש להביא דוגמה מן העבר. היה היה משבר בין מדינת ישראל לבין מדינה ערבית ואף ארצות-הברית בנושא ירושלים. המשבר היה חמור, המשבר עמד להביא לידי פיצוץ של המשא-ומתן בין מדינת ישראל לבין מצרים בקמפ-דיוויד, וכתוצאה מן המשבר הזה נדרש ראש ממשלה בישראל, מבחינתו נזקק לכתיבת מכתב לנשיא ארצות-הברית, כדי לפתור את המשבר בעניין ירושלים.

גברתי היושבת-ראש, אני מבקש להביא לידיעת הבית את התוכן המדויק של המכתב הזה. כך נאמר בו: "אדוני הנשיא, אני מתכבד להודיעך, אדוני הנשיא, כי ביום 28 ביוני 1967 פרסם וקיבל בית-הנבחרים של ישראל, הכנסת, חוק לאמור: המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה יחולו בכל שטח של ארץ-ישראל שהממשלה קבעה בצו. על יסוד חוק זה נתנה ממשלת ישראל צו ביולי 1967, כי ירושלים הינה עיר אחת שאינה ניתנת לחלוקה, בירת מדינת ישראל. בכנות, מנחם בגין". כך נפתר המשבר, ולא היה שום ויתור לא על פסיק ולא על נקודה.

מכיוון שבחודשים אלה מתרבות האגדות מבית היוצר של מפלגת העבודה ומבית היוצר של שר החוץ וראש הממשלה, צריך לחזור ולומר, כפי שציין חברי, חבר הכנסת איתן, לפני שבועות אחדים בעת הוויכוח נכונה, זו היתה עמדת הליכוד ואין בלתה. ירושלים על-פי החוק ועל-פי הצו של הממשלה בעקבות החוק. כל צד יכול להעלות כל נושא בשעת המשא-ומתן. ועמדתנו היתה, על-פי ציור הדברים אשר יכולים להיות מתוארים בידי אדם בדמיונו במשא-ומתן עתידי: הנה, אם יעלה הצד הערבי תביעה כלשהי, למשל בעניין ירושלים, המשלחת הישראלית תשמע אותו בסבלנות, אפילו ברוב קשב, ולאחר השמעת הדברים יאמר ראש המשלחת הישראלית: תודה רבה, שמענו; אדוני היושב-ראש, לסעיף הבא בסדר-היום.

לפני שבועיים שמעתי את שר החוץ מר שמעון פרס ברדיו, והוא טוען שהוא בימים אלה רוצה ללכת בדרכו של הליכוד, כל צד יוכל להעלות את עמדותיו, אבל לא יהיה דיון בעמדה הזאת. אין זו אמת. על-פי הסכם אוסלו, לא יהיה אפשר להתחמק מן הצבת שהממשלה הכניסה את עצמה לתוכה, ובהסכם אוסלו ירושלים מנויה בין נושאים אחדים, ובהם גם – כפי שנכתב – נושאים אחרים בעלי עניין משותף, כאשר ברור שבכל אחד מן הנושאים האלה – פליטים, התיישבות, גבולות, כלכלה – יהיה משא ויהיה מתן. וירושלים עלתה על הרשימה הזאת של הנושאים שעליהם יהיה משא-ומתן, ונושאים אחרים בעלי עניין משותף.

נשברה בעליל תוכניתו של ראש הממשלה, תוכניתו של שר החוץ. הם הבטיחו לבית לפני שבעה חודשים, שעניין ירושלים, אפילו על-פי ההסכם, לא יידון אלא מקץ שנתיים או שלוש שנים, אולי ארבע שנים. ואנחנו הזהרנו אותם: אתם על-ידי ההסכם הזה מעלים את ירושלים לראש המשא-ומתן כבר עתה. קובע פיצול חסויני לפני עשרה ימים: הקרב על ירושלים החל.

היו"ר ע' מאור:

עליך לסיים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מסיים.

ובקרב הזה במה מצוידים אנו, ובמה מצויד יאסר ערפאת. הוא מצויד באותו סעיף בהסכם אוסלו המבטיח לו משא-ומתן על מעמד ירושלים ומעמדנו בירושלים ומעמד אש"ף בירושלים מקץ שנתיים. הוא מצויד היום באותו מכתב שנמסר לו, כנראה באמצעות שר החוץ הנורבגי הולסט, שנפטר בינתיים. ומוסר פייצל חוסייני, ובימים אלה לחושך הולכת השולל של הממשלה צריך לקחת את דבריו ברצינות, אומר פייצל חוסייני בריאיון שנתפרסם ביום ו' האחרון בעיתון "אל-נהאר" בירושלים: יש איגרת מישראל – הוא קורא לה איגרת הרגעה – בנושא ירושלים; היא עוסקת במקומות הקדושים ובמוסדות אש"ף ובנושאים אחרים שפייצל חוסייני אומר שאין הוא יכול לפרט אותם, מפני שהאיגרת לא נועדה לפרסום.

אין זה מקרי שהאיגרת לא פורסמה. היא לא נועדה לפרסום. ויש בה – לפי פייצל חוסייני – גם דיון בנושאים אחרים.

המכתב הוא חמור, עמדו עליו, הוא משנה מיסודו את המצב. כל מוסדות אש"ף יישארו; אין סייג לגבי טיב המוסדות, אין סייג לגבי פעולתם – לא רק אלה שהיו קיימים בספטמבר, אלא גם אלה שייתוספו בעוד חודשים או שנים אחדות. אין סייג לגבי תאריך ההקמה. ועל כן, השאלה שבה אני רוצה לסיים, גברתי היושבת-ראש, ואני מודה לך מאוד על אדיבותך, כרגיל, היא מדוע הוא נכתב.

הוא נכתב, ברור מאליו, ככניעה לטרור. אומר שר החוץ: היה משבר, צריך היה לפתור אותו, נכנעתי בעניין ירושלים. ראש הממשלה הסביר בשבוע שעבר בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, בגאווה: חתמנו על ההסכם עם אש"ף חמש דקות לפני השעה שתים-עשרה, פן יעלה ה"חמאס" – כניעה לטרור. אומר אתמול שר החוץ שמעון פרס בישיבת סיעת מפלגת העבודה כאן בכנסת: צריך להמשיך מייד במשא-ומתן עם אש"ף, פן תתחדש האינתיפאדה – כניעה לטרור.

ואנחנו הזהרנו את הכנסת ואת הציבור לפני שבעה חודשים. אצטט באופן כללי מסיום נאומי בכנסת, כאן מעל הדוכן; כך אמרנו בעת שהסכם אוסלו הובא לדיון: "חברי הממשלה, ביקשתם הסכם בכל מחיר. חתמתם על הסכם – כולנו נשלם את המחיר". היום אנו יודעים, שהמחיר כולל מתן מעמד משפטי פוליטי, כמעט ריבוני, לאש"ף בירושלים. ביקשו הסכם בכל מחיר. חתמו על ההסכם. כולנו נשלם את המחיר. תודה רבה לך, גברתי היושבת-ראש.

דב שילנסקי (הליכוד):

והמחיר הוא גדול ואיום.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. בזה תם הדיון על תפקוד משרד החוץ.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ע' מאור:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת –

לקריאה שנייה ולקריאה שלישית: הצעת חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 22), התשנ"ד–1994, שהחזירה הוועדה לענייני ביקורת המדינה; הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 2), התשנ"ד–1994, שהחזירה ועדת הכספים; וכן הצעת חוק לתיקון פקודת הרופאים (מס' 2), התשנ"ד–1994, שהחזירה ועדת העבודה והרווחה. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה.

הצעות לסדר-היום ביקורם של חברי הכנסת עבד-אלוהב דראושה וטלב אלסאנע בעזה והתבטאויותיהם

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא. אני מזמינה את חבר הכנסת דב שילנסקי בהצעה לסדר-היום מס' 4191, בנושא: ביקורם של חברי הכנסת עבד-אלוהב דראושה וטלב אלסאנע בעזה והתבטאויותיהם. בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, יהודי אני, מאמין בדת ישראל, אך אני מכבד כל דת. אני רוצה לצטט מספרו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק, זכר צדיק לברכה, "אורות ישראל", על גישת הדת היהודית בכלל. הוא אומר שם: "אהבת ישראל מחייבת אהבת כל אדם, וכשהיא מטביעה שנאה לאיזה שהוא חלק מן האדם סימן שלא ניטרה עדיין הנשמה מזוהמתה, ועל כן אינה יכולה להתייחד בעדן האהבה העליונה". זוהי גישת ישראל. אני מאמין בגישה זו, ואני מבקש לא לראות בדברים שאומר עכשיו איזה קנטור שהוא נגד דת אחרת. אני רק מתנגד לכך שחברי כנסת מנצלים את הדת ומשתמשים בה למטרות פוליטיות, והופכים את זה לכל הכיוונים.

כאשר הייתי יושב-ראש הכנסת השתיים-עשרה היתה פעם הצעת אי-אמון של האופוזיציה, וזה חל ביום עיד אל-פיטר. מאחר שאני מכבד כל דת, אמרתי לעיתונאים ששאלו אותי בעניין זה, שאני מוכן להעלות את הצעת אי-האמון בהתאם לתקנון בזמן הקבוע, אבל זה עיד אל-פיטר, ואני יודע שזה חג חשוב. כעבור כחצי שעה נכנסו ללשכתי כל חברי הכנסת הערבים. בעל-פה וגם במכתב חתום על-ידי כולם הם אמרו לי, שבהתאם לדת שלהם מותר לקיים את ישיבת האי-אמון, ואכן קיימתי את הישיבה.

בכנסת השלוש-עשרה קבע יושב-ראש הכנסת את יום 24 במרס 1993 לבחירת נשיא המדינה. כידוע, היו אז שני מועמדים, ואני הייתי אחד מהם. נראה שהתומכים במועמד השני חשבו שיהיה טוב יותר אם תוקדמנה הבחירות. ואז הם פנו ליושב-ראש הכנסת במכתב, שבו הם כתבו, שהנה זה שוב עיד אל-פיטר, חג מוסלמי, והם מבקשים להקדים את מועד הבחירות. הם הגישו מכתב חתום על-ידי כל חברי הכנסת הערבים בקדנציה הזאת.

אני פניתי אז אל תופיק עסליה, נשיא בית-הדין השרעי לערעורים בירושלים, ולפי דברי חברי הכנסת הערבים הוא הסמכות הדתית העליונה ביותר במדינת ישראל בדת המוסלמית. הוא דיבר אתי באדיבות רבה, ושמח מאוד שאני פונה אליו כדי לשאול בדבר הלכה בדת המוסלמית. והוא אמר לי אז, ואני מקצר בקריאת חוות דעתו הכתובה שנמצאת בידי, או יותר נכון יהיה להגיד שיש בידי רישום של חוות הדעת שלו. ובכן, הוא אמר לי, שבכל שלושת הימים, ובכלל זה היום העיקרי של החג, מותר למוסלמים לעבוד, אך צריך להתפלל. הזמנים המשוערים לתפילה הם בין 06:30 עד ל-11:00 לפני הצהריים. הוא אמר במפורש, שהיוצא מכך שאפילו ביום עיד אל-פיטר מותר לקיים ישיבת כנסת. אשר ליום הרביעי וליתר הימים, שני הימים הנוספים, ודאי שמותר לקיים ישיבות כנסת, אבל רצוי וחשוב להתפלל – – –

דן תיכון (הליכוד):

אולי מותר לי להזכיר לך, כי אני לא יודע אם אתה זוכר. אתה זוכר את התרגיל המסריח?

דב שילנסקי (הליכוד):

ועוד איך זוכר.

דן תיכון (הליכוד):

אני הייתי ממלא-מקום א.ז. אתה היית יושב-ראש הכנסת ובאותו זמן היית בספרד.

קיבלתי מכתב מראש מפלגת העבודה, חבר הכנסת פרס – –

היו"ר ע' מאור:

זה על-חשבון זמנך, חבר הכנסת שילנסקי.

דן תיכון (הליכוד):

– – שעלה בידו להרכיב ממשלה, והוא ביקש להציג, בדחיפות, את הממשלה החלופית שלו, וזה היה בדיוק בעיד אל-פיטר. כאשר הסברתי לו שיש חג למוסלמים, הוא אמר: אל תדאג, אנחנו נביא אותם לצורך הצגת הממשלה החלופית.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני רוצה לומר לזכותו של חבר הכנסת דראושה, ואני אתייחס אליו, שהוא, כאשר הגיע, אמרתי לו את חוות הדעת, הוא גם היה בין אלה שהציעו לי למי לפנות, אמרתי לו את חוות הדעת, והוא אמר שהוא מוסמך. ודאי אתה זוכר את זה, שאתה הפנית אותי.

עכשיו יש לי מכתב בקשר לאותו יום שהיה קבוע לבחירת הנשיא, יש לי פה העתק של מכתב של חבר הכנסת שבח וייס, שכותב לכל חברי הכנסת הערבים, בכנסת הזאת: "הובהר לי בשיחות שניהלתי עמך ועם חברי הכנסת דראושה ואלסאנע, כי למרות עובדה זו" – החג – "תוכלו להגיע לכנסת ולהשתתף בתהליך הבחירה של נשיא מדינת ישראל". הוא גם מודה להם בעד זה שהם התחשבו, כי, והוא ממשיך: "ביום זה יוכל גם ראש הממשלה להשתתף בבחירות, משום שהוא חוזר ערב קודם לכן מביקורו החשוב".

חברי הכנסת הנכבדים, אחת משתיים: אם אסור לעבוד ביום חג מוסלמי, אסור בכל מקרה, ואני רוצה לומר עוד כי הקאדי החשוב שחברי הכנסת הפנו אותי אליו, תופיק עסליה, הסביר לי שיש הבדל בין הגישה בדת המוסלמית לדת היהודית: אצלכם אפילו בשבת, לא רק בחג, אסור אפילו לכתוב. אצלנו מותר לעבוד, רק צריך להתפלל יותר.

והנה הליכוד היה רחב-לב מאוד ואמר: אנחנו נקזז את כל חברי הכנסת הערבים על מנת שהם יוכלו לקיים את החג. מה קורה?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מסיים, אני רק רוצה לצטט ולגמור. השעון מצלצל יותר מדי מהר. חברי הכנסת דראושה ואלסאנע נסעו – – –

היו"ר ע' מאור:

עומדות לרשותך שבע דקות, כי מדובר על שלושה מציעים. בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מצטט מהעיתון. הם נסעו לעזה, והנה לפני תמונה אחת, שבתחתיתה כתוב: "חברי הכנסת של מד"ע – דראושה (מימין) ואלסאנע (משמאל) – חוגגים בעזה עם מפקד המשטרה הפלשתינית, הגנרל יוסוף". אז לבוא לכאן לכנסת להשתתף בדיון – אסור, צריך לדחות את ישיבות הכנסת כי לאופוזיציה זה לא נוח; אבל לנסוע לעזה – מותר.

אני מצטט מתוך העיתון מה שאמר חבר הכנסת דראושה לתושבי עזה, ושוב אני רוצה להגיד, חבר הכנסת דראושה, אין לי טענה אליך, אתה כל הזמן בעד מדינה פלשתינית, אתה כל הזמן מכריז, הטענות שלי מופנות ליהודים, אולי, יותר מאשר לך, שהם משחקים משחק כפול.

חבר הכנסת דראושה אומר: "בזכות פעולות הפדאיון שלכם, בזכות ילדי האבן, הגעתם לאוטונומיה. נמשיך במאבק להקמת מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים". חבר כנסת של פרלמנט מדינת היהודים, ובה הוא משבח את אלה שרצחו יהודים, שזרקו אבנים, ששפכו דמים, היכן זה ייתכן? והוא אומר להם עוד יותר: "עכשיו אתם צריכים לדאוג שהמדינה הפלשתינית תקום על האדמה הפלשתינית, וירושלים תהיה בירתה". חבר הכנסת שמעון פרס, אלה שדיברו פה קודם, השותף שלכם, שעליו אתם מתבססים, אשר הוא נותן לכם את הכוח, את השליטה, הוא מייחל ושואף לכך שירושלים תהיה הבירה, וחבר הכנסת אלסאנע חזר על כך, ושניהם אמרו: "אנחנו רק בצעדים הראשונים בדרך להקמת המדינה הפלשתינית. לאחר הברכות, הנשיקות והחיבוקים נקרא שיר שנושא: ירושלים בירת פלשתיין".

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שילנסקי, ברשותך.

דב שילנסקי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה שיבינו, שאינני יוצא נגד דת כלשהי, אני רק יוצא נגד כך שמנצלים את הדת המוסלמית; והיהודים, הקואליציה, המערך, כל אותן מפלגות שמהוות את הקואליציה, אתם משתמשים בערבים, בדת המוסלמית, לשם מטרות פוליטיות, וחבל שהחברים המוסלמים נותנים יד לכך.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אני מזמינה את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה להצעה לסדר-היום מס' 4207, ואחריו – את חבר הכנסת חנן פורת.

קריאה:

היו"ר ע' מאור:

כן, אבל הוא ביקש להתחלף.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לא חשבתי לרגע אחד, שביקור שלי או הצהרות שלי ושל חברי טלב אלסאנע בעזה יכולים לעורר דיון בכנסת, ושתי הצעות דחופות, בקשר להצהרות ולביקור.

אני רוצה להעיר כמה הערות. הערה ראשונה, חבר הכנסת טלב אלסאנע ואני, נציגי סיעת מד"ע, לא ביקשנו להתקזז ולא טענו את הטעון של החג. לא העלינו את הטעון הזה, לא בכתב ולא בעל-פה, לכן הדברים שלך בנושא הזה צריכים להיות מופנים לכתובת אחרת – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

הפניתי אותם גם ליהודים, לקואליציה.

היו"ר ע' מאור:

את זה הוא ציין.

דב שילנסקי (הליכוד):

— — — שמעתי את נציגי הקואליציה, ראשי הקואליציה היהודים דורשים את זה — — —

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שילנסקי, זה הובהר.

דוד מנע (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, זה נכון מה שאתה אומר — — — אבל קח בחשבון שבועדת הכנסת יושב-ראש הקואליציה, יושב-ראש הכנסת, כולם יחד: יש לקזז, יש לקזז, ואתה אומר שלא ביקשת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש להם סיבות — — —

דוד מנע (הליכוד):

היו להם סיבות, משום שהם חשבו שחברי כנסת נעדרים מהכנסת — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש להם סיבות לכך, אבל אני אישית וחברי טלב אלסאנע לא ביקשנו זאת ולא הסמכנו אף אחד לדבר בשמנו.

דוד מנע (הליכוד):

זאת הצורה שלהם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כאשר יש לנו משהו להעלות בפני יושב-ראש הכנסת, אנחנו פונים ישירות. לא כתבנו ולא ביקשנו.

נוסף על כך אני רוצה לומר, שאכן מה שחבר הכנסת דב שילנסקי אמר לגבי החגים של המוסלמים וימי שישי – מותר למוסלמים לעבוד, וקרה בעבר שמסיבות פוליטיות מובהקות באנו ועבדנו ביום הראשון או השני או השלישי של החג – –

דב שילנסקי (הליכוד):

נכון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

– – ונעשה זאת בעתיד אם יהיה צורך שיחייב זאת, כמו בחירת נשיא המדינה, שאנחנו נחשוב שהוא נשיא טוב, או הצעת אי-אמון בממשלה שאנחנו רוצים להגן עליה, שאנחנו תומכים בה, או כל אירוע פוליטי אחר. אני אומר לגבי סיעת מד"ע, שאנחנו נעשה זאת בצורה מפקחת, בצורה ריאליסטית ומעשית.

הערה שנייה בקשר להתבטאויות. לא הסתרתי אף פעם את עמדותי, שאני בעד הקמת מדינה פלשתינית עצמאית בגדה המערבית וברצועת-עזה, שבירתה היא ירושלים המזרחית – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אמרתי זאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה אמרת: ירושלים, כאילו כל ירושלים, ואני תומך בהקמת מדינה פלשתינית עצמאית שבירתה ירושלים המזרחית, לא כל ירושלים.

דב שילנסקי (הליכוד):

בעזה לא אמרת את המלה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אמרתי בדיוק, ויש לי – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

– – – כתוב בעיתון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתה לא תשמע ממני שתי עמדות. מה שאני אומר מעל במת הכנסת אני אומר בעזה, בנצרת, בתוניס, בקהיר, בדמשק ובכל מקום אחר. אני בעד הקמת מדינה פלשתינית עצמאית בגדה המערבית וברצועת-עזה, שבירתה ירושלים המזרחית, כי זאת האידיאולוגיה של המפלגה, זה המצע של המפלגה, ואני לא יכול לקום היום ולבנות אידיאולוגיה אחרת או מצע אחר. אני יודע שזה לא מתאים לעמדות הממשלה, אני יודע שמפלגת העבודה מתנגדת לזה, היא לא בעד הקמת מדינה פלשתינית, והיא מתנגדת לבירתה שתהיה ירושלים המזרחית, אבל אני לא מסכים עם העמדות שלה.

אתה לא תשמע ממני אף פעם הצהרות מנוגדות בעקרונות הפוליטיים הבסיסיים שלנו.

בדקות שנותרו לי אני רוצה להתמקד במצב שראיתי בעזה. יש היום יציבות ביטחונית ופוליטית בעזה, וידם של השוטרים הפלשתינים על העליונה. יש יציבות אמיתית, והם כולם מחויבים במימוש ההסכם, בחיזוק ההסכם ובמניעת כל טרפוד אפשרי מצד גורמים פלשתיניים קיצוניים שמנסים לטרפד את התהליך. כמו שיש גורמים ישראליים קיצוניים בין המתנגדים, כמו "גוש אמונים" ואחרים, שרוצים לטרפד את התהליך, יש גם גורמים פלשתיניים קיצוניים שרוצים לטרפד את התהליך. והמפקד הצבאי גנרל נאצר יוסוף אמר בצורה מפורשת, שהם ימנעו כל אפשרות של פגיעה בתהליך, והם מחויבים בהסכם, ימלאו אותו לפרטיו. הוא אמר: יש לנו הסכם; אנחנו כאנשי צבא נבצע אותו במלואו. ואנחנו הלכנו כדי לחזק את המגמה הזאת, המגמה של אנשי השלום הפלשתינים, של אלה שחתמו על ההסכם, שלגבי הם הגורם הפלשתיני המתון, הפרגמטי, המעשי, שרוצה בהסכם של שלום, שלום אמת בין מדינת ישראל ובין הפלשתינים.

אבל מבחינה כלכלית הם במשבר קשה ביותר. המדינות הנותנות לא נתנו; ישראל, מאז היציאה מעזה, סגרה את השטח, והפועלים לא יכולים לבוא לעבוד בישראל; וגם מקשים עליהם מבחינה כלכלית כאשר מונעים ייצוא חקלאי ותעשייתי מהשטחים, לא לתחומי מדינת ישראל ולא לחוץ-לארץ. וגם פרי ההדר או הירקות, במקום שיינתנו להם הקלות כדי לייצא אותם לחוץ-לארץ, מסיבות ביורוקרטיות ופוליטיות מערימים קשיים עד כדי כך שפרי ההדר נרקב והירקות מתקלקלים.

אני חושב, שהאינטרס של מדינת ישראל הוא לסייע לפלשתינים הללו, לסייע למינהל העצמי הפלשתיני, לשלטון העצמי הפלשתיני, לשגשג, לנסות ולהציע לפלשתינים רמת חיים יותר טובה. ואז

המחנה המתון יתחזק. במקום שהם ירעבו ואז יפנו לטרור, ימצאו בבית אפשרות לאכול, אפשרות להתפרנס. אם יראו שיש תועלת בכל תהליך השלום הזה, אז יאמינו בשלום ויחזקו את התהליך.

אני פונה אל שר האוצר בנושא הזה. יש צורך להקל על הפלשתינים מבחינת הכניסה לתחומי מדינת ישראל, עם כל התנאים הביטחוניים הדרושים, כדי לעבוד בתוך מדינת ישראל בחקלאות, בבניין, בכל האפשרויות הקיימות. יש צורך גם להקל עליהם מבחינת הייצוא לחוץ-לארץ והייצוא למדינת ישראל.

יש הסכם, וצריך לכבד אותו. אני בעד כיבוד ההסכם במלואו, ההסכם הכלכלי, ההסכם הביטחוני וההסכם הפוליטי. מדובר באנשים שרוצים לכבד את ההסכם. אני אומר זאת מתוך מודעות מלאה לכך שרוב הפלשתינים, הזרם הפרגמטי המתון, שהוא היום הרוב בעם הפלשתיני, רוצה לכבד את ההסכם.

אני קורא לעולם כולו לתת להם אפשרות לכבד את ההסכם. למדינת ישראל ולממשלה אני קורא להקל על הפלשתינים כדי לחזק את תהליך השלום. וזה אינטרס ישראל מובהק. אנשים שאין להם אוכל, יחפשו את הנשק. מי שמשפחתו רעבה, יפנה לטרור – טרור נגד המשטרה הפלשתינית, נגד המתנחלים ונגד הצבא הישראלי.

לכן אנחנו הלכנו לשם, במטרה לחזק את המתונים הפלשתינים, לחזק את מחנה השלום הפלשתיני. על כך מגיעה לנו ברכת הדרך ולא ביקורת. אנחנו אף פעם לא התכחשנו לדעות שלנו ולעקרונות שלנו. מדינה דמוקרטית צריכה להתברך במגוון של דעות. אני לא מסכים אתך, אתה לא מסכים אתי, אבל אנחנו נמצאים בתוך בית דמוקרטי שמתברך במגוון הדעות שבו.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת חנן פורת איננו. חבר הכנסת דוד מנע מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת דראושה. בבקשה.

דוד מנע (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני מציע להסיר את הצעתו לסדר-היום של חבר הכנסת דראושה.

אני רוצה לומר, שהכתובת שלנו היא ממשלתו של יצחק רבין, הנשענת על קול אחד, הוא קולו של חבר הכנסת דראושה. ממשלת ישראל מקבלת החלטות היסטוריות על חודו של קול אחד בכנסת, בעוד מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, זכה לאמונם של יותר מ-90 חברי כנסת שאישרו את הסכמי קמפ-דייוויד.

התבטאויותיהם של חברי הכנסת דראושה ואלסאנע בעזה היו חריפות וקיצוניות. את הביקורת שלנו, חברי הכנסת, אנחנו צריכים להפנות לכתובת אחת בלבד, אל ראש הממשלה מר יצחק רבין, ולומר לו: על חברי כנסת אלה נשענת ממשלתך, ממשלת הכשל, אשר מדרדרת את מדינת ישראל מבחינה

ביטחונית ומדינית. אתה נשען על דראושה ואלסאנע המייצגים את אש"ף בכנסת. אתה, יצחק רבין, צריך להתבייש בכך.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. יש לנו שתי הצעות: הצעה אחת, לדון בנושא במליאה; הצעה שנייה, להסיר את הנושא מסדר-היום. אנחנו מצביעים בעד או נגד. מי שמצביע נגד מצביע בעד הסרת הנושא מסדר-היום. בבקשה להצביע.

הצבעה מס' 3

דב שילנסקי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני מציע לחבר הכנסת מנע שיוותר על ההצעה לגבי הצעתו של חבר הכנסת דראושה.

היו"ר ע' מאור:

אני מבטלת את ההצבעה הזאת. חבר הכנסת מנע, האם אתה מוותר על הצעתך?

דוד מנע (הליכוד):

כן.

היו"ר ע' מאור:

ובכן, אני מפעילה מחדש את ההצבעה.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 8

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

שמונה בעד, ללא מתנגדים, עם נמנע אחד. אני קובעת שהנושא יידון במליאה.

הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון – לשכת הסוכנים), התשנ"ג–1993

(הצעת חבר הכנסת א' גולדשמידט)

היו"ר ע' מאור:

אני מזמינה את חבר הכנסת אלי גולדשמידט להציג מן המקום את הצעת חוק תש"ג, הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון – לשכת הסוכנים), התשנ"ג–1993.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, קודם כול אני רוצה לומר שנפלה טעות בסדר-היום, והשם הוא הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון – לשכת הסוכנים), התשנ"ג–1993, ולא הצעת חוק הפרסום על עסקי ביטוח.

היו"ר ע' מאור:

אז בבקשה לתקן בפרוטוקול, הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח.

אלי גולדשמידט (העבודה):

עניינה המרכזי של הצעת החוק הוא מתן מעמד כמייעץ לנציגים המוסמכים של ציבור סוכני הביטוח, באמצעות לשכת סוכני הביטוח בישראל, שהיא הארגון היציג המייצג את מרבית סוכני הביטוח בישראל.

אנחנו מכירים במערכת המשפטית הישראלית את מעמדה של לשכת עורכי-הדין, את מעמדה של מועצת רואי-חשבון ואת המעמד של מוסדות נוספים במערכות שונות. ובעצם אנחנו מבקשים להקנות לארגון היציג של מרבית סוכני הביטוח מעמד בתחומים מסוימים, כפי שמופיע בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח.

הצעת החוק שלי כוללת ארבעה סעיפים. אבל כאשר דנו בעניין הזה בוועדת שרים לחקיקה, ומתוך הבנה שהגעתי אליה יחד עם שר האוצר, אני הסכמתי לכך שבמקום מה שמופיע בהצעת החוק יופיעו שני סעיפים. אקרא אותם.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת גולדשמידט, ברשותך, מאחר שאתה מדבר מן המקום, אתה מוגבל בזמן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני פשוט רוצה לשמור על הסיכום ולהביא את זה לפרוטוקול. אין לי דרך אחרת אלא לקרוא את הסעיפים. זה לא ייקח הרבה זמן.

היו"ר ע' מאור:

בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

"תיקון סעיף 4. 1. בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981 (להלן החוק העיקרי), בסעיף 4(ב), במקום 'ומבטחים' יבוא 'ומבטחים', נציגי המבטחים וסוכני הביטוח יהיו נציגי הארגונים המאגדים בתוכם את מרבית המבטחים או סוכני הביטוח בישראל, לפי העניין."

"תיקון סעיף 6. 2. בסעיף 6(ב) לחוק העיקרי, במקום 'ומבטחים' יבוא 'ומבטחים', נציגי המבטחים וסוכני הביטוח יהיו נציגי הארגונים המאגדים בתוכם את מרבית המבטחים או סוכני הביטוח בישראל, לפי העניין."

לגבי שני הסעיפים הנוספים שמופיעים בהצעת החוק שלי סוכם, שבמסגרת הדיון בוועדה, אם נגיע להסכמה יחד עם נציגי האוצר, נקדם אותם. אם לא, אז אני מחויב בהסכמה לגבי שני הסעיפים האלה.

אני מבקש לאשר את הצעת החוק ולהעביר אותה לדיון מוקדם בוועדה. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אדוני שר האוצר, בבקשה.

שר האוצר א' שוחט:

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, ועדת השרים לענייני חקיקה החליטה לתמוך בהצעת החוק של חבר הכנסת גולדשמידט אך ורק לגבי החלק העוסק בשיתוף נציגים של האיגוד המאגד את המספר הגדול ביותר של סוכני ביטוח בוועדה ובמועצה המייעצת למפקח על הביטוח. הוועדה הסמיכה את נציגי המשרד לפנות לחבר הכנסת גולדשמידט כדי לסכם את הנוסח של החלק האמור.

המפקח על הביטוח נפגש עם חבר הכנסת המציע, אשר קיבל את עמדת הממשלה והוא מוכן לצמצם את הצעתו בהתאם להחלטתה.

בהסכמת חבר הכנסת גולדשמידט, תועבר הצעת החוק לוועדה לשם הכנתה לקריאה ראשונה, מתוך הנחה שהמשך הטיפול בה יתמקד בנושא הייצוג בוועדה ובמועצה המייעצת על-פי החוק בלבד. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת מנע מבקש להסיר את הצעת החוק. בבקשה, חמש דקות, ונעבור להצבעה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, איך זה שלפי התקנון למציע ההצעה יש פחות זמן מאשר למי שמציע להסיר את ההצעה?

היו"ר ע' מאור:

כאשר הצעת החוק מוסכמת, התשובה היא – כן. מאחר שהוא מציע להסיר, הוא מקנה לך חמש דקות לתשובה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני יכול להשיב?

היו"ר ע' מאור:

כן, בוודאי. אם יש הצעה להסיר, זכות התשובה שמורה לך. בבקשה, חבר הכנסת מנע.

דוד מנע (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, אני חושב שהצעת החוק שהציע חבר הכנסת אלי גולדשמידט היא הצעת חוק טובה, אלא שאני חושב שהיא באה מוקדם מדי. למה היא באה מוקדם מדי, אומר בדקות הקרובות.

ראשית, אני חושב שכל הנושא הקשור להתארגנותם של סוכני הביטוח אינו מספיק חזק במדינת ישראל. הייתי שואף לכך, ואם אנחנו, חברי הכנסת, נוכל לעשות זאת, הייתי מציע לסוכני הביטוח שמאורגנים בלשכת סוכני הביטוח להתארגן ולהקים מוסדות או ארגונים הדומים במהותם לגופים מקצועיים אחרים; לא דומים לאגודת האינג'נירים והארכיטקטים, כמו שהייתי מבקש מהם להיות דומים ללשכת רואי-חשבון או ללשכת עורכי-הדין.

מדוע אני אומר את הדברים האלה? כי אני חושב שפה אני מדבר בשמם של רבים רבים מאזרחי ישראל. בשנים האחרונות נפלו כמה חברות ביטוח, ובראשן חברת ביטוח גדולה מאוד, חברת ביטוח "הסנה", ויש לי הרשם שמנפילתה של חברת "הסנה" ומפגיעתה באלפי מבטחים לא למדנו את הלקח. אתמול זאת הייתה "הסנה", מחר זו יכולה להיות חברה אחרת.

נושא הביטוח במדינת ישראל לא מוסדר בקצב הראוי. הוא אינו מוסדר כפי שמוסדרים כללים שונים של עורכי-דין או רואי-חשבון. אני לא בטוח שכללי האתיקה שקיימים היום בלשכת סוכני הביטוח הם כללי האתיקה הנוקשים של לשכת עורכי-הדין או של לשכת רואי-חשבון. זו הערה ראשונה.

הייתי מצפה מהגופים המפקחים על תחום הביטוח במשרד האוצר, הייתי מצפה מסוכני הביטוח להתארגן, או מהמפקח על הביטוח להביא לכנסת יוזמות חקיקה שיחזקו את לשכת סוכני הביטוח, יחזקו את הארגון שלהם, ורק אחר כך הם יכולים להיות שותפים לכל אותן ועדות שאליהן רוצים לצרף נציגות של לשכת סוכני הביטוח.

רענן כהן (העבודה):

שכנעת אותנו איך להצביע.

רפאל אלול (העבודה):

מה פתאום?

דוד מנע (הליכוד):

דבר נוסף: סוכני הביטוח הם רבים ובודדים, אכן כך, אבל לא כולם – אלה שמקבלים קהל, אלה שלוקחים כספים מקהל – הוכשרו להיות סוכני ביטוח, לא כולם מכירים על בוריים את החוקים הקשורים לתחום הביטוח.

רענן כהן (העבודה):

אתה שכנעת אותנו ונצביע לפי הבנתנו.

רפאל אלול (העבודה):

מי שמאוגד זה רק אחד משלושה. יש כאלה שלא מאוגדים.

דוד מנע (הליכוד):

אני מבין שהשעה מאוד מאוחרת וחבר הכנסת רפי אלול לא כל כך ער למה שאני אומר, אבל לא חשוב. אני מקווה שתתרגען קצת ותשמע יותר את הדברים שאני אומר.

יש היום בשטח סוכני ביטוח רבים שפועלים, מקבלים אזרחים, מקבלים כספים, והם לא קיבלו הכשרה מספקת. יש אומנם סוכנים שפועלים ברשיון, בין בהשתלמות, ובין בחברות ביטוח גדולות, אבל יש רבים שלא קיבלו שום הכשרה, והאזרח שהולך לאותו סוכן ביטוח לא תמיד מקפיד על הדברים האלה.

ומשפט אחרון: למען אותם אזרחים שסבלו בשנים האחרונות מחברות ביטוח שהתמוטטו ומסוכני ביטוח שברחו והשאירו אותם עם חובות וללא ביטוח, אני מציע שאם החלטה זו תבוא לקראת קריאה ראשונה, בהמשך להכניס את הדברים האלה, שעיקרם לארגן את סוכני הביטוח במתכונת של לשכת עורכי-הדין ולשכת רואי-חשבון. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת אלי גולדשמידט, בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה להיות מאוד קצר וענייני כלפי הדברים של חבר הכנסת מנע. קודם כול, חבר הכנסת מנע, אנחנו מדברים פה במתן זכות ייצוג ללשכת סוכני ביטוח בתוך גופים שמונים הרבה מאוד אנשים. זאת אומרת, אנחנו לא נותנים להם מה שמוקנה היום ללשכת עורכי-הדין, למועצת רואי-חשבון – סמכויות על-פי חוק שגורמות לכך שהם יכולים לנהל את ענייניהם של החברים באותן לשכות מאל"ף ועד תי"ו. זה הרבה פחות, זה בעצם מעט מאוד, לכן אין שום סכנה מהסכנות שאתה מונה.

והרי יש אינטרס ללשכת סוכני הביטוח, אינטרס אמיתי, שסוכני הביטוח שפועלים מטעמה והחברים בה ימלאו את תפקידם בצורה רצינית, כי כל הענף בנוי על זה. אם האמון הזה נשבר, זה פוגע במרבית הסוכנים. גם במקצוע ששנינו חברים בו, באותה גילדה, גם שם יש עורכי-דין שלפעמים לא פועלי כשורה, ומרבית עורכי-הדין בדרך כלל נפגעים מזה שיש שניים, שלושה, ארבעה, חמישה ועשרה שהם לא בסדר.

דוד מנע (הליכוד):

קח לדוגמה עורך-דין שמקבל כסף מן הלקוח ומועל באמון וסוכן ביטוח שלוקח כסף ומועל באמון. אילו עונשים יקבל עורך-הדין שמועל באמון ואילו עונשים יקבל סוכן הביטוח?

אלי גולדשמידט (העבודה):

בוא נלמד את הנושא הזה בזמן הדיון לקראת הקריאה הראשונה. אין לי צל של ספק שהצעת החוק הזאת מחזקת, מצד אחד, את סוכני הביטוח, ומצד שני יכולה לעזור מאוד לציבור הרחב, לציבור המבוטחים, שיקבל שירות טוב יותר. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה על הצעת החוק. לאחר מכן אתן הבהרה על הסעיף הבא.

אני מפעילה את לוח ההצבעות.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 7

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון

לשכת סוכנים), התשנ"ג–1993, לדיון מוקדם בוועדה נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

בעד – 7, ללא נמנעים וללא מתנגדים. אני קובעת שהצעת החוק תועבר לוועדה.

חבר הכנסת גולדשמידט, לאיזו ועדה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

לוועדת החוקה.

רפאל אלול (העבודה):

לוועדת הכספים.

היו"ר ע' מאור:

מאחר שיש שתי הצעות, ועדת החוקה וועדת הכספים, אני מודיעה שהצעת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח (תיקון – לשכת סוכנים), התשנ"ג–1993, עברה בקריאה טרומית והיא תועבר להכנתה לקריאה ראשונה בוועדה שתקבע ועדת הכנסת.

הצעות לסדר-היום

קופת-החולים הכללית

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, נשארו לנו לדיון היום שני סעיפים.

רענן כהן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, רק הערה קצרה.

היו"ר ע' מאור:

בבקשה, חבר הכנסת רענן כהן. אני מקווה שזה יהיה פחות מדקה.

רענן כהן (העבודה):

יש כאן שתי הצעות שונות לגמרי. יש הצעה אחת ששר הבריאות אמור לענות עליה, והוא נוכח כאן. יש הצעה שנייה מורכבת, שצריך להשיב עליה שר האוצר. בין המציעים ובין השר יש הסכמה לדחות את הדיון בהצעה הזאת. הדבר מקובל עלינו. אין סיבה שלא לדחות את החלק הזה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני לא מבין מה קורה כאן. יש סדר-יום ואני צריך להעלות הצעה. מה קרה?

היו"ר ע' מאור:

אתה תעלה עוד מעט, חבר הכנסת ויינשטיין. הדיון כרגע הוא לגבי ההצעה השנייה, לא לגבי הצעתך.

שר האוצר וחברי הכנסת, אני רוצה להביא לידיעתכם את תוכן הדיון שמתקיים בנשיאות זה שלושה שבועות. סדר-היום בימי ד' עמוס עד לשעה 20:00, 21:00 ואפילו 22:00. לשבוע הבא יש אותה תחזית בתוספת חוק הבריאות, דבר המעמיד בסימן שאלה גדול עוד יותר את הנושא.

חבר הכנסת רענן כהן, זאת ההנחיה המפורשת שקיבלנו בנשיאות, וגם פנייה לממשלה, להעביר יותר סעיפים לימי ב' וג', על מנת לאפשר סדר-יום רציונלי בימי ד'.

אני רוצה להסב את תשומת לבכם לכך, שאם אתם פונים ודוחים, קחו בחשבון שזה יכול להגיע לא בשבוע הבא ואולי גם לא בשבוע שלאחר מכן.

רענן כהן (העבודה):

אנחנו מוכנים לקחת את הסיכון. יש איזה סדר בכנסת, והוא חייב להיות מקובל. ברגע שיש הסכמה בין השר לבין חברי הכנסת המציעים, יש זכות לדחות.

היו"ר ע' מאור:

אם האינפורמציה הזאת ידועה לכם ואתם לוקחים את הסיכון, מה שתסכמו יירשם.

רענן כהן (העבודה):

בסדר, נסתכן. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רענן כהן, חבר הכנסת רענן כהן, חבר הכנסת רענן כהן, אני פונה אליך. אני רואה שאתם מתייעצים. אם כך, חבר הכנסת גולדשמידט, תמסור לחבר הכנסת רענן כהן, שמה שהוא אמר שקיים, לא קיים לגבי הצעות דחופות, שהן חייבות להיות נדונות באותו שבוע. לכן הוא צריך לשקול אם דוחים.

רענן כהן (העבודה):

אנחנו הסכמנו לדחות.

היו"ר ע' מאור:

הסכמתם? אני רק אומרת לך, שאז המחויבות של הנשיאות להעלות את זה יורדת עוד יותר, כי הצעות חוק דחופות מטבען נדונות באותו שבוע.

בנימין טמקין (מרצ):

אני סומך עליך שתילחמי חזק בעניין הזה.

היו"ר ע' מאור:

לא, אני דווקא חושבת שזה היה צריך להיות הערב, ואני אומרת את זה בצורה ברורה מאוד.

אנו עוברים להצעות לסדר-היום: קופת-החולים הכללית. נדמה לי שיש כאן רק חבר כנסת אחד מבין המציעים, חבר הכנסת אריאל ויינשטיין – בבקשה, הצעה לסדר-היום מס' 4161.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הבוקר ביקש שר האוצר מוועדת הכספים "זריקה" של 400 מיליון שקלים מכספי משלם המסים.

שמענו שאחרי הצהריים בסיעת העבודה, בוויכוח של הקואליציה, היו חברים שתבעו להגדיל את הסכום עוד בכמה מאות מיליוני שקלים.

אנחנו, משלמי המסים, מתבקשים לתת את ה"זריקה" הזאת, כאשר לפני כשנה באה הממשלה לוועדת הכספים, הציגה לנו חוזה בין ההסתדרות, הממשלה וקופת-חולים, שבו נאמר: "ההסכם הוא הבטחת הפעלה שוטפת, תקינה וארוכת טווח של קופת-חולים, תוך הסדרת חובותיה, צמצום גירעונה ושמירה על איזון תקציבה לאורך זמן".

על סמך ההצהרה הזאת והחתימה הזרקנו אז, לפני שנה, כמה מאות מיליונים. עכשיו באים אלינו ברגע האחרון, מכוונים אקדח לרקה ואומרים לנו: אם אתם, משלמי המסים, לא תיתנו את הכסף לקופת-חולים, היא תקרוס.

זאת אחרי שחודשים רבים הם יודעים שקופת-חולים קורסת.

והשאלה המרכזית שאני שואל היא: מדוע משלם המסים צריך לתת את הכסף הזה, כאשר כל מי שהוא חבר הסתדרות וקופת-חולים הוא גם חבר בחברת העובדים? אני משלם המסים ועוד מיליון ויותר כמוני, אולי 2 מיליונים, שאינם חברים בקופת-חולים, אנחנו לא חברי חברת העובדים. אבל, כל מי שהוא חבר בקופת-חולים או בהסתדרות הוא חבר בחברת העובדים.

רבותי, לחברת העובדים הזאת יש נכסים במיליארדים, שעולים על ההתחייבויות שיש לקופת-חולים לחברת העובדים. אלא מה? כשבאים לדבר על הנכסים האלה, הם לא בנמצא. כולם רואים אותם, יש מועדונים, יש מועצות פועלים, יש מגרשים, יש רכוש, יש נכסי דלא נידי. אבל אומרים: אי-אפשר לגעת בכל זה.

לכן באים אלי, אל משלם המסים, ואומרים: אתה תשלם; ובאים גם אל אותם חברי הסתדרות משלמי המסים: אתם תשלמו אף שאתם מיליארדרים. אתם יודעים שכל חבר קופת-חולים, כל חבר הסתדרות, הוא בעל נכסים עצומים, אבל מעולם לא נתנו לו אותם, לא נתנו לו דיבידנד, הנכסים האלה נשארים בהסתדרות והמדינה תישאר עם החולים.

אני אומר לכם, זה שאי-אפשר לרדת לנכסים האלה מזכיר לי משפחה מסיציליה. שם קוראים לזה מאפיה. הכול יודעים שהיא עתירת נכסים. יש להם בתי-קזינו, יש להם מגרשים, רואים אותם נוסעים במכוניות פאר. אבל כשרוצים לגעת בנכסים שלהם, אי-אפשר לעשות זאת, הם לא רשומים, הם שייכים לחברות בליכטנשטיין או אינני יודע איפה, רק לא למשפחה.

זוהי משפחת ההסתדרות וקופת-חולים. יש להם קרובים בסיציליה. גם כאן אי-אפשר לראות את הנכסים ובאים אלינו עם אקדח לרקה כמו שמגיעה המאפיה. אומרים לנו, משלמי המסים: תשלמו, אחרת לא יהיה שירות.

זה גזל של משלמי המסים, זה גזל תוך איום. במה זה שונה ממאפיה, אדוני היושב-ראש? לפני שבועיים אמרתי את זה בוועדת הכספים, וקמה אז סערה. אבל כשהיום אמרתי את זה וישבו גדולים ונכבדים, כבר היה שקט. הם יודעים שזה המצב.

אדוני השר, זה דבר איום ונורא. אני מאחל לך הצלחה. אני זוכר עוד שאביך, זיכרוננו לברכה, אמר לפני הרבה שנים בקולנוע "אדיסון" משפט אחד: "הספר הלבן מת". הוא חשמל אז את האוויר. אני יודע שאתה ישר-דרך ויש לך יושר אינטלקטואלי. אבל למה אתה מצטרף? לאיזו ממשלה? לממשלה שכך באה לציבור? במקום לבוא להסתדרות ולקופת-חולים, לכל המערכת שאתה לא יודע איזה תמנון גדול היא, אתה לא יודע איפה הוא נאחז, עם המיליארדים האלה. במקום זה לבוא אל משלם המסים?

אתם לא תבואו להסתדרות. אתם תספרו שאתם באים אבל לא תבואו. זה השלטון שלכם, באמצעות ההסתדרות, באמצעות המשק המפלגתי אתם שולטים. אז איך אתם באים אלינו?

ואני רוצה לומר עוד משהו. כולנו יודעים שקופת-חולים פושטת את הרגל. חבר הכנסת בני טמקין, אתה סוציאליסט, אני אומר את זה על אמת, אבל יש היום נושים קטנים, שאם יהיה מפרק מפעיל, הם לא יקבלו אגורה, ואלה אנשים שקופת-חולים חייבת להם 70,000 שקל ו-100,000 שקל: מובילים ושומרים ונותני שירותים ומנקות וחברות קטנות כאלה. אם יהיה מפרק, כי אז הגדולים, בנק הפועלים ובנק לאומי, יקבלו את חלקם – – –

בנימין טמקין (מרצ):

אתה מדבר על הכללית או על הלאומית?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מדבר על הכללית. אני מדבר על פשיטת הרגל של קופת-חולים הכללית, שאתם, הסוציאליסטים, תשאירו את הנושים הקטנים, ואני אעמוד על זה – – –

בנימין טמקין (מרצ):

האם הלאומית צריכה לקבל אותה עזרה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני אעמוד כאן על הבמה יום יום – – –

בנימין טמקין (מרצ):

אבל אתה לא עונה על השאלה שלי. אתה פנית אלי, יש קהל.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני לא יכול לענות על השאלה, כי זה על חשבון הזמן העומד לרשותי. לא פנית אליך.

בנימין טמקין (מרצ):

— — —

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

חבר הכנסת בני טמקין, לא, אני לא אפנה אליך.

בנימין טמקין (מרצ):

אבל תענה לי על השאלה שלי. קופת-חולים לאומית צריכה לקבל אותה עזרה – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

תרשה לי רגע, תרשה לי רגע, אני מבקש, אתה מפריע לי. זה מתחיל, כנראה, להרגיז אותך. אז אל תפריע לי, עם כל הכבוד.

בנימין טמקין (מרצ):

הבנתי, אין לך תשובה על זה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני רוצה לומר לכם, שמה שהולך להיות בפירוק – ויהיה מפרק, לא יועיל דבר – הוא שנושים מהסוג שאני מדבר עליו יישארו בצד ולא יקבלו את הכספים. הגדולים יסתדרו, ואז אתם תשאירו עשרות רבות, מאות רבות ואולי אלפים של נושים קטנים – הרי קופת-חולים היא מערכת גדולה – שחייבים להם 30,000 ו-50,000 שקל, ואני אקרא כאן מעל הבמה, אל מול האומה, לקבל את השמות של האנשים האלה וכמה אתם חייבים להם. אתם הסוציאליסטים, אתם יודעים שאתם מובילים את הקופה למפרק, עם אותם חובות לנושים הקטנים האלה, אני מזהיר היום כאן ואומר: תיזהרו ממצב כזה.

אני רוצה לומר עוד משהו. הרי אפשר לדבר בלי סוף.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני רואה, לפי הדפים שעליהם אתה מוותר, שהכילות נאום ארוך.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לא ידעתי שיהיה לי יושב-ראש כל כך נוקשה.

אני רוצה לציין רק מספר קטן של עובדות. התחייבתם בהסכם, הממשלה, ההסתדרות וקופת-חולים, לצמצם 1,200 תקנים, אדוני השר, וזה נעשה, אבל מה? קיבלו מספר גדול יותר של עובדים דרך חברות כוח אדם, וכדי שסעיף השכר לא יראה את זה, הכניסו את זה לסעיפים אחרים בהוצאה. אז התקנים צומצמו לפי ההסכם – יש הסכם – כוח האדם גדל דרך חברות כוח אדם, אבל סעיף השכר לא גדל, כדי שלא להראות את הפרת ההסכם הזה.

אני שואל שאלה נוספת. אזרח, כאשר הוא חייב הצמדה וריבית למס הכנסה, מס הכנסה ממלא אחר החוק ויורד לנכסיו, ותרשו לי לומר – גם קצת לחייו, והוא צריך לשלם. אבל כשקופת-חולים חייבת, לה יש פריבילגיה, לה מס הכנסה מוותר, והאזרח הקטן שואל את עצמו, מדוע אני?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני לא הפרעתי – אתה קיבלת היום בוועדת הכספים תשובה משר האוצר – – – והוויתורים היו מימים ששרי האוצר היו שלכם.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, שאני מתקיף כאן את המציאות הזאת. אני לא מסכים לדבר הזה, ולא משנה אצל מי הוא נעשה. זה התגלה עכשיו, ואני מתריע על כך. האזרח שואל את עצמו: מדוע כאשר אני חייב למס הכנסה ריבית והצמדה, אומר לי פקיד השומה, ובצדק, שהחוק לא מאפשר לו לוותר לי והוא יכול רק לוותר על קנס, לא על ריבית והצמדה? כשאתה קורא את דוח מבקר המדינה ורואה מה קורה כאן, אתה שואל את השאלה הזאת, היא מטרידה אותך, ולא משנה באיזה ממשל זה היה.

לכן, אדוני השר, אני חושב שאתה התמנית בתקופה מאוד קשה, אבל אני מבקש שבנושא זה הפנים שלך יהיו למשלם המסים, מצד אחד, ולאותה מערכת רבת נכסים, שממנה אתה וממשלתך תיקחו את הכספים הללו, מצד שני. תיקחו אותם, הנכסים קיימים, ואף שבעיתונים כתוב שחברת העובדים איננה יכולה לעשות את זה, נכון שהמינהלה איננה יכולה לעשות את הצעדים הללו, אבל מועצת חברת העובדים, שהיא כמו אספה כללית, יכולה לעשות את זה.

בעניין שינוי העדיפויות – ואני כבר מסיים – שמעתי היום דברים שמאוד הרנינו את לבי מפי חבר הכנסת רמון, המזכיר המיועד של קופת-חולים.

בנימין טמקין (מרצ):

של ההסתדרות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

של ההסתדרות. הוא אמר: אני אמלא את כל חובה של ההסתדרות בהסכם. זו הפעם הראשונה שאני שומע את הנימה הזאת, ואני מקווה שזאת תהיה מחלה מידבקת לממשלה – הפנים אל הנכסים, ולא אל משלם המסים.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת גדעון שגיא – איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת שאול יהלום להצעה לסדר-היום מס' 4163, ולאחר מכן נשמע את תשובת השר.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, עד כמה שאני זוכר, זו הופעתך הראשונה כשר הבריאות, ולכן אני קודם כול מברך אותך שתצליח גם כשר בממשלה, גם כשר הבריאות, ותבריא את מערכת הבריאות מהמחלה הקשה העומדת היום על הפרק, של קופת-החולים הכללית, אבל יש צורך בהבראה עוד בהרבה הרבה תחומים של הבריאות בישראל.

רענן כהן (העבודה):

תברך גם את הממשלה.

שאול יהלום (מפד"ל):

לגבי הממשלה, אני מצטרף לחברי כנסת שאמרו, שזה האיש הנכון במקום הנכון בממשלה הלא-נכונה. לצערי, אני לא יכול לברך ממשלה כזאת, שכל יום שהיא ממשיכה לכהן היא ממיטה אסון על מדינת ישראל ועל ארץ-ישראל; אבל את השר אני מברך.

אדוני השר, מול המלעזים על עצם ייסוד קופת-חולים ושייכות קופת-חולים להסתדרות, אני רוצה להדגיש קודם כול, שאין לי כל ספק שעצם המעשה, שאומנם היה לפני קום המדינה, של הקמת קופת-חולים וייסודה על-ידי ההסתדרות הכללית היה מעשה חברתי נכון ומשמעותי מדרגה ראשונה, ופריסת המרפאות של קופת-חולים – כמובן, עם תשלום פרוגרסיבי – בחורים הנידחים ביותר, במושבים, בקיבוצים, בעיירות פיתוח, היא המעשה החשוב ביותר והנכון ביותר שנעשה מבחינה חברתית. קופות-החולים הפרטיות עבדו רק עם ציבור בעלי היכולת, רק עם הציבור בערים הגדולות, ורק לאחרונה, גם נוכח המצוקה של קופת-חולים ונוכח היתרון של הגודל, הן התפתחו והחלו לנגוס מקופת-חולים. לכן, עצם הקמת הקופה זה מעשה חיובי.

אבל, אדוני השר, אני חושב שתוך כדי המסכת של קופת-חולים, תוך כדי המסכת של חוק הבריאות, נעשה כאן מעשה או יש כוונת מעשה שלילית ביותר מצד אותה הנהגה חדשה של ההסתדרות בראשות סיעת רם, חיים רמון, בשיתוף מרצ וסיעת ש"ס, ואני רוצה להקדיש את שארית דברי לנושא הזה.

ובכן, קודם כול הם באו וביקשו, תוך כדי קבלת החוק, לגזול בצורה ברורה כספי ציבור, לא בצדק, לא ביושר, לא על-פי דין, והם אמרו כך – ואני מאוד מכבד את גישת הליכוד; אני מתנגד לה ואני חושב שיש מקום להסתדרויות ולהסתדרות הכללית ולהסתדרות הפועל המזרחי, וצריך מוסדות כמו בתי-

אבות וכמו תנועות נוער וכמו "נעמת" וכמו "אמונה" וכמו "בני עקיבא" וכמו "תפארת בנים", צריך את המוסדות וצריך את העזרה, ואלה דברים טובים ונכונים לחברה, אבל אני מכבד את גישת הליכוד שאומרת: גישה חדשה, רק קופת-חולים, נחסל את ההסתדרויות, אולי יהיה איזה משהו לאיגוד מקצועי, וזה הכול.

אבל אני לא מכבד, ואני חושב שזו גזלה, כאשר באה סיעה מאוחדת של שלושת הגזלנים שהזכרתי קודם ואומרת: אני אומרת דין שונה, יבואו לתוך קופת-חולים כפי שהיום שותפים 8% ביחס 150,000 חברי הפועל המזרחי, מהם נגבה על-פי החוק את ה-0.8% כמו חברי ההסתדרות, אבל את הכסף לא תקבל ההסתדרות הפועל המזרחי עבור מפעליה המקבילים להסתדרות, אלא את הכסף תקבל ההסתדרות, וכמובן, מדובר על אנשים פוליטיים – חיים רמון, עמיר פרץ ושמואל אביטל מצד אחד, ש"ס, שיא הפוליטיקה של מדינת ישראל, שהגיעה להישגים המכוערים ביותר לכל אורך קיומה, והצדיקים הגדולים, אנשי מרצ, שמדברים על זכויות פרט, וכל פרט צריך להחליט לאן כספו ילך, במקרה הזה השתתפו בכוונה בגזלה.

מאחר שאני יודע, וזה פורסם, שחיים רמון לפני הקריאה הראשונה של חוק ביטוח בריאות ממלכתי בא ואמר להסתדרות הפועל המזרחי: אם המפד"ל תתמוך בי, בנוסח שלי, אני מסדר את זה שאתם תקבלו את ה-0.8%, ובחוק יהיה כתוב "כל ההסתדרות יציגה". המפד"ל בחרה ללכת בדרך של מפלגת העבודה. זכותה. אז נחתם ההסכם עם ש"ס, וש"ס שמטרתה, ברור, לא לשם שמים ולא לשם יהדות ולא לשם התורה, אלא רק כוח, כספים וכיסאות, התנתה בהסכם שני דברים: קודם כול, הכול ילך לחיסול המפד"ל, כי ש"ס רוצה לתפוס את מקומה, והדבר השני – כתוב בהסכם במפורש, שההסתדרות וקופת-חולים יסדרו 370 משרות לש"ס. הסכימו על זה חיים רמון ומרצ, ועכשיו נשאלה השאלה, איך יהיה כסף ל-370 משרות ואיך נחסל את המפד"ל, ובאו ואמרו: כך נחסל. מאחר שההסתדרות הפועל המזרחי – יש הקבלה פחות או יותר בין המפעלים שהמפד"ל תומכת בהם, כמו ישיבות "בני עקיבא", כמו "בני עקיבא", כמו תנועת הנשים הדתית-לאומית "אמונה" – נחסל את ההסתדרות הפועל המזרחי, הכסף שייגזל ישמש לתוספת להסתדרות, ואולי לקופת-חולים, לא לצורך שירותי בריאות, אלא להוספת 370 פקידים של ש"ס, וכך אנחנו נבצע גם מטרה פוליטית וגם נגדל את עצמנו במשרות ובכיסאות.

אני חושב שה"בלוף" הראשון שהם הוציאו לציבור, ומכרו את זה במרמה גם לראש הממשלה, כאילו היום חבר קופת-חולים שיש לו פנקס כחול מטעם ההסתדרות הפועל המזרחי משלם פחות מאשר חבר שיש לו פנקס אדום מטעם ההסתדרות הכללית, אני קובע מידיעה אישית, מבדיקה ומהשוואה, שזה שקר. סתם מרביצים בציבור שקר שאין לו ידיים ואין לו רגליים, וכמו שאומר ראש הממשלה, ובמקרה הזה אני מוכן להזדהות אתו, זה קשקוש. יש טבלאות בלשכות המס של הפועל המזרחי ובלשכות המס של ההסתדרות, ואלו בדיוק אותן טבלאות. אם אני חבר ההסתדרות הפועל המזרחי, ומישהו חבר בהסתדרות, הכסף הולך בדיוק לפי אותה טבלה, ואין בעניין הזה שום פריבילגיה. הכול מקביל להסתדרות. הם היו מוכנים להפיץ שקר כאילו חברי ההסתדרות הפועל המזרחי, ואני לא מדבר על הכנסה כספית, יכול להיות שאם יש לנו חברים שמובטלים יותר מאשר להסתדרות או בעירות פיתוח, הטבלה שונה. אני לא מדבר על הממוצע. אני מדבר על חבר לחבר. אילו הוא היה חבר ההסתדרות או חבר הפועל המזרחי, הוא היה משלם בדיוק על האגורה אותו דבר.

הדבר השני שהם באו ואמרו לכאורה, רק המפעלים של ההסתדרות חשובים, כל מפעל אחר – אני ואפסי עוד. כאילו "הנוער העובד והלומד" זו תנועת נוער יותר לגיטימית מ"בני עקיבא" – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

עכשיו זה "השומר הצעיר".

שאלו יהלום (מפד"ל):

עכשיו הכניסו את "השומר הצעיר". כאילו "דבר" יותר לגיטימי מ"הצפה", כאילו בתי-אבות של "משען" יותר לגיטימיים מ"תפארת בנים". ואתה, כשר הבריאות, כשתבקר בבית-חולים סיעודי של "תפארת בנים" – כך שרי הבריאות, לא מימי המפד"ל, אמרו לי אחד לאחד, שזו הרמה הגבוהה ביותר של טיפול בקשישים ובקשישים סיעודיים – תראה את הדבר. אני קובע, שאין שום הבדלים ויש אותה מטרה, יש רק הבדל אחד: שבהסתדרות הפועל המזרחי הכסף הולך רק להסתדרות הפועל המזרחי, ואילו בהסתדרות הכללית מפרישים מהכסף חוץ מלהסתדרות הכללית גם מס פוליטי למפלגות המרכיבות את ההסתדרות, דבר שלא קיים בהסתדרות הפועל המזרחי. 33 מיליון שקל לשנה הולכים חוץ מהכספים של החזקת ההסתדרות ומפעליה, לכיסן של המפלגות המרכיבות את ההסתדרות. זו עוד גזלת ציבור.

אי לכך, אני מסיים, גברתי, מחוסר זמן, ופונה, עד עכשיו באמת מפלגת העבודה, אני מוכרח לציין, לרבות ראש הממשלה, גילו צדק ויושר. איננו מבקשים דבר אחר. אני פונה אליך כשר הבריאות, כאדם שיוביל את המאבק ואת חוק הבריאות ויישמו ואת כל שאר המשא-ומתן, לעמוד על דבר אחד: צדק ויושר יהיו כלפי כל חבר של קופת-חולים לפי ההשתייכות שהוא בוחר. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אני מזמינה את שר הבריאות אפרים סנה, שבמה זו ניתנת לו לראשונה כשר הבריאות, ואני בטוחה שאני מברכת בשם כולנו לא רק לתשובה מוצלחת אלא להרבה הצלחה, ואנחנו בטוחים שלמרות המצב הקשה, הפתרונות ימצאו. בבקשה, השר אפרים סנה.

שר הבריאות א' סנה:

תודה רבה. גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, קצת הגזים בביטויי, אני חושב, חבר הכנסת ויינשטיין באומרו מאפיה וסציליה. הייתי ממליץ להיות קצת יותר מאופק בהגדרות. רשת "עמל" זו לא מאפיה, ו"נעמת" זו לא מאפיה, ורשת "משען" זו לא מאפיה, וגם קופת-חולים הכללית זו לא מאפיה. כיוון שלא ראיתי הרבה עולים מאתיופיה בקופות-החולים האחרות; בהרבה מושבים, קיבוצים ויישובים אחרים בגליל ובנגב לא ראיתי מרפאות של קופות-חולים אחרות – אבל בהחלט ראיתי את אלה של קופת-חולים הכללית, גם בשכונות מצוקה. כך שהייתי מצפה לאיפוק גדול יותר מאשר נקטת בתיאורים הסיציליאניים שלך.

אומר לך עוד דבר: משבר הרפואה הציבורית אינו ייחודי לישראל. בכל ארצות המערב המפותחות יש היום משבר ברפואה הציבורית. זה נובע מכך שהרפואה נעשתה יותר משוכללת ולכן גם יותר יקרה,

וקצב ההתייקרות שלה אינו מדביק את קצב התעשרות החברות המערביות, ואני מדבר על אירופה, צפון-אמריקה וכו'.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

גברתי, מותר קריאת ביניים בנאום בכורה?

היו"ר ע' מאור:

זה ברשות השר.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אסור קריאות ביניים?

שר הבריאות א' סנה:

תן לי את הפריבילגיה היחידה הזאת.

שאול יהלום (מפד"ל):

תלוי אם השר יאריך או יקצר.

שר הבריאות א' סנה:

תיכף תראה שהשר יקצר.

מחפשים אחר פתרונות למשבר. הכסף שביקשנו הבוקר מוועדת הכספים לא נועד לטובות הנאה ולא לפקידים ולא למכוניות, אלא באמת לשכר העובדים, לתרופות, לאמצעים רפואיים ולפסק זמן. כי, שוב, לא אגלה שום סוד, אנחנו נמצאים פוליטית במצב מיוחד במינו של חילופי שלטון בהסתדרות, שהיא הבעלים של הקופה. מצד אחד יש דחיפות רבה, מצד שני רוצים לתת את ההזדמנות הנאותה לאותם אנשים שהלכו לבחירות עם כרטיס של שינוי להגשים את מצעם, שבזכותו הם ניצחו בבחירות. זה יכול לא למצוא חן בעיני, אבל זאת עובדה. זה שורש הסיבוך הנוכחי.

אוסף מלה לגבי דבריו של חבר הכנסת יהלום. יש למפלגת העבודה מחויבות אידיאולוגית. בעניינים הפוליטיים השוטפים רובצת בינינו תהום כרגע, אם כי בעבר לא זה היה המצב. התהום הזאת לא מצדיקה שניתן את ידינו להעלאת הכורת על מפעלים מפוארים של מעונות ילדים, בתי-אבות, מוסדות גריאטריים וגם תנועת נוער, שגם אם היום היא מפגינה נגדנו, יש לה זכויות חלוציות והתיישבותיות שגם אנחנו מכבדים אותן. כך שאני בטוח שבמסגרת אותו חוק ארגון או חוק רווחת האדם ימצא פתרון הגון גם לעניין שאתה העלית. בכל אופן, זאת כוונתנו, ובהזדמנויות אחדות הבהרנו זאת לעמיתך לסיעה.

ברצוני לקצר. עם כל חילוקי הדעות, אין ספק שהנושא של קופת-חולים ראוי לדיון פרלמנטרי. אין בזה שום ספק. אני גם מקבל, שהדיון שהיה היום בוועדת הכספים ועוד יהיה מחר, ואולי גם בימים הקרובים, איננו מספק, מכיוון שיש עוד אספקטים שונים. אני לא מתנגד שיהיה דיון בנושא בוועדת העבודה והרווחה; נראה לי שזו הוועדה המתאימה.

וזו הצעתי, להעביר את הסוגיה של קופת-חולים, שחוששני שלא תרד בשבועות הקרובים מסדר-היום, להעביר אותה לדיון בוועדת העבודה והרווחה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת רענן כהן ביקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת ויינשטיין.

רענן כהן (העבודה):

ידידי חבר הכנסת ויינשטיין, אני מאוד מצטער שאני מבקש להסיר את ההצעה לסדר-היום שלך, כי עם קופת-חולים גם הנושא של הבורסה עולה בימים אלה.

אני רוצה לקרוא מכאן לראש הממשלה. ראיתי היום בטלוויזיה את האווירה ואת המצב, ואני רוצה לקבוע עובדות מספר. אחד הנזקים החמורים ביותר שיכולים לנבוע מהמשבר הנוכחי בבורסה הוא עלייה בשיעור הריבית במשק. אם משרד האוצר והממשלה לא ימנעו התפתחות זו, ייווצר נזק ממשי לתהליך הצמיחה ולהשקעות במשק. שר האוצר צריך לשכנע את העם, שהממשלה תדאג לתנאים מתאימים לצמיחה, כדי להסיר את החששות של המשקיעים בבורסה.

גברתי היושבת-ראש, מתחילת פברואר, כשהבורסה היתה בשיא, ועד היום, מדד המשתנים ירד ב-37%. במלים אחרות, בתחילת פברואר הערך היה 145 מיליארד שקל והיום הוא 85 מיליארד שקל. במלים אחרות אובדן 60 מיליארד שקלים מכספי הציבור – כמו כל תקציב מדינת ישראל לשנה אחת, להוציא החובות. דבר זה יוצר אווירה לא טובה, הוא לא יכול להימשך.

הציבור מאבד את האמון ביציבות המשק ובהמשך הצמיחה. נחוצה מנהיגות כלכלית שתרגיע את הציבור ותבטיח את התנאים לצמיחה, אחרת המשבר יימשך ויפגע בציבור הרחב, ואנחנו נעמוד במצב חמור ביותר מבחינת הצמיחה ומבחינת המשק. הזעקה היא לפני המשבר.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת אלי גולדשמידט מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת שאול יהלום. בבקשה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת יהלום, אתה יודע שזה רק עניין פורמלי.

ישבתי היום עם חברים נוספים ועם שר הבריאות בוועדת הכספים. קיבלנו תמונה מאוד לא פשוטה, אני לא רוצה לומר עגומה. אני חושב, שכל מי שישב בוועדת הכספים היום שותף להערכה המלאה, שהמשבר בקופת-חולים חייב לקבל פתרון מנותק מהיבטים פוליטיים, פתרון ענייני.

אנחנו מאוד רוצים שכל פתרון שנקבל מחר בוועדת הכספים יהיה כזה שיאפשר לקופת-חולים הכללית לעבוד שלא במסגרת מה שקרוי רפואת חירום. למדתי היום מידידי, דוקטור לצורך העניין, דוקטור אפרים סנה, את ההבדל בין טיפול אלקטיבי לטיפול הכרחי, טיפול חירום. רפואה היא מקצוע ששייך לתחום המדעים, אבל הם לא עד כדי כך מדויקים. אני לא יודע מתי זה בדיוק חירום ומתי זה טיפול אלקטיבי. דחייה של ניתוח כזה או אחר עלולה לגרום נזק שאי-אפשר להעריך אותו.

אני מציע לחברי, חבר הכנסת ויינשטיין: את החשבון הפוליטי, אני יודע שיש חשבון פוליטי, אבל ממילא העסק מתחלף היום בהסתדרות, את החשבון הפוליטי נדחה לפעם אחרת. היום אנחנו צריכים למצוא את הפתרון הטוב ביותר לקופת-החולים הכללית ולציבור המבוטחים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

מהנכסים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני בעד. חיים רמון אמר היום במפורש, שהוא ימכור נכסים בשיעור של 400 מיליון שקל, נדמה לי. עד עתה חיים רמון הבטיח לנצח בהסתדרות והוא ניצח, הוא הבטיח לנצח את הברפלד והצליח. אולי הוא יצליח גם למכור נכסים ב-400 מיליון שקל ולעזור בצורה כזו בפתרון המשבר בקופת-חולים.

לדעתי, זו המשימה המרכזית שלנו, ונדחה את הוויכוחים הפוליטיים שלנו ללילות אחרים. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חבר הכנסת ויינשטיין, האם אתה מקבל את הצעת השר להעביר את הדיון לוועדת העבודה והרווחה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

יש לי ברירה?

היו"ר ע' מאור:

מקבל.

חבר הכנסת יהלום, האם אתה מקבל את הצעת השר?

שאול יהלום (מפד"ל):

כן.

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על ההצעה להעביר את הדיון בנושא לוועדת העבודה והרווחה.

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 6

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

אני קובעת שברוב של שישה, ללא מתנגדים, ללא נמנעים, ההצעה לסדר-היום בנושא קופת-החולים הכללית הועברה לדיון בוועדת העבודה והרווחה, בתקווה של כולנו, כמובן, שהנושא ימצא את פתרונו בהקדם.

חברי הכנסת, בזה תמה הישיבה. אנחנו נפגשים מחר 11:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 23:16.